

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวรัตตมา รัตนวงศา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

DEVELOPMENT OF A BLENDED LEARNING MODEL USING
SOCIAL BOOKMARK WITH HISTORICAL METHOD TO ENHANCE
INFORMATION LITERACY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Miss Rattama Rattanawongsa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Technology and Communications
Department of Educational Technology and Communications
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2012
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้
โซเชี่ยลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อ
ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

โดย

นางสาวรัตตมา รัตนวงศา

สาขาวิชา

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รัชพลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา)

รัตตมา รัตนวงศา : การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์ก และวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย. (DEVELOPMENT OF A BLENDED LEARNING MODEL USING SOCIAL BOOKMARK WITH HISTORICAL METHOD TO ENHANCE INFORMATION LITERACY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS)

อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ประกอบ กรณีกิจ, 205 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบฯ 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้ รูปแบบฯ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน 9 คน ด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ 8 คน และด้านการรู้สารสนเทศ 5 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรูปแบบ เว็บไซต์การเรียนรู้แบบผสมผสาน แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดการรู้สารสนเทศ เกณฑ์ประเมิน การรู้สารสนเทศของนักเรียนแบบรูบริค แบบสอบถามความคิดเห็นในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการ เรียนแบบผสมผสานฯ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) สื่อสนับสนุน 2) ระบบ จัดการเรียนรู้ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) แหล่งสารสนเทศ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมสารสนเทศ 3) การประเมินคุณค่า ของสารสนเทศ 4) การตีความหลักฐาน และ 5) การนำเสนอผลงาน ผลการทดลองใช้รูปแบบ การเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้ สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรู้สารสนเทศหลังเรียนของ กลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาลายมือชื่อ.....
 สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2555.....

5483422627: MAJOR EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND COMMUNICATIONS

KEYWORDS: BLENDED LEARNING / SOCIAL BOOKMARK / HISTORICAL METHOD / INFORMATION LITERACY

RATTAMA RATTANAWONGSA : DEVELOPMENT OF A BLENDED LEARNING MODEL USING SOCIAL BOOKMARK WITH HISTORICAL METHOD TO ENHANCE INFORMATION LITERACY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

ADVISOR : ASST. PROF. PRAKOB KORANEEKID, Ph.D., 205 pp.

The purposes of this research were (1) to develop a blended learning model using social bookmark with historical method and (2) to try out blended learning model using social bookmark with historical method and (3) to propose blended learning model using social bookmark with historical method to enhance information literacy of upper secondary school students. The subjects in model development consisted of twenty-two experts including 9 blended learning experts, 8 historical experts and 5 information literacy experts. The subjects in model experiment are 30 students from the upper secondary school students. The research instruments consisted of an expert interview form, a model evaluation form, a blended learning website, and a lesson plan. The data gathering instruments consisted of an information literacy test, student's satisfaction towards the model test questionnaire, and a student's information literacy scoring rubric. The data were analyzed by using mean, standard deviation and t-test dependent.

The research results indicated that:

The developed model consisted of five components as follows: 1) Supported Materials, 2) Learning Management System, 3) Communications, 4) Information Resources, and 5) Measurement and Evaluation. Steps of blended learning model using social bookmark with historical method consisted of five steps as follows: 1) Specify the study topic, 2) Store the information from searching, 3) Span the reliability of the information, 4) Solve the discussed topic by using the information, and 5) Show the presentation to the class. The experimental result indicated that the subjects had information literacy post-test mean scores higher than pre-test mean scores at .05 level of significance.

Department : Educational Technology and Communications..... Student's Signature.....

Field of Study : Educational Technology and Communications... Advisor's Signature.....

Academic Year : 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตากรุณาและเอาใจใส่อย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เสียสละเวลาอันมีค่า คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีตลอดระยะเวลาของการศึกษา ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อมรา รอดดารา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อคิด คำแนะนำ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขและปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อาจารย์ประจำกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และคณาจารย์โรงเรียนสาธิตทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการทดลองวิจัย นักเรียน KUS'37 และ KUS'40 ทุกๆ คน สำหรับความร่วมมือและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์อย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ โดยตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ETC 54 และพี่น้องชาวเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่น่ารักทุกคน ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะพี่กุลชัย กุลตวันิช ที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีเสมอมา ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความปรารถนาดีเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุน ทุนวิจัยจาก “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช รุ่นที่ 21 ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งและหวังว่างานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้องนภัสส์ รัตนวงศา ผู้มีพระคุณ และคอยดูแลเป็นอย่างดี พร้อมที่จะให้ความรักความห่วงใยและสิ่งที่ดีที่สุดทุกๆ อย่าง รวมถึงการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์และส่งกำลังใจมาให้ในทุกๆ ครั้งเวลาสอบ ขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกๆ คน สำหรับกำลังใจและความปรารถนาดีเสมอมาจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาได้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
คำถามการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
คำจำกัดความ.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning).....	14
1.1 ความหมายของการเรียนแบบผสมผสาน.....	14
1.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน.....	15
1.3 การออกแบบการเรียนแบบผสมผสาน.....	19
1.4 ประโยชน์ของการเรียนแบบผสมผสาน.....	22

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์.....	22
2.1 ความหมายและคุณค่าของประวัติศาสตร์.....	22
2.2 ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์.....	23
2.3 วิธีการทางประวัติศาสตร์.....	24
2.4 การสอนประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์.....	29
ตอนที่ 3 ความสามารถในการรู้สารสนเทศ.....	33
3.1 ความหมายของการรู้สารสนเทศ.....	33
3.2 ลักษณะของคนที่มีความรู้ความสามารถทางสารสนเทศ.....	34
3.3 มาตรฐานการรู้สารสนเทศ.....	37
3.4 รูปแบบกระบวนการรู้สารสนเทศ.....	40
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับโซเชียลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark).....	50
4.1 ความหมายของโซเชียลบุ๊กมาร์ก.....	50
4.2 การใช้งานของโซเชียลบุ๊กมาร์ก.....	52
4.3 ประโยชน์และข้อจำกัดของโซเชียลบุ๊กมาร์ก.....	61
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและ วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	70
ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์ก และวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	73
ระยะที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์ก และวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	80

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
5 ผลการวิจัย.....	114
6 อภิปรายผลการวิจัย.....	125
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	13939
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย.....	140
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	147
แบบประเมิน (ร่าง) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ.....	149
แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบฯ.....	156
แบบวัดการรู้สารสนเทศ.....	171
เกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูบริค.....	180
แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน.....	184
แบบประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ.....	190
แผนการดำเนินการตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ.....	193
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ใช้ในการวิจัย.....	202
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน.....	18
2.2 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนของรูปแบบการออกแบบการเรียน.....	20
2.3 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์.....	28
2.4 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ที่มีความสามารถด้านสารสนเทศ.....	36
2.5 แสดงการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการการเรียนรู้สารสนเทศ.....	43
2.6 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการการเรียนรู้สารสนเทศและการเรียนด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์แบบผสมผสาน.....	46
2.7 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ และมาตรฐานการเรียนรู้สารสนเทศระดับมัธยมศึกษาของสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอเมริกัน.....	48
2.8 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางเทคนิคของ Diigo, Del.icio.us และโซเซียลบุ๊กมาร์กทั่วไป.....	55
2.9 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางการเรียนรู้ของ Diigo และ Del.icio.us.....	57
2.10 แสดงการนำ Diigo ไปใช้ในการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างประเทศ.....	60
4.1 แสดงการผลการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	93
4.2 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง.....	99
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการเรียนรู้สารสนเทศก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง.....	104
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการเรียนรู้สารสนเทศแบบบูรณาครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ของการทดลอง.....	105
4.5 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ.....	106
4.6 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อเว็บการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ.....	108
4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเหมาะสมของรูปแบบฯ.....	112

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
4.1 แสดงร่างรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์.....	87
4.2 แสดงรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่ได้ผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว.....	97
4.3 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ: เพศ).....	101
4.4 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ: ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์).....	101
4.5 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ: ความถี่ในการเข้าห้องสมุด).....	102
4.6 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ: การใช้งานอินเทอร์เน็ตใน 1 วัน).....	102
4.7 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ: เกรดเฉลี่ยวิชาประวัติศาสตร์).....	103
5.1 แสดงองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	119

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันแทบทุกหนทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือนอกเมือง เราจะเห็นผู้คนพูดคุยโทรศัพท์ ท่องโลกอินเทอร์เน็ต สืบค้นข้อมูลต่างๆในการเรียนการสอน การทำงาน รับส่งข้อมูลผ่านทางประตุนี้อิเล็กทรอนิกส์ พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีอย่างมากมายผ่านทางคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือแม้แต่แท็บเล็ต พัฒนาการด้านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมช่วยให้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น มีการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงการทำงานต่างๆ ของสมาชิกทั่วโลก จึงกล่าวได้ว่าการติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดนและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ทำให้สังคมในปัจจุบันได้กลายเป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ สังคมที่มีความเจริญเติบโตของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและวัฒนธรรมระหว่างบุคคล ชุมชน หน่วยธุรกิจ และรัฐบาลทั่วทั้งโลก จะเห็นได้ว่าสิ่งสำคัญที่เป็นแรงผลักดันของโลกาภิวัตน์นั่นก็คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ จากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในเกือบทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน ความบันเทิง ธุรกิจ สาธารณสุข ด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการและผสมผสานในการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้กว้างยิ่งขึ้น (ธนิต ภูศิริ, 2555)

จากนโยบายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558 นั้น ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งสิบได้ให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งได้กล่าวถึงการศึกษาไว้ในบทที่ 1 ว่า “เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ด้านการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีพและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ประชาคมอาเซียน” การเพิ่มขีดความสามารถของประชาคมอาเซียนนั้นจำเป็นต้องมีหัวใจสำคัญ คือ ความร่วมมือด้านการศึกษาจากทุกๆประเทศสมาชิก เพราะการศึกษาจะช่วยเพิ่มความตระหนักในความเป็นอาเซียนและอัตลักษณ์ของอาเซียน รวมทั้งการส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนอีกด้วย

ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ได้เห็นชอบปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน จึงกำหนดยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานด้านการศึกษา ยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ว่าด้วยการเสริมสร้างอัตลักษณ์อาเซียนผ่านความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน การเสริมสร้างและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากล ซึ่งจะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2.1 ที่กล่าวถึงการเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ในปี 2558 และยุทธศาสตร์ที่ 2.2 ที่กล่าวถึงการเพิ่มคุณภาพการศึกษา การจัดทำมาตรฐานการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาอาชีพ ด้วยการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งมีระบบการตอบแทนครูที่มีผลงานเป็นเลิศ

สำหรับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติและกำหนดนโยบายขึ้นมาเพื่อตอบรับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่เป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยนโยบายข้อที่ 2 ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆอย่างรวดเร็ว สิ่งหนึ่งที่สำคัญและสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และช่วยยกระดับคุณภาพของการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามที่กล่าวไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2.2 นั่นคือ การรู้สารสนเทศ (Information literacy)

จากยุทธศาสตร์ที่ 2.1 เรื่องการเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษา จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายในยุคปัจจุบันได้มีความก้าวหน้าขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาผ่านการเรียนในระบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนในประเทศสมาชิกอาเซียนต่างๆ ได้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนรู้ได้มากขึ้น

ภาคีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งอนุทวีป (OLSP, 1996 อ้างถึงใน พงุทธิศิริบรรณพิทักษ์, 2553) ได้เสนอยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สำคัญที่จะก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ทักษะความคิด (Thinking Skill) คือ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงในการประมวลสารสนเทศ การแสวงหาความรู้ การสังเคราะห์ การสรุปพาดพิง การสร้างสมมุติฐานและการวิเคราะห์ และ

ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี (Technology) ที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ การแสดงให้เห็นถึงบทบาทและผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ทำให้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ถูกพัฒนาขึ้นมา กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของนักเรียนในปัจจุบัน การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสามารถทำได้ง่ายขึ้น นักเรียนส่วนมากมีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตสูง แต่ในทางกลับกันการพึ่งพาเครื่องมือค้นหา (Search engine) กลับมีมากจนเกินไป (November, 2010 cited in Bellanca and Brandt, 2010) ระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนในยุคใหม่จึงลดลง (Eisenberg et al., 2004)

สำหรับประเทศไทยนักเรียนก็กำลังเผชิญกับปัญหารูปแบบเดียวกันนี้ เนื่องจากการเติบโตทางโครงข่ายอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ในประเทศ ทำให้เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก นักเรียนเชื่อถือข้อมูลจากเครื่องมือค้นหาและนำไปใช้โดยขาดการพิจารณาสารสนเทศนั้นอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้นักเรียนไม่เกิดความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนต้องการถ่ายทอดอย่างแท้จริง ทั้งนี้จากนโยบายยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญและต้องการที่จะมุ่งศึกษาการพัฒนา รูปแบบเพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนให้เท่าเทียมกับประเทศอื่นๆ ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

การพัฒนาการรู้สารสนเทศในประเทศไทย เริ่มมีปรากฏเมื่อปีพุทธศักราช 2536 ประเด็นการวิจัยส่วนใหญ่ เน้นการศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับอุดมศึกษา ต่อมาจึงเริ่มมีการนำการรู้สารสนเทศไปบูรณาการในรายวิชาต่างๆ ในระดับอุดมศึกษา จนกระทั่งพุทธศักราช 2545 เริ่มมีการศึกษาวิจัยการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งแสดงถึงการตระหนักในความสำคัญของการรู้สารสนเทศในระดับการศึกษาพื้นฐาน (ปารีชาติ เสาธิตวิเศษ, 2552)

จากการศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา อาชัญญา รัตนอุบลและคณะ (2550) กล่าวไว้ว่า การสอนให้นักเรียนรู้และใช้สารสนเทศนั้น สามารถทำได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพราะเป็นกลุ่มสาระที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูล เพื่อนำมาปฏิบัติ ทดลอง ทำรายงาน ทำโครงการ และนำเสนอผลงานด้วย ส่วนครูผู้สอนควรจะต้องปรับตัวเองไปพร้อมกับนักเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นมา นอกจากนั้นการพัฒนาการรู้สารสนเทศด้านทักษะการสืบค้นของนักเรียนจำเป็นต้องสอนโดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการสืบค้น (นงลักษณ์ แสงโสภา, 2553) จากงานวิจัยในระยะหลัง พบว่า

สภาพการจัดการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงจัดการเรียนการสอนโดยครูบรรณารักษ์ โดยจัดเป็นรายวิชาเฉพาะและเน้นเนื้อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารสนเทศ (สุมิตรา สุวรรณ, 2554) ทั้งนี้ในอีกมุมมองหนึ่งของการจัดการเสริมสร้างการรู้สารสนเทศนั้น สามารถจัดกระทำได้ทั้งการสร้างรายวิชาเรียนแยกเพื่อสอนการรู้สารสนเทศให้กับนักเรียน และการสอดแทรกกระบวนการรู้สารสนเทศลงในรายวิชาเรียนปกติ โดยงานวิจัยในระยะหลังได้ให้ความสำคัญไปในแนวทางการพัฒนากระบวนการสอดแทรกเนื้อหาวิชาเข้าไปในรายวิชาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Andretta (2005) ที่ได้นำเสนอว่า การบูรณาการการสอนการรู้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การสอดแทรกเนื้อหาเข้าไปในกิจกรรมการเรียนหลักที่นักเรียนต้องเรียนอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้การเสริมสร้างการรู้สารสนเทศในสังคมไทยควรได้รับการประสานงานจากทั้งในระดับผู้บริหาร ผู้สอน ทรัพยากร แหล่งการสืบค้น และนักเรียน เพื่อให้เกิดเครือข่ายแห่งการเรียนรู้สารสนเทศขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในการศึกษาการทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2550) ซึ่งผลของการสร้างความรู้และทักษะทางสารสนเทศนี้ จะเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับสังคมสารสนเทศและรองรับยุคสมัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (คนางค์ เชษฐบุตร, 2550)

แหล่งทรัพยากรที่มีจำนวนมากจนไม่อาจนับได้ในปัจจุบัน กลายเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ทั้งในด้านการสืบค้นสารสนเทศให้เจอสิ่งที่ตรงตามความต้องการมากที่สุดและด้านความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่สืบค้น วิธีการจัดระเบียบข้อมูลแบบเดิมๆ ไม่สามารถทำงานกับข้อมูลจำนวนมากๆ ได้เต็มที่ (กรกฎ เชาวระวณิช, 2548) โซเชียลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark) จึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้งานสามารถบันทึกรายการเว็บเพจที่ชื่นชอบ (Favorites) ไว้บนออนไลน์ได้โดยไม่ต้องติดกับเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องเดิม แต่จะสามารถเข้าถึงจากคอมพิวเตอร์เครื่องใดก็ได้ในทุกที่ทุกเวลา ทำให้สามารถสืบค้นแหล่งข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น (Gordon-Murmane, 2006)

ในด้านการศึกษานั้น เทคโนโลยีเว็บ 2.0 ถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเรียนและการทำงานระหว่างการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น วิกี สามารถใช้ในการเรียนในรูปแบบของการใช้ความรู้เป็นฐาน, บล็อกหรือพอดคาสต์ สามารถใช้ความรู้แก่นักเรียนได้, สามารถตั้งกระทู้และตอบคำถามได้โดยตรง สำหรับโซเชียลบุ๊กมาร์กก็เช่นเดียวกัน เพราะสามารถช่วยให้นักเรียนค้นพบแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นได้ทั้งหมด (Stone, 2009) เทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อเว็บไซต์ที่ให้บริการโซเชียลบุ๊กมาร์กในยุคนั้นให้พัฒนาขึ้นมาโดยมีคุณสมบัติรองรับเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เน้นการใช้งานของข้อมูลสารสนเทศร่วมกันของชุมชนการเรียนรู้

สถาบันการศึกษาจึงสามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและเทคโนโลยีโซเชียลมีเดียในการจัดระบบความรู้ทางสังคม เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ในรูปแบบที่แปลกใหม่และน่าสนใจยิ่งขึ้น (Redden, 2010) นอกจากนั้นแล้ว โซเชียลมีเดียก็ยังช่วยเพิ่มความคงทนในการเรียนรู้แก่นักเรียน ซึ่งอธิบายตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ Bloom's Taxonomy (Anderson, 2001) ได้ว่า โซเชียลมีเดียจะช่วยพัฒนาความคิดในระดับสูงได้ทั้งในด้านการจดจำ การเรียกคืนข้อมูล และด้านการเข้าใจ (Stone, 2009; Tolisano, 2010)

ข้อมูลวิจัยของ Heymann (2008) พบว่า ข้อมูลที่สะสมอยู่ในโซเชียลมีเดียกว่าร้อยละ 25 ไม่สามารถสืบค้นได้จากโปรแกรมค้นหา (Search Engine) จึงเป็นผลให้ในบางครั้งผู้ใช้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นหรือต้องการ ดังนั้นในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ หรือกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการสืบสอบ การค้นคว้าข้อมูล วิเคราะห์และประเมินข้อมูล โซเชียลมีเดียจึงมีส่วนช่วยเพิ่มโอกาสและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ รวมถึงจัดการความรู้ได้เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยและการศึกษาเป็นอย่างมาก (Enrique Estellés et.al, 2010) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Abbitt (2009) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีเว็บ 2.0 ในด้านการศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากการสอนในชั้นเรียนปกติ และการเรียนการสอนทางไกลที่ต้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในชั้นเรียน พบว่า เริ่มมีการนำโซเชียลมีเดียมาใช้ในบริบทของการเรียนแบบสืบสอบมากขึ้น นอกเหนือจากความสามารถด้านการสืบสอบที่นักเรียนจะได้ฝึกฝนจากการบูรณาการโซเชียลมีเดียในการเรียนการสอนแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ โซเชียลมีเดียจะช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ร่วมกันทั้งสำหรับครูผู้สอนและนักเรียนได้เป็นอย่างดี (Manning and Johnson, 2011)

รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้ถูกพัฒนาในระยะหลังนิยมใช้การเรียนในรูปแบบออนไลน์หรือการเรียนแบบผสมผสานเป็นหลัก ถือเป็นจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมากที่สุด (Bonk and Graham, 2006) สอดคล้องกับความเห็นของ Driscoll (2002) และ Singh (2003) ที่ได้ให้มุมมองความหมายของการเรียนแบบผสมผสานว่า เป็นการผสมเว็บเทคโนโลยี (Web Technology) เข้ากับการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด นอกจากนี้ The Sloan Consortium Foundation (2011) ได้เสนอแนวคิดของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยพิจารณาสัดส่วนจากเนื้อหาวิชาที่ผสมผสานการออนไลน์และวิธีพบปะในชั้นเรียน ซึ่งเนื้อหาส่วนมาก (ร้อยละ 30-79) จะถูกนำเสนอในชั้นเรียน รูปแบบวิธีการจัดการเรียน การสอนแบบผสมผสานนั้นมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมโดยการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

วิธีการสอน รูปแบบการเรียน สื่อการเรียนการสอน ช่องทางการสื่อสาร และรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้สอน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับเนื้อหาและบริบทในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียน (ปณิตา วรณพิรุณ, 2551) และการเรียนด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยอาศัยคุณสมบัติของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทำให้นักเรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดกับครูผู้สอนและเพื่อนนักเรียนในขอบข่ายการเชื่อมโยงอิเล็กทรอนิกส์ ลดข้อจำกัดความแตกต่างด้านเวลาและสถานที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (วิชชุดา รัตนเพียร, 2548)

ข้อดีของการเรียนแบบผสมผสานนั้นจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน Dodero, Fernandez and Sanz (2001) ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีแรงจูงใจในการเรียน และให้ความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น (Gulsecen, 2004) นอกจากนี้การเรียนแบบผสมผสานนั้นยังสามารถสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นชุมชนการเรียนรู้ได้มากกว่ารูปแบบอื่นๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนนั้นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มากขึ้น (Rovai and Jodan, 2004) แนวคิดของนักวิชาการในข้างต้นที่กล่าวมานั้นมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยการสอดแทรกกระบวนการรู้สารสนเทศลงไปชั้นเรียน เนื่องจากการค้นหาสารสนเทศและการเรียนแบบผสมผสานนั้นเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก นักเรียนจำเป็นต้องเข้าถึงสารสนเทศจำนวนมากในการเรียนการสอน จึงเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการรู้สารสนเทศได้เป็นอย่างดี

การเรียนวิชาประวัติศาสตร์นอกจากจะช่วยให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยแล้วยังทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดอีกด้วย กระทรวงศึกษาธิการ (2545) กล่าวถึงการเรียนประวัติศาสตร์ว่าเป็นสาระที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ปรัชญา มานุษยวิทยา สังคมวิทยาและโบราณคดีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงวิวัฒนาการและการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างต่อเนื่องนับแต่อดีตจนปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวเหตุการณ์ในอดีตทำให้เข้าใจผลของการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งจะสร้างประสบการณ์และทางเลือกในการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียนได้ต่อไปในอนาคต

दन्य षाययथा (2534) อธิบายประโยชน์จากการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้งจากห้องสมุดและแหล่งความรู้อื่นๆด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ฝึกทักษะในการค้นคว้า จับใจความและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตลอดจนรู้จักใช้เครื่องมือในการค้นคว้าเป็นอย่างดี เมื่อฝึกฝนจนเกิดทักษะเหล่านี้แล้วก็จะสามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆต่อไปได้ สำหรับการสอนประวัติศาสตร์นั้นผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนได้คิดอย่างมีเหตุผล มุ่งแสวงหาความจริง ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง อีกทั้งผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งในห้องเรียน ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลอื่นๆ โดยจะต้องรู้จักเลือกใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์มากที่สุด (กาญจนา ศรีสวัสดิ์, 2532)

กระบวนการในการศึกษาค้นคว้ารวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษานั้นเรียกว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ การกำหนดประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะศึกษา การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ การตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน การตีความหลักฐานและขั้นตอนสุดท้าย คือ การเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; เฉลิม นิติเชตต์ปรีชา, 2545; ณรงค์ พ่วงพิศและคณะ, 2544; Gottschalk, 1963; Bussiere, 2005; Pavlac, 2005:online)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 มาตรา 24 ระบุว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้อันเหมาะสมและอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

การจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในห้องเรียนแบบปกตินั้นไม่เอื้อให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การเรียนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำมากกว่าการเน้นให้นักเรียนได้คิดได้ลงมือปฏิบัติเรียนรู้ด้วยตนเอง ขาดแหล่งข้อมูลในการแสวงหาความรู้ ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนผู้สอน ชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพราะการศึกษาที่เน้นการฟังบรรยายภายใต้กรอบอันจำกัดของห้องเรียนเป็นตัวขัดขวางการพัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น นักเรียนจึงขาดทักษะการติดต่อสื่อสารและขาดมนุษยสัมพันธ์ (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษา, 2543) การแก้ปัญหาข้อจำกัดของการเรียนในห้องเรียนแบบปกติดังกล่าว สามารถทำได้โดยการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบการเรียนการสอนให้มีการผสมผสานการเรียนแบบออนไลน์และการเรียนในห้องเรียนเข้าด้วยกัน โดยนำเอาจุดแข็งของการเรียนในห้องเรียนแบบปกติรวมเข้ากับข้อดีของการเรียนแบบออนไลน์ จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นทางเลือกใหม่สำหรับการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ (Jonassen, 1999)

จากการศึกษาการสอนประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา นั้น รูปแบบการสอนส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบปกติในห้องเรียนยังไม่มีรูปแบบการสอนออนไลน์ ดังนั้น เพื่อปรับการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับบริบทของความรู้ทางเทคโนโลยี

คอมพิวเตอร์ จึงควรนำการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาผสมผสานเข้ากับการเรียนการสอนแบบปกติในห้องเรียน เพราะจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนและเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ยิ่งขึ้น อีกทั้งโซเซียลมีเดียที่ถือเป็นเครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) บนออนไลน์ที่ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาให้แก่ผู้ใช้ ช่วยส่งเสริมกระบวนการค้นคว้า พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี (Estelles et.al., 2010) ดังนั้น การนำโซเซียลมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับกระบวนการการรู้สารสนเทศในอีกรูปแบบหนึ่งแล้ว จึงน่าจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการรู้สารสนเทศแก่นักเรียนยุคปัจจุบันได้

ผู้วิจัยในฐานะครูสอนสังคมศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาการนำโซเซียลมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับกระบวนการการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แก่นักเรียนและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไร
2. รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหรือไม่ อย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสาน ด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ และด้านการรู้สารสนเทศ

ประชากรที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสาน ด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ และด้านการรู้สารสนเทศ รวมทั้งสิ้น 11 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรู้สารสนเทศ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เรื่องบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำจำกัดความ

1. วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดจากวิธีวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล และการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะศึกษา 2) การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ 3) การตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน 4) การวิเคราะห์และตีความหลักฐาน และ 5) การเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล

2. การรู้สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความจำเป็นของสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ การประเมินสารสนเทศ และการประยุกต์ใช้สารสนเทศ โดยใช้แบบวัดที่พัฒนาขึ้นตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดสารสนเทศและวางแผนกลยุทธ์ในการสืบค้น 2) การสืบค้นข้อมูล 3) การวิเคราะห์สารสนเทศ 4) การประเมินผล และ 5) การเรียบเรียงและนำเสนอ

3. การเรียนแบบผสมผสาน หมายถึง การบูรณาการการเรียนในห้องเรียนปกติและการเรียนบนเว็บเทคโนโลยีออนไลน์ ด้วยสัดส่วน 40-60 ซึ่งเป็นการเรียนที่มีความยืดหยุ่นแก่นักเรียน และเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและเพิ่มความสามารถของนักเรียนยิ่งขึ้น องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน ได้แก่ 1) สื่อสนับสนุน 2) ระบบจัดการเรียนรู้ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) แหล่งสารสนเทศ และ 5) การวัดและประเมินผล

4. โซเชียลบุ๊กมาร์ก หมายถึง บริการจัดเก็บ URL ของเว็บเพจแบบออนไลน์ สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ตลอดเวลาผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งนักเรียนสามารถจัดการเว็บเพจด้วยการจัดหมวดหมู่ บรรยาย เขียนแสดงความคิดเห็น ติดป้าย (Tag) ด้วยคำสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบค้น และแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมชั้นที่สนใจในเรื่องเดียวกัน โดยโซเชียลบุ๊กมาร์กที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ diigo ซึ่งมีคุณสมบัติในการสร้างกลุ่มใช้งานร่วมกับผู้อื่นได้ สนับสนุนการค้นคว้าและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน นอกจากนั้น diigo ยังมีคุณสมบัติการแสดงความคิดเห็นต่อเว็บเพจที่แบ่งปันร่วมกันภายในกลุ่มและให้คะแนนความนิยมในเว็บเพจนั้นได้ ทำให้นักเรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์และข้อมูลสารสนเทศได้ในเบื้องต้น

5. ระบบจัดการเรียนรู้ หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ ใช้เป็นระบบจัดการการเรียนรู้สำหรับการเรียนบนออนไลน์ ประกอบด้วยเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนและนักเรียน โดยผู้สอนสามารถนำเสนอเนื้อหา สื่อการสอน หรือประกาศต่างๆ ขึ้นไว้บนเว็บ ให้นักเรียนได้เข้าถึงเนื้อหา กิจกรรมต่างๆ ผ่านเว็บ และมีการสื่อสาร

ผ่านเครื่องมือสื่อสารที่ระบบจัดไว้ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานถาม - ตอบ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเก็บบันทึกข้อมูล กิจกรรมการเรียนของนักเรียนไว้บนระบบเพื่อผู้สอนสามารถนำไปวิเคราะห์ ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. แหล่งข้อมูล หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ผ่านทางสื่อในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning)
 - 1.1 ความหมายของการเรียนแบบผสมผสาน
 - 1.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน
 - 1.3 การออกแบบการเรียนแบบผสมผสาน
 - 1.4 ประโยชน์ของการเรียนแบบผสมผสาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์
 - 2.1 ความหมายและคุณค่าของประวัติศาสตร์
 - 2.2 ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์
 - 2.3 วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method)
 - 2.4 การสอนประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ (Information Literacy)
 - 3.1 ความหมายของการรู้สารสนเทศ
 - 3.2 ลักษณะของคนที่มีความรู้ความสามารถทางสารสนเทศ
 - 3.3 มาตรฐานการรู้สารสนเทศ
 - 3.4 รูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับโซเชี่ยลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark)
 - 4.1 ความหมายของโซเชี่ยลบุ๊กมาร์ก
 - 4.2 การใช้งานของโซเชี่ยลบุ๊กมาร์ก
 - 4.3 ประโยชน์และข้อจำกัดของโซเชี่ยลบุ๊กมาร์ก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning)

1.1 ความหมายของการเรียนแบบผสมผสาน

นักวิชาการและนักวิจัยหลายคนได้ให้ความหมายของการเรียนแบบผสมผสานไว้ ดังนี้

The Sloan Consortium Foundation (2007) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบผสมผสานว่า เป็นการเรียนการสอนที่มีสัดส่วนของเนื้อหาวิชาที่ผสมผสานการออนไลน์ (ร้อยละ 30-79) โดยการสอนได้นำเสนอเนื้อหาผ่านทางอินเทอร์เน็ตร่วมกับการสอนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งหากสัดส่วนที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ตน้อยกว่าร้อยละ 30 จัดเป็นเทคโนโลยีเว็บช่วยการเรียนการสอนที่มีปริมาณกิจกรรมที่นำเสนอทางออนไลน์ไม่มาก และยังคงเน้นการเรียนในชั้นเรียนปกติเป็นหลัก

Australian National Training Authority's (2003) กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานเป็นการเรียนที่มีความยืดหยุ่นสำหรับนักเรียนทุกคน เพราะเป็นการเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ผสานเข้ากับการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม และการจัดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นสำหรับนักเรียนในแบบที่แตกต่างกัน

Bonk and Graham (2006) ให้ความหมายของการเรียนแบบผสมผสานว่า เป็นการผสมผสานระบบการเรียนในชั้นเรียนปกติและระบบการเรียนบนออนไลน์เข้าด้วยกัน เพื่อแก้ปัญหาที่หลากหลายในการเรียนและสร้างความเข้าใจในการเรียนให้กับนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้สอนอาจจะใช้หรือไม่ใช้เทคโนโลยีการสอนก็ได้

Thorne (2003) ให้นิยามการเรียนแบบผสมผสานว่า เป็นการรวมนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น โดยการติดต่อแบบส่วนตัวกับผู้สอนสอดคล้องกับแนวคิดของ Driscoll (2002) และ Singh (2003) ที่ได้ให้มุมมองความหมายของการเรียนแบบผสมผสานไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นการผสมเว็บเทคโนโลยี (Web Technology) เข้ากับการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด

จากนิยามข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของการเรียนแบบผสมผสานได้ ดังนี้

การเรียนแบบผสมผสานเป็นการบูรณาการการเรียนในห้องเรียนปกติและการเรียนบนเว็บเทคโนโลยีออนไลน์ ซึ่งเป็นการเรียนที่มีความยืดหยุ่นในการเรียนสูงและเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ ตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคลของนักเรียนได้มากขึ้น จึงช่วยเพิ่มความสามารถของนักเรียนและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดของการเรียนแบบผสมผสาน พบว่า มีการใช้คำที่มีความหมายในการจัดการเรียนแบบผสมผสานไว้หลายคำ เช่น Blended e-Learning, Flexible Learning, Hybrid Learning คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายถึงรูปแบบการเรียนที่มีการผสมผสานช่องทาง การใช้สื่อออนไลน์ที่หลากหลายและวิธีการสอนแบบปกติเช่นเดียวกันทั้งสิ้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้คำว่า “Blended Learning” และ “การเรียนแบบผสมผสาน” ในภาษาไทย เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน

1.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน

มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายคนให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบไว้ ดังนี้

Rovai and Jordan (2004) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน มี 4 องค์ประกอบ คือ

1. การผสมผสานสื่อผสมและทรัพยากรเสมือนในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย Video/DVD, Virtual Field Trips, Interactive Websites, Software Package, Broadcasting

2. การผสมผสานโดยใช้ Classroom Websites ในการสร้างสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนแบบผสมผสาน ไว้สำหรับประกาศงานที่มอบหมาย รับ-ส่งการบ้าน การทดสอบ การประกาศผลการเรียน เป็นต้น

3. การผสมผสานโดยใช้ระบบบริหารจัดการหลักสูตร (Course Management Systems: CMS) เพื่อช่วยในการติดต่อสื่อสารและการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในห้อง ระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่แนะนำให้ใช้ในการจัดการเรียนแบบผสมผสาน ได้แก่ WebCT, Blackboard, Moodle และ ANGEL LMS (Schmidt, 2002)

4. การผสมผสานโดยใช้การสนทนาแบบประสานเวลาและต่างเวลา (Synchronous and Asynchronous Discussions)

Carman (2005) ได้แบ่งองค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสานไว้ ดังนี้

1. เหตุการณ์สด (Live Event) ได้แก่ การเรียนการสอนที่มีการพบปะกันระหว่างผู้สอนและนักเรียน โดยอาจใช้การบรรยายในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม การประชุมผ่านระบบวิดีโอ และการสนทนาแบบประสานเวลา

2. การเรียนตามความสามารถของนักเรียน (Self-Paced Learning) โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเองตามความสามารถส่วนบุคคล ได้แก่ ความเร็ว เวลา เช่น การเรียนรู้ผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์

3. การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration) คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน ติดต่อสื่อสารกันได้ โดยใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ การสนทนา การคิดร่วมกัน เป็นต้น

4. การประเมินผล (Assessment) เพื่อประเมินผลการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย การทดสอบที่ไม่แจ้งล่วงหน้า การตัดสินผลการเรียน การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น

5. สื่อสนับสนุน (Supported Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียน แหล่งอ้างอิงทั้งทางกายภาพและแหล่งอ้างอิงเสมือน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ เป็นต้น สื่อเหล่านี้ถือเป็นส่วนสำคัญในการส่งผ่านความรู้และการจดจำความรู้ ช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จินตวีร์ คล้ายสังข์ และประกอบ กรณีกิจ (2552) กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

1. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Courseware) เป็นเนื้อหาสาระที่นำเสนอในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสื่อประสม โดยเน้นการออกแบบที่ใช้วิธีการ กลยุทธ์ และการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนทันที นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตามความต้องการ ตลอดจนอาจมีแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบเพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจได้

2. ระบบจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System) คือ โปรแกรมบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาจัดการให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับแหล่งข้อมูล ทั้งนี้จะช่วยให้นักเรียนและผู้สอนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและใช้งานได้ง่าย

3. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนได้ติดต่อ ปรีกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนและผู้สอน และระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารแบบประสานเวลา (Synchronous) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous)

4. การประเมินผลการเรียน (Evaluation) ในบางรายวิชาอาจต้องมีการวัดความรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียนหรือท้ายบทเรียน นอกจากนี้สิ่งที่คุณสอนควรพิจารณาประกอบกับการประเมินผลการเรียนรู้ มีดังนี้

4.1 จำนวนครั้งการเข้าเรียนในห้องเรียน บทเรียนออนไลน์ หรือเข้าร่วมกิจกรรมบนออนไลน์

4.2 เวลาที่ใช้ในแต่ละบทเรียน

4.3 ความถี่ในการแสดงความคิดเห็นหรือการอภิปราย

4.4 คุณภาพของการแสดงความคิดเห็นหรือการอภิปราย

4.5 การบ้านและงานที่ได้รับมอบหมาย

4.6 คุณภาพของการเขียนบันทึกการเรียนรู้ประจำวัน

4.7 แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนั้น กฤษฎา สินธนะกุล (2554) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสานซึ่งมีองค์ประกอบหลักๆที่ใช้ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การเรียนเผชิญหน้า (Face-to-Face) ประกอบด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสาธิต การบรรยายหรือการนำเสนอ การทบทวน การลงมือปฏิบัติ การสัมมนา บทบาทสมมติ การเยี่ยมชมสถานที่ เป็นต้น ซึ่งวิธีการหลักที่นิยมใช้ในการเรียนแบบเผชิญหน้า คือ การบรรยาย และการสาธิต โดยมีสิ่งสนับสนุนการเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ได้แก่ กระดานดำ สไลด์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วัสดุกราฟิก แบบจำลองต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นภาพได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงสื่อมัลติมีเดีย ทั้งภาพ เสียง และวิดีโอ เป็นต้น

2. ออฟไลน์แบบเรียนด้วยตนเอง (Offline: Individual Work) นักเรียนจะเรียนด้วยการใช้สิ่งต่างๆ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ซีดีบันทึกเสียง วิดีทัศน์ ดีวีดี โทรศัพท์ วิทยุ รวมทั้งสื่อแบบปฏิสัมพันธ์ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในการเรียนการสอน เป็นต้น

3. ออนไลน์ (Online) หมายถึง วิธีการส่งแบบออนไลน์ การส่งผ่านซีดี / ดีวีดี การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ห้องสนทนา เว็บบอร์ด การประชุมด้วยวิดีโอ การใช้ฐานความรู้ การใช้โปรแกรมค้นหาข้อมูล การใช้เว็บไซต์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การเรียนผ่านสื่อเคลื่อนที่ เป็นต้น

ในการเรียนรู้โดยจัดการเรียนแบบผสมผสาน จะต้องมีการออกแบบโดยนำองค์ประกอบทั้งสามกลุ่มมาผสมผสานกัน เพื่อให้เสริมข้อดีและลดข้อด้อยซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลองค์ประกอบการเรียนแบบผสมผสานที่กล่าวไว้ข้างต้นมาสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน (Carman, 2002; Rovai and Jordan, 2004; จินตวีร์ คล้ายสังข์ และประกอบ กรณีกิจ, 2552; กฤษ สินธนะกุล, 2554)

องค์ประกอบ	Carman (2002)	Rovai & Jordan (2004)	จินตวีร์ คล้ายสังข์ และ ประกอบ กรณีกิจ (2552)	กฤษ สินธนะกุล (2554)	ความ สอดคล้อง
เหตุการณ์สด	✓			✓	
เนื้อหาออนไลน์	✓		✓	✓	✓
การทำงานร่วมกัน	✓				
การประเมินผลการเรียน	✓		✓		✓
สื่อและแหล่งทรัพยากร	✓	✓			✓
สารสนเทศ					
ระบบจัดการเรียนรู้		✓	✓		✓
ห้องเรียนบนเว็บ		✓			
การติดต่อสื่อสาร		✓	✓		✓
การเรียนรู้ด้วยตนเอง				✓	

จากตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบได้เป็น 5 อย่าง ได้แก่

1. สื่อสนับสนุน (Supported Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียน เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งสารสนเทศต่างๆ ไปยังนักเรียน นำเสนอทั้งในรูปแบบสื่อที่ใช้ในห้องเรียนทั่วไปและรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบเรียน คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ เป็นต้น สื่อเหล่านี้ถือเป็นส่วนสำคัญในการส่งผ่านความรู้และการจดจำความรู้ ช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems) หมายถึง โปรแกรมจัดการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาจัดการให้เกิดปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งนี้จะช่วยให้นักเรียนและผู้สอนจะเข้าถึงเนื้อหาและใช้งานได้ง่าย โดยมีเครื่องมือทางด้านการจัดการ การปรับปรุง การควบคุม การสำรองข้อมูล การสนับสนุนข้อมูล การบันทึกสถิตินักเรียนและการประเมินผล

3. การติดต่อสื่อสาร (Communications) หมายถึง การติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้สอนและนักเรียน นักเรียนและนักเรียน ซึ่งเป็นการสนทนาทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous Discussions) และไม่ประสานเวลา (Asynchronous Discussions) เครื่องมือที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารและสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ได้แก่ แชท ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มข่าว กระดานอภิปรายและกระดานประกาศ บล็อก และวิกิ เป็นต้น (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2550)

4. แหล่งสารสนเทศ (Information Resouce) หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ที่เข้าถึงได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่อง

5. การวัดและประเมินผล (Assessment & Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยการวัดความรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

1.3 การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์รูปแบบการออกแบบ (Instructional Design Model) ที่ใช้ในระดับห้องเรียน (Classroom Oriented Model) ตามที่ Gustafson and Branch (2002) ได้จำแนกไว้ โดยรูปแบบการออกแบบที่เลือกมาทำการสังเคราะห์ ได้แก่ รูปแบบของ Gerlach and Ely (1980) รูปแบบของ Morrison , Ross and Kemp (2001) และรูปแบบของ Summerville and Griffin (2008) ขั้นตอนของรูปแบบการออกแบบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนของรูปแบบการออกแบบ (Gerlach and Ely, 1980; Morrison, Ross and Kemp, 2001; Summerville and Griffin, 2008)

Gerlach and Ely (1980)	Morrison, Ross and Kemp (2001)	Summerville and Griffin (2008)
1. การกำหนดวัตถุประสงค์	1. กำหนดหัวข้อที่จะสอนและเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป 2. ศึกษาคุณลักษณะของนักเรียน 3. ระบุจุดมุ่งหมายของการสอนเชิงพฤติกรรม	ขั้นที่ 1 1. วิเคราะห์นักเรียน
2. การเลือกเนื้อหาวิชา	4. กำหนดเนื้อหาวิชาที่สนับสนุนวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อ	ขั้นที่ 2 2. กำหนดกลยุทธ์การสอน 3. วิเคราะห์ภาระงาน 4. วิเคราะห์เนื้อหา
3. การประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้	5. ทดสอบเพื่อวัดความรู้ก่อนที่จะทำการสอน	
4. การดำเนินการสอน 4.1 การกำหนดยุทธวิธีในการสอน 4.2 การจัดกลุ่มนักเรียน 4.3 การจัดเวลาเรียน 4.4 การจัดห้องเรียน 4.5 การเลือกแหล่งวิทยาการ	6. เลือกกิจกรรมและแหล่งวิทยาการ 7. ประสานงานในเรื่องต่างๆ	5. เลือกสื่อการสอน 6. นโยบายแกนกลางจากรัฐ 7. วางแผนบทเรียน
5. การประเมินผลการเรียน	8. ประเมินผลการเรียนของนักเรียน	ขั้นที่ 3 8. การวัดผล 9. การประเมินผล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับ	9. ทบทวนและปรับปรุงแผนการเรียนการสอน	ขั้นที่ 4 10. การถ่ายโอนความรู้

จากการสังเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบการออกแบบการเรียนแบบผสมผสานซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์นโยบายแกนกลางและกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการสอน หมายถึง การวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาแล้วตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายหลักสูตรแกนกลางของรัฐ
 2. วิเคราะห์นักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะของนักเรียน เช่น อายุ ระดับความรู้ พื้นฐานทางวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อจะทำให้ทราบว่านักเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่และสามารถเรียนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งกรณีนี้ควรวิเคราะห์เกี่ยวกับความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการค้นหาข้อมูล ความสามารถในการประเมินข้อมูล ความสามารถในการอ้างอิง และความสามารถในการเขียน
 3. วิเคราะห์เนื้อหาและภาระงาน หมายถึง การวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจในรูปแบบของการจัดกิจกรรมและรูปแบบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อจะนำข้อมูลการวิเคราะห์มาประกอบการออกแบบและกำหนดกลยุทธ์ในการสอนต่อไป
 4. กำหนดกลยุทธ์การสอน หมายถึง การเลือกกลยุทธ์ในการสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาและภาระงานที่ได้วิเคราะห์ไว้ ซึ่งกลยุทธ์นี้จะต้องพานักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
 5. ออกแบบและพัฒนาสื่อการสอน หมายถึง การเลือกใช้สื่อการสอนให้สัมพันธ์กับรูปแบบของกลยุทธ์การสอนที่วางไว้ และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้
 6. ดำเนินการสอน หมายถึง ครูผู้สอนดำเนินการสอนตามกลยุทธ์ที่ได้ออกแบบไว้ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมา ทั้งนี้ควรจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เหมาะสม
 7. วัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน หมายถึง การวัดและประเมินผลคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน
 8. ทบทวนและปรับปรุงแผนการเรียนการสอน หมายถึง หลังการวัดและประเมินผลการเรียนแล้ว ข้อมูลที่ได้จะถูกสังเคราะห์ และนำมาพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป
- ในการออกแบบการเรียนแบบผสมผสาน ควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (กฤษ สิ้นธนะกุล, 2554)
1. ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ จำนวนนักเรียน ทักษะทางเทคโนโลยีของนักเรียน ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต ลักษณะการเรียนรู้ ช่วงระยะเวลาในการเรียน ความพร้อมและความยืดหยุ่นของเวลาเรียน รวมถึงแรงจูงใจในการเรียนด้วย

2. ปัจจัยด้านลักษณะของเนื้อหา โดยพิจารณาถึงความเป็นรูปธรรมของเนื้อหา ความทันสมัย และความคงทนของเนื้อหาในการเรียนรู้ สาระความรู้เน้นด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย หรือทักษะพิสัย ซึ่งอาจจำเป็นที่จะต้องใช้ห้องปฏิบัติการ

3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี การตัดสินใจเลือกเทคโนโลยีต้องพิจารณาความจำเป็นและเหมาะสมของแหล่งผลิต ทรัพยากรในการผลิต เงื่อนไขเวลา รวมทั้งวิธีการเผยแพร่

4. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย งบประมาณในการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนควรพิจารณาถึงการผสมผสานหลายๆวิธีการ กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ โดยพิจารณาถึงงบประมาณที่มีอยู่

1.4 ประโยชน์ของการเรียนแบบผสมผสาน

หรือลักษณะ บานชื่น (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบผสมผสานไว้ ได้แก่

1. ช่องทางการรับส่งแบบทางเดียวนั้นมีข้อจำกัดที่จะทำให้บรรลุผลในการเรียนและการถ่ายโอนความรู้อย่างแน่นอน ดังนั้นการเรียนการสอนแบบผสมผสาน จึงทำให้เกิดช่องทางการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้นและสามารถกระจายความรู้ได้มากขึ้น

2. ความแตกต่างในเรื่องมูลค่าและเวลาทำให้เกิดการพัฒนาที่มีความสมบูรณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. การผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการเรียนการสอนแบบ e-Learning ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้นกว่าการเรียนการสอนเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

2.1 ความหมายและคุณค่าของประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาที่มาและเรื่องราวในอดีต เพื่อให้มนุษย์มีความเข้าใจตนเองและความสำคัญของช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ความหมายของประวัติศาสตร์นั้นกว้างขวางมากตามเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วย มีนักประวัติศาสตร์และนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าประวัติศาสตร์ไว้หลากหลายมุมมอง ดังนี้

Newton (2002) กล่าวถึงประวัติศาสตร์ว่า หมายถึง บันทึกเรื่องราวของมนุษย์และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งหลักฐานข้อมูลที่ศึกษาอาจไม่สมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องอธิบายและให้ความหมายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีให้ครบถ้วน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ว่า เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในอดีตที่มีหลักฐานหรือข้อมูลยืนยัน และมีผู้เห็นว่ามีค่าสำคัญสมควรจะบันทึกเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบ

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2525) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์คือการศึกษาความเป็นมาของมนุษย์หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ตั้งแต่อดีต ปัจจุบันถึงอนาคต โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method)

วงเดือน นาราสะจจ์ (2550) กล่าวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไว้ว่า เป็นการศึกษาเพื่อสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง จากหลักฐานที่ได้มีการบันทึกเก็บไว้หรือประสบการณ์จากผู้รู้โดยตรง

อารีญา ศิโรตม (2545) ประวัติศาสตร์ หมายถึง การบันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในอดีตที่เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคม ประวัติศาสตร์จึงช่วยให้มนุษย์เข้าใจในสังคม เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นประวัติศาสตร์ยังเป็นบทเรียนที่จะช่วยไม่ให้เกิดความผิดพลาดเช่นในอดีตอีกด้วย

โดยสรุปแล้วจึงกล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์ หมายถึง การศึกษาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในอดีตที่มีคุณค่า โดยการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ เพื่อวิเคราะห์และอธิบายข้อเท็จจริง

2.2 ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) กล่าวถึง คุณค่าในการเรียนประวัติศาสตร์มีดังนี้ สาระประวัติศาสตร์เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ปรัชญา มนุษยวิทยา สังคมวิทยาและโบราณคดี ที่มุ่งให้ความเข้าใจว่าวิวัฒนาการและการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นมีการสั่งสมมาตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่อง เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวในอดีตทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า ในอดีตมนุษย์เผชิญปัญหาและดำรงชีวิตอย่างไร การกระทำในอดีตมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในเวลาต่อมาอย่างไร ซึ่งสิ่งนี้จะช่วยสร้างประสบการณ์และทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่คนรุ่นหลังต่อไป

दनัย ไชยโยธา (2522) กล่าวถึงการศึกษาระวัติศาสตร์ว่า จะช่วยทำให้รู้จักพิจารณาสิ่งต่างๆ มีความเข้าใจและกล้าที่จะตัดสินใจจริง เกิดจินตนาการและรู้จักลำดับใจความสำคัญตลอดจนรู้จักคิดและนำมาพูด อ่านและเขียนได้ การศึกษาระวัติศาสตร์ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความรักชาติ ภูมิใจในเอกราช รู้จักคุณค่าและเกียรติของบรรพบุรุษ นำมาซึ่งความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545) กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาระวัติศาสตร์ว่า การเรียนรู้เรื่องราวในประวัติศาสตร์เป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจความจริง เพื่อเข้าถึงปรัชญาชีวิต การศึกษาค้นคว้าในทางประวัติศาสตร์ จำเป็นต้องอาศัยบุคคลผู้มีคุณสมบัติที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ความมีเหตุผล ความยุติธรรม ความมีระเบียบ ความช่างสังเกต ความละเอียดรอบคอบ รอบรู้และความเฉลียวฉลาด ความอดทน ความวิริยะอุตสาหะ จึงจะสามารถฟันฝ่าอุปสรรค และค้นพบข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องเป็นความจริงและมีคุณค่า นอกจากนั้น ประวัติศาสตร์ยังเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในด้านต่างๆ เช่น สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี และเรื่องราวในอดีตที่ได้ศึกษายังเป็นแนวทางในการตัดสินใจ สำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและวางแผนสำหรับอนาคตได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การศึกษาระวัติศาสตร์นั้นจะช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดสำนึกในการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องอดีตและปัจจุบัน อันสร้างความรู้ในชาติ ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสั่งสมไว้ ความรู้อันหลากหลายที่ได้จากการศึกษาระวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา ซึ่งประวัติศาสตร์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากอดีตเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับปัจจุบัน และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต

2.3 วิธีการทางประวัติศาสตร์

มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้หลากหลาย ดังนี้

Gottschalk (1963) นิยามความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ว่าหมายถึงกระบวนการตรวจสอบอย่างวิพากษ์วิจารณ์ และวิเคราะห์หลักฐาน สิ่งของที่หลงเหลืออยู่จากอดีต

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ วิธีการที่ใช้ในการศึกษาวิทยาการต่างๆ ของสาขาสังคมศาสตร์ ซึ่งนอกจากจะเป็นวิธีที่ใช้ในการศึกษาระวัติศาสตร์แล้วยังสามารถนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ไพฑูรย์ มีกุศลและทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม (2544) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาระวัติศาสตร์ คือ การบรรลุถึงข้อเท็จจริงหรือความเป็นจริงในอดีต ซึ่งวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมายนั้นไม่สามารถใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ เพราะเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เกิดขึ้นเพียงครั้ง

เดียวและจบลง การศึกษาประวัติศาสตร์จึงต้องใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่เน้นการตรวจสอบข้อมูลและตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ นำไปสู่การค้นพบความเป็นจริงในอดีต

ณรงค์ พวงพิศและคณะ (2544) กล่าวว่าไว้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบกับหลักฐานอื่น ๆ เพื่อให้สามารถจำลองอดีตหรือ รื้อฟื้นอดีตขึ้นมาได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ

สรุปได้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการในการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์อย่างมีลำดับขั้นตอนจากหลักฐานประเภทต่างๆ นำไปสู่การค้นพบข้อเท็จจริงของเรื่องราวในอดีตได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method)

Gottschalk (1963) ได้กล่าวถึงวิธีการทางประวัติศาสตร์ว่าแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกเรื่องที่จะทำการศึกษาค้นคว้า
2. การรวบรวมข้อมูลที่น่าจะเป็นไปได้เกี่ยวกับเรื่องนั้น
3. การตรวจสอบข้อมูลเหล่านั้นว่าเป็นของแท้หรือของปลอม (ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน)
4. การตั้งเอารายละเอียดที่เชื่อถือได้จากข้อมูล (หรือบางส่วนของข้อมูล) ที่พิสูจน์แล้วว่าเป็นของแท้ มีความชัดเจน

Bussiere (2005) และ Pavlac (2005) ได้กล่าวถึงกระบวนการของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งทั้งสองคนมีมุมมองการแบ่งลำดับขั้นตอนไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้เป็น 5 ขั้นตอนตามลำดับ โดยเริ่มจากการตั้งประเด็นและกำหนดปัญหาในเรื่องที่จะศึกษา จากนั้นจึงระบุแหล่งข้อมูลของหลักฐาน แล้วจึงเริ่มกระบวนการรวบรวมหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ ต่อมาเป็นขั้นตอนการนำหลักฐานที่ได้มาตีความ ขั้นสุดท้าย คือ การนำเสนอหลักฐานและข้อสรุปที่ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้ระบุขั้นตอนทางประวัติศาสตร์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญ เนื่องจากเป็นการกำหนดทิศทางในการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์
2. การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เมื่อมีประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษาแล้ว ก็ต้องหาข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่างๆ ซึ่งอาจศึกษาจากหลักฐานที่เป็นตัวหนังสือ หรือหลักฐานอื่นๆ เช่น รายงานการศึกษาทางโบราณคดี หรือการสอบถามจากผู้รู้เห็นเหตุการณ์ เป็นต้น

3. การจัดระบบข้อมูล เป็นการจัดระบบข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์ตีความ เช่น จัดให้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ หรืออาจจัดตามลักษณะสาระของข้อมูลก็ได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลเหล่านั้น จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตีความ เลือกรวบรวมข้อเท็จจริงที่สามารถตอบประเด็นปัญหาหรือครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาได้ โดยปราศจากอคติและมีความซื่อสัตย์ในการตีความหลักฐาน

5. การเรียบเรียงและนำเสนอ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและอธิบายสิ่งที่ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นไว้ จากนั้นจึงเผยแพร่ให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจเรื่องที่เราศึกษา และยินยอมให้ผู้อื่นตรวจสอบว่าสิ่งที่เราศึกษาเชื่อถือได้เพียงใด หากถูกต้องมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ก็ จะได้รับการยอมรับว่าเป็นประวัติศาสตร์

ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ (2544) ได้กล่าวถึงวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพบูรณ์ มีกุล และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม (2544) โดยระบุขั้นตอนสำคัญไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การตั้งประเด็นปัญหาที่ต้องการค้นคว้า
2. การรวบรวมหลักฐาน
3. การวิเคราะห์ประเมินค่าและตีความหลักฐาน
4. สรุปผลที่ได้จากการค้นคว้า
5. นำเสนออย่างมีเหตุผล

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545) ได้กล่าวถึงวิธีการทางประวัติศาสตร์ว่ามีขั้นตอนของการสอน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน โดยวางแผนการดำเนินการศึกษาและแนวทางของปัญหาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง
2. ขั้นแสวงหาความรู้และการรวบรวมหลักฐาน โดยจะต้องทราบแหล่งข้อมูลในการค้นหาและรวบรวมหลักฐาน ทั้งนี้จะต้องมีการจำแนกประเภทของหลักฐานออกเป็นหลักฐานขั้นต้น หลักฐานชั้นรองและหลักฐานชั้นที่สาม เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้โดยคำนึงถึงลำดับความเชื่อได้

3. ชั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ซึ่งแยกเป็น 2 ชั้น คือ

3.1 การประเมินคุณค่าภายนอก ได้แก่ การพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงเดียวกัน เพื่อตรวจหาข้อบกพร่องผิดพลาดของหลักฐานที่ไม่ใช่หลักฐานชั้นต้น

3.2 การประเมินคุณค่าภายใน หมายถึง การที่ผู้วิเคราะห์พยายามใช้ความเฉลียวฉลาดและความรอบรู้ค้นหาความมีเหตุผล ความคงเส้นคงวา ความเป็นจริง และสิ่งที่เป็นวัตถุของหลักฐาน เพื่อจะได้ข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียง ถูกต้อง และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

4. ชั้นตีความและสังเคราะห์ เป็นขั้นที่นำหลักฐานที่ได้มาตีความแล้วสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์เป็นเรื่องราวๆ ซึ่งจะกระทำได้โดยการนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นประกอบ แล้วจึงดำเนินการสรุปผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลายเป็นมโนทัศน์ของการเรียนรู้

5. ชั้นนำเสนอข้อมูล เป็นขั้นของการนำเสนอความรู้ และแนวความคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว ต่อผู้อื่นซึ่งผู้นำเสนอจะต้องใช้ความสามารถในการร่างโครงเรื่องและแนวทางเขียนอย่างรัดกุม เพื่อให้น่าสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่อง และเข้าใจผู้อ่านหรือผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูล กระบวนการ ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์มาสังเคราะห์ ดังตารางที่ 2.3

Gottschalk (1963)	Bussiere (2005)	Pavlac (2005)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ (2544)	เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545)
1. การเลือกเรื่องที่จะทำการค้นคว้า	1. ตั้งประเด็นและกำหนดปัญหา 2. ระบุแหล่งข้อมูล	1. กำหนดประเด็นปัญหาในการค้นคว้า 2. ตั้งข้อสมมติฐาน	1. การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา	1. การตั้งประเด็นปัญหาที่ต้องการค้นคว้า 1. แยกประเภทหลักฐานตามหมวดหมู่	1. กำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลที่น่าจะเป็นไปได้เกี่ยวกับเรื่องนั้น	3. รวบรวมหลักฐานที่มี ความน่าเชื่อถือ	3. กระบวนการค้นคว้าข้อมูล	2. การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล	2. การรวบรวมหลักฐาน	2. แสวงหาความรู้โดยการรวมหลักฐาน
3. การตรวจสอบข้อมูลเหล่านั้นว่าเป็นของแท้หรือของปลอม (ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน)		4. สรุปผลการศึกษาและเขียนสรุป	3. การจัดระบบข้อมูล 4. การวิเคราะห์ข้อมูล	3. การวิเคราะห์ประเมินค่าและตีความหลักฐาน	3. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล
4. การดึงเอารายละเอียดที่เชื่อถือได้จากข้อมูล (หรือบางส่วนของข้อมูล) ที่พิสูจน์แล้วว่าเป็นของแท้	4. ตีความหลักฐาน 5. นำเสนอหลักฐานและข้อสรุป	5. นำเสนอข้อมูลสู่สาธารณะ	5. การเรียบเรียงและนำเสนอ	4. สรุปผลที่ได้จากการค้นคว้า 5. นำเสนออย่างมีเหตุผล	4. ตีความและสังเคราะห์ 5. นำเสนอข้อมูล

ตารางที่ 2.3 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

จากตารางการสังเคราะห์ ผู้วิจัยจึงสรุปขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร เกิดขึ้นเมื่อไร ที่ไหน เกิดขึ้นเพราะเหตุใดและอย่างไร หรือตั้งสมมติฐานประเด็นต่างๆ
2. รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ นักเรียนต้องเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาที่มีอยู่หลากหลายทุกประเภท ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานขั้นรองให้ได้มากที่สุด
3. ตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน ตรวจสอบหลักฐานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อประเมินคุณค่าของหลักฐานว่าน่าเชื่อถือเพียงใด โดยพิจารณาข้อมูลในหลักฐาน ความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักฐานอื่นๆ เป็นต้น แล้วจึงเลือกสรรข้อเท็จจริงตามหลักฐานต่างๆนั้น
4. วิเคราะห์และตีความหลักฐาน เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความข้อเท็จจริงในอดีตจากหลักฐานต่างๆ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้
5. การเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล โดยการจัดระเบียบข้อเท็จจริงต่างๆ แล้วนำเสนอประเด็นทางประวัติศาสตร์ซึ่งอาจอยู่ในรูปการเขียนหรือการบอกเล่า ทั้งนี้จะต้องอ้างอิงหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วน

2.4 การสอนประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

วินัย พงศ์ศรีเพียร (2543) ได้กล่าวถึงครูสังคมศึกษาที่ต้องสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาว่า ต้องมีการปรับตัว ดังนี้

1. การเปลี่ยนทัศนคติ ครูที่ดีต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่สอน และภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ไทย เพราะจะทำให้เยาวชนเกิดความรักชาติ มีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ไทย หวงแหนความเป็นไทย และร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
2. ครูควรมีพื้นฐานความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ไทยที่ดี และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับการเรียนการสอน มีความกระตือรือร้นและชวนขวายความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลา
3. เน้นการสอนให้นักเรียนเข้าใจชุมชน สังคม และประเทศ โดยความเข้าใจจะได้อาจมาจากการศึกษาและประเมินข้อมูล

4. ควรเน้นการวัดผลแบบอัตนัย และมีแบบฝึกหัดต่างๆที่ให้นักเรียนได้อ่านเอง เพื่อฝึกการจับใจความสำคัญ คิดวิเคราะห์ และได้เขียนเอง นอกจากนี้ควรส่งเสริมแนวความคิดการให้นักเรียนแสดงแฟ้มผลงานอย่างต่อเนื่อง และการบอกแหล่งข้อมูลให้ไปอ่านหรือค้นคว้า ฝึกให้นักเรียนได้เตรียมตัวเพื่อเข้ามาเขียนเรียงความภายใต้เงื่อนไขกำหนดเวลา จะทำให้เด็กเกิดทักษะในการจัดระบบความคิดได้ดีขึ้น

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2545) ระบุขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน (Setting up Problem or Hypothesis) จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในขั้นนี้อยู่ที่การใช้การสังเกตของนักเรียนและผู้สอนร่วมกันเพื่อให้พบข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในเนื้อหาของบทเรียน ผู้สอนควรจะดำเนินการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เพื่อเกิดความพร้อมที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่นักเรียนได้เกิดข้อคิดในขณะที่เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดปัญหา หลังจากนั้นจึงดำเนินการศึกษาขอบเขตและแนวทางของปัญหาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดซึ่งถ้านักเรียนและผู้สอนกระทำด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ผลจะออกมาในรูปคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาเป็นจำนวนมาก และถ้าเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนมีประสบการณ์มาแล้ว ก็อาจดำเนินการให้นักเรียนเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่คาดว่าเป็นไปได้เกี่ยวกับคำตอบของปัญหาในรูปของการกำหนดสมมติฐาน

2. ขั้นแสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐาน (Data Collection) ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่นักเรียนจะสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ อาจกำหนดให้ในรูปของการบอกบรรณานุกรมหรือหนังสืออ้างอิง และถ้าเป็นไปได้ผู้สอนอาจจัดเตรียมหลักฐานหรือเอกสารเพื่อประกอบการเรียนและค้นคว้าโดยรวบรวมไว้ในห้องสมุดหรือมุมหนังสือภายในห้องเรียน ก็จะเกิดความสะดวกและเป็นการสนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนให้สามารถดำเนินการรวบรวมและคัดเลือกเอกสารหลักฐานที่มีคุณค่าตรงกับปัญหาหรือข้อสมมติฐาน ได้ทันทีที่ดี ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือ จะต้องมีการจำแนกประเภทของหลักฐานเพื่อความสะดวกในการนำไปใช้โดยคำนึงถึงลำดับความเชื่อถือได้ของหลักฐาน

3. ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล (Data Analysis and Evaluation) ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำและสาธิตวิธีการวิเคราะห์ และการประเมินคุณค่าข้อมูล โดยอาศัยหลักการสำคัญซึ่งแยกเป็น 2 ขั้น คือ

3.1 การประเมินคุณค่าภายนอก (External Criticism) ได้แก่ การพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงเดียวกันว่ามีความน่าเชื่อถือแค่ไหน

3.2 การประเมินคุณค่าภายใน (Internal Criticism) หมายถึง การที่ผู้วิเคราะห์พยายามใช้ความเฉลียวฉลาดสามารถและความรอบรู้ค้นหาความมีเหตุผล ความคงเส้นคงวา ความเป็นจริง และที่สำคัญคือสิ่งที่เป็นวัตถุของหลักฐาน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในลักษณะที่ใกล้เคียง ถูกต้อง และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดในขั้นของการสังเคราะห์

4. ขั้นตีความและสังเคราะห์ (Data Interpretation and Synthesis) เป็นขั้นที่นำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าแล้วมาตีความแล้วสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์เป็นเรื่องราวๆ ซึ่งจะกระทำได้โดยการนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นประกอบ แล้วจึงดำเนินการสรุปผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลายเป็นมโนทัศน์ของการเรียนรู้

5. ขั้นนำเสนอข้อมูล (Presentation) เป็นขั้นของการนำเสนอความรู้ และแนวความคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว ต่อผู้อื่นอาจกระทำได้โดยการบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การเขียนบทความ การทำรายงาน และอื่นๆซึ่งความสำคัญอยู่ที่ผู้นำเสนอจะต้องใช้ความสามารถในการร่างโครงเรื่องและแนวทางเขียนอย่างรัดกุม เพื่อให้น่าสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่อง และเร้าใจผู้อ่านหรือผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอ ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ขั้นสุดท้ายครบตามกระบวนการ

นอกจากนั้น เฉลิม นิติเชตต์ปรีชา (2545) ยังกล่าวถึงการสอนประวัติศาสตร์แก่นักเรียนวัย 15-18 ปี ว่า เด็กวัยนี้ควรได้รับความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ เข้าใจสังคม เข้าใจสังคมโลก เข้าใจปัญหาปัจจุบัน เข้าใจเหตุการณ์ ฯลฯ เด็กควรเรียนประวัติศาสตร์ที่จะเป็นรากฐาน เมื่อเด็กแยกความสนใจความถนัด จึงให้เรียนประวัติศาสตร์อย่างละเอียด

วิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้

1. การบรรยาย อาจใช้ได้บ้าง แต่ไม่ควรใช้ทั้งหมดเพราะเหมาะกับระดับอุดมศึกษามากกว่า การบรรยายต้องวางแผนอย่างดี เขียนประเด็นหัวข้อ และไม่ควรให้เด็กจดตามคำพูด แต่ให้รู้จักการย่อ จับใจความเองและช่วยกันสรุป

2. การอภิปราย โดยอาจกำหนดเรื่องให้อภิปราย เพื่อเด็กจะได้ร่วมมือกัน เกิดความมั่นใจ เกิดความคิดใหม่ๆ โดยครูคอยควบคุมให้การอภิปรายนั้นอยู่ในกรอบของเนื้อหา เด็กควรเตรียมความพร้อมด้านเนื้อหามาก่อน

3. การศึกษาเอง ถามและคิดเอาเอง สอนให้รู้จักอ่านจากตำราและหนังสืออื่นๆ
รู้จักเลือกใช้นั่งห้องสมุด รวบรวมความคิด ฯลฯ

4. รู้จักใช้วัสดุประกอบการเรียน

5. เขียนรายงานสั้นๆ แสดงความคิดเห็นของตนเอง

6. ให้ทำโน้ตให้เรียบร้อยถูกต้อง

7. สอนโดยใช้สื่อประกอบการสอน สื่อ CD-ROM สื่อวีดิทัศน์ ฯลฯ

เด็กในวัย 15-18 ปี ควรให้ได้ทำกิจกรรมมากๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ทักษะคติของพ่อแม่และความกระตือรือร้นของครู

อารียา ศิโรตม (2545) ได้กล่าวถึงการสอนประวัติศาสตร์ว่า ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ต้องมีทัศนคติที่ดี มีพื้นฐาน ความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์ และมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอโดยยึดถือหลักเหตุผล การวิเคราะห์ วิจัยในการเลือกใช้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในชาติรวมทั้งเข้าใจชาติอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ครูควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทางการคิดในด้านต่างๆ เช่น การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

วิธีการทางประวัติศาสตร์กับวิธีการทางวิทยาศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์กับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีบางส่วนที่คล้ายคลึงและส่วนแตกต่างกันดังนี้

1. วิธีการทางประวัติศาสตร์มีการกำหนดประเด็นปัญหา เพื่อสืบค้นหาคำตอบ เช่นเดียวกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีการสร้างสมมติฐานขึ้นแล้วทดลองเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนั้น

2. วิธีการทางวิทยาศาสตร์ใช้วิธีการสร้างสถานการณ์ใหม่ หรือทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้น แต่นักประวัติศาสตร์ไม่สามารถสร้างสถานการณ์ขึ้นใหม่ให้เหมือนกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตได้ เพราะเหตุการณ์ในอดีตจะเกิดขึ้นครั้งเดียว ไม่สามารถสร้างซ้ำได้อีก ดังนั้น นักประวัติศาสตร์จะรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานอย่างหลากหลาย ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐาน จนกระทั่งได้ข้อมูลที่จะสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถอธิบายและสรุปเป็นหลักการได้

3. การนำเสนอผลงานของนักวิทยาศาสตร์และนักประวัติศาสตร์อาศัยหลักการความเป็นไปได้มาคาดคะเน และสรุปผลเช่นกัน ผลสรุปทางวิทยาศาสตร์ จะสามารถนำไปทดลอง

ซ้ำๆ และได้ผลเช่นนั้นทุกครั้ง แต่ผลสรุปทางประวัติศาสตร์ไม่สามารถนำไปทดลองได้ และมีความแตกต่างที่เป็นมิติของเวลา

4. ประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ไม่สามารถนิยามคำเฉพาะ เพราะความหมายจะไม่ชัดเจนตายตัวในทุกกาลและเทศะ ซึ่งแตกต่างกับวิทยาศาสตร์ที่สามารถให้นิยามคำเฉพาะที่มีความหมายตายตัวไม่เปลี่ยนแปลงตามเวลาและสถานที่

สรุปได้ว่า การสอนประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ จะทำให้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า ค้นพบความรู้ใหม่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีเหตุมีผล สอดคล้องกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งในการตรวจสอบความจริงจากข้อมูลและหลักฐานนั้น ผู้ศึกษาจะต้องรู้จักการประเมินคุณค่า วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างระมัดระวัง และคิดพิจารณาข้อเท็จจริงที่แฝงอยู่ในหลักฐานให้ชัดเจน นอกจากนี้วิธีการทางประวัติศาสตร์ยังเน้นถึงการเข้าใจอดีต ผู้ศึกษาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ต้องทำความเข้าใจบุคคลสมัยที่ศึกษา เพื่อให้เข้าถึงความคิดของผู้คนในยุคคนนั้น โดยไม่นำความคิดของปัจจุบันไปตัดสิน

ตอนที่ 3 ความสามารถในการรู้สารสนเทศ

3.1 ความหมายของการรู้สารสนเทศ

การเรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น จำเป็นต้องมีทักษะในการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การรู้สารสนเทศและทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ทักษะปฏิสัมพันธ์และการชี้นำตนเอง และการรับผิดชอบต่อสังคม หนึ่งในทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ คือ การรู้สารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมการกำหนด การเข้าถึง การใช้สารสนเทศและการประเมินสารสนเทศ ที่ในปัจจุบันมีรูปแบบหลากหลายและเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยยิ่งขึ้น เช่น ซีดีรอม ฐานข้อมูลออนไลน์ อินเทอร์เน็ต ข้อมูลมัลติมีเดีย และเอกสารในรูปแบบดิจิทัล เป็นต้น ทำให้การรู้สารสนเทศนั้นต้องมีการเพิ่มและผสมผสานทักษะด้านการค้นคว้าในการเรียนรู้ การประเมินความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งต้องมีความสามารถในการเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ รวมทั้งการใช้สารสนเทศเพื่อฝึกให้บุคคลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Brevik and Gee, 1989; Doyle, 1992; ALA, 2004 อ้างถึงใน อาชัญญา รัตนอุบล, 2550; Eisenberg et al., 2004)

มีนักวิชาการหลายคนให้ความหมายของการรู้สารสนเทศไว้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

American Library Association (1989) ให้คำจำกัดความว่า การรู้สารสนเทศ คือ การที่บุคคลสามารถกำหนดความต้องการสารสนเทศ ระบุแหล่งของข้อมูลสารสนเทศ ประเมินและใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

Shapiro and Hughes (1996) ให้ความหมายเพิ่มเติมไว้ว่า การรู้สารสนเทศนั้นเป็นศาสตร์ใหม่ที่เพิ่มขึ้นมาจากการรู้เพียงแค่ว่าจะใช้คอมพิวเตอร์อย่างไรในการเข้าถึงข้อมูล การรู้สารสนเทศยังสามารถสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของข้อมูล โครงสร้างของข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรม ปรัชญา และผลกระทบอีกด้วย

Doyle (1992) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการรู้สารสนเทศ คือ ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศและการใช้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่มีความหลากหลายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ State University of New York (1997) ที่กล่าวว่า การรู้สารสนเทศ คือ ความตระหนักเมื่อต้องการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศสามารถระบุแหล่ง ประเมินและเลือกใช้สื่อที่มีอยู่อย่างหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาชัญญา รัตนอุบลและคณะ (2550) กล่าวสรุปความหมายของการรู้สารสนเทศ คือ ความสามารถในการกำหนดขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการใช้ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศ บุคลากรสารสนเทศใหม่เข้ากับความรู้เดิม การใช้วิจารณญาณในการประเมินสารสนเทศ และนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประภาส พาวินันท์ (2542) กล่าวว่า การรู้สารสนเทศ คือ การรู้วิธีการที่จะเรียนรู้ เพราะรู้ถึงความสำคัญ การจัดเก็บ ค้นหา การประเมินค่า และการใช้สารสนเทศนั้นๆ ทำให้บุคคลมีการเตรียมตัวในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

โดยสรุปแล้ว การรู้สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการตระหนักถึงความจำเป็นของสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศ การประยุกต์ใช้สารสนเทศ

3.2 ลักษณะของคนที่มีความรู้ความสามารถทางสารสนเทศ

Doyle (1992) ได้ระบุคุณลักษณะของผู้รู้สารสนเทศ ว่าเป็นบุคคลที่

1. รู้ว่าสารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำเป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญา
2. รู้ความต้องการของตนเองในการใช้สารสนเทศ
3. ตั้งคำถามบนพื้นฐานของสารสนเทศที่ต้องการได้

4. สามารถระบุแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นได้
5. มีกลวิธีในการสืบค้นอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เข้าถึงแหล่งสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ
7. ประเมินคุณค่าสารสนเทศได้
8. จัดการสารสนเทศเพื่อการนำไปใช้และปฏิบัติ
9. บูรณาการสารสนเทศใหม่ๆที่ได้จากการค้นคว้าเข้ากับพื้นความรู้เดิมได้
10. ใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการคิดแก้ปัญหาได้

ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของ ผู้รู้สารสนเทศของ Council of Australia University Librarian : CAUL (2001) ที่กำหนดลักษณะของผู้รู้สารสนเทศ (Information Literacy Person) คือ

1. ผู้ที่ตระหนักรู้ความต้องการสารสนเทศ
2. ผู้ที่กำหนดขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้
3. ผู้ที่เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้ที่ประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาได้
5. ผู้ที่รวบรวมสารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกแล้วให้เกิดองค์ความรู้ได้
6. ผู้ที่ใช้สารสนเทศเพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้
7. ผู้ที่เข้าใจประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมและวัฒนธรรมในการใช้

สารสนเทศ

8. ผู้ที่เข้าถึงและใช้สารสนเทศอย่างถูกหลักจริยธรรมและถูกกฎหมาย
9. ผู้ที่จัดหมวดหมู่ จัดเก็บ ปรับปรุงโครงสร้างสารสนเทศใหม่ได้
10. ผู้ที่ตระหนักว่าการรู้สารสนเทศคือพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Smith (1999) กล่าวถึงบุคคลที่มีความสามารถด้านสารสนเทศว่ามีความสามารถ ดังนี้

1. ตระหนักรู้ว่าเมื่อมีปัญหาและระบุปัญหานั้นๆ ได้
2. กำหนดคำถามที่เกี่ยวกับปัญหา
3. ระบุข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการแก้ปัญหา หรือคำตอบของคำถามนั้น
4. ค้นหาข้อมูลสารสนเทศ
5. ประเมินข้อมูลสารสนเทศ
6. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
7. สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้แก้ปัญหา หรือหาคำตอบ

ตารางที่ 2.4 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ที่มีความสามารถด้านสารสนเทศ

คุณลักษณะของผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจทางสารสนเทศ	Doyle (1992)	CAUL (2001)	Smith (1999)	ความ สอดคล้อง
1. ตระหนักว่าสารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำเป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญา	✓			
2. ตระหนักถึงความจำเป็นของตนเองในการใช้สารสนเทศ	✓	✓	✓	✓
3. ตั้งคำถามบนพื้นฐานของสารสนเทศที่จำเป็น	✓		✓	
4. สามารถระบุแหล่งสารสนเทศที่จำเป็น	✓	✓	✓	✓
5. มีกลวิธีในการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓
6. เข้าถึงแหล่งสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ	✓			
7. ประเมินคุณค่าสารสนเทศได้	✓	✓	✓	✓
8. บริหารจัดการสารสนเทศเพื่อการนำไปใช้และปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓
9. บูรณาการสารสนเทศใหม่ๆที่ได้จากการค้นคว้าเข้ากับพื้นฐานความรู้เดิมได้	✓	✓		
10. ใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการคิดแก้ปัญหาได้	✓	✓	✓	✓
11. เข้าใจประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจกฎหมาย สังคมและวัฒนธรรมในการใช้สารสนเทศ			✓	
12. ใช้สารสนเทศอย่างถูกหลักจริยธรรมและถูกกฎหมาย		✓		
13. ตระหนักว่าการรู้สารสนเทศคือพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต		✓		

คุณลักษณะที่พบว่ามีคุณสมบัติซึ่งกันมีทั้งสิ้น 6 ข้อ คือ

1. ตระหนักรู้ความจำเป็นของตนเองในการใช้สารสนเทศ
2. สามารถระบุแหล่งสารสนเทศที่จำเป็น
3. มีกลวิธีในการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ
4. ประเมินคุณค่าสารสนเทศได้
5. บริหารจัดการสารสนเทศเพื่อนำไปใช้และปฏิบัติ
6. ใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการคิดแก้ปัญหาได้

ส่วนคุณลักษณะที่มีเพิ่มขึ้นมานั้น ได้แก่ ตระหนักรู้ว่าสารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำเป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญา การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ (Doyle, 1992) การเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมและวัฒนธรรมในการใช้สารสนเทศ การใช้สารสนเทศอย่างถูกหลักจริยธรรมและถูกกฎหมาย ตระหนักว่าการรู้สารสนเทศคือพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต(CAUL, 2001) ด้านการตั้งคำถามบนพื้นฐานของสารสนเทศที่จำเป็น การบูรณาการสารสนเทศใหม่ๆที่ได้จากการค้นคว้าเข้ากับพื้นฐานความรู้เดิมได้ (Doyle, 1992 ; CAUL, 2001)

3.3 มาตรฐานการรู้สารสนเทศ

มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับมัธยมศึกษา : มาตรฐานการรู้สารสนเทศ 9

ประการ สำหรับนักเรียน (American Association of School Librarian : AASL, 1998)

มาตรฐานดังกล่าวนี้มีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรการรู้สารสนเทศเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการสอนทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อสอนให้นักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียน 9 มาตรฐานโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางสารสนเทศ ด้านการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง และด้านการมีความรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศในระดับโรงเรียนจะต้องมีคุณลักษณะตามคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 คุณลักษณะของการรู้สารสนเทศ (Information literacy)

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนรู้ความจำเป็นของสารสนเทศ
- 2) นักเรียนรู้เกณฑ์การตัดสินใจว่าสารสนเทศที่ค้นได้ถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ
- 3) นักเรียนสามารถทำให้คำถามนำไปสู่สารสนเทศที่ต้องการได้
- 4) นักเรียนระบุถึงแหล่งสารสนเทศที่หลากหลายได้
- 5) นักเรียนสามารถใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศได้

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศได้อย่างมีหลักการ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนตัดสินใจได้ว่าสารสนเทศนั้นถูกต้อง ตรงประเด็น และครอบคลุมสิ่งที่ต้องการ
- 2) นักเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
- 3) นักเรียนสามารถระบุถึงสารสนเทศที่คลาดเคลื่อนได้
- 4) นักเรียนสามารถเลือกสารสนเทศที่เหมาะสมกับปัญหาหรือข้อคำถามที่สงสัยได้

มาตรฐานที่ 3 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนรู้ถึงการประยุกต์ใช้สารสนเทศ
- 2) นักเรียนสามารถนำสารสนเทศใหม่ที่ค้นคว้าได้มาเป็นความรู้ใหม่
- 3) นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้สารสนเทศเพื่อแก้ไขปัญหาได้
- 4) นักเรียนสามารถสร้างและเผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบที่เหมาะสม

1.2 คุณลักษณะของการเรียนแบบพึ่งตนเอง (Independent learning)

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการเรียนหรือติดตามสารสนเทศตามความสนใจของแต่ละบุคคล
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนสามารถค้นสารสนเทศตามความสนใจได้
- 2) นักเรียนสามารถออกแบบ พัฒนา ประเมินสารสนเทศและแก้ไขสารสนเทศตามความสนใจได้

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถทำความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมและนำสารสนเทศไปใช้อย่างสร้างสรรค์
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนเป็นผู้อ่านที่มีความสามารถและแรงกระตุ้นตามความสนใจ
- 2) นักเรียนทราบจุดประสงค์ของการนำเสนอสารสนเทศในแต่ละรูปแบบ
- 3) นักเรียนสามารถจัดทำสารสนเทศในรูปแบบต่างๆได้

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้เฝ้าหาสารสนเทศที่ดี
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนสามารถกำหนดกระบวนการสืบค้นที่มีคุณภาพและค้นหาสารสนเทศที่ดี
- 2) นักเรียนสามารถออกแบบกลยุทธ์ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาความคิดของตนเองให้ทันสมัย

1.3 คุณลักษณะของการมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility)

มาตรฐานที่ 7 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศเข้าใจความสำคัญของสารสนเทศในสังคมประชาธิปไตยและใช้สารสนเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนสามารถค้นหาสารสนเทศที่มีความหลากหลายในด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 2) นักเรียนสามารถเข้าใจหลักการเข้าถึงสารสนเทศที่เสมอภาคกัน

มาตรฐานที่ 8 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้มีพฤติกรรมและจริยธรรมในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเหมาะสม
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนคิดสืบค้นสารสนเทศอย่างมีอิสระ
- 2) นักเรียนคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนได้
- 3) นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบต่อ

มาตรฐานที่ 9 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าร่วมกับชุมชนและสังคม เพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1) นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้และสารสนเทศใหม่แก่ผู้อื่นได้
- 2) นักเรียนสามารถคำนึงถึงความรู้ ความคิด และภูมิหลังของผู้เข้าร่วมประชุมในการสื่อสารสารสนเทศได้
- 3) นักเรียนสามารถร่วมมือกับเพื่อนในการระบุปัญหาและค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้
- 4) นักเรียนสามารถร่วมมือกับเพื่อนในการออกแบบ จัดทำ ประเมินสารสนเทศ และหาวิธีการแก้ปัญหาได้

มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับมัธยมศึกษาทั้ง 9 ประการนี้มีความสำคัญสำหรับนักเรียนมากเนื่องจากเป็นพื้นฐานของมาตรฐานการรู้สารสนเทศที่นักศึกษาควรมี ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในระดับสูงต่อไป

3.4 รูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศ

รูปแบบกระบวนการรู้สารสนเทศจะเน้นที่การให้โอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ เน้นการคิดและการแก้ปัญหา ในการสอนทักษะสารสนเทศโดยใช้รูปแบบกระบวนการนั้น นักเรียนควรจะได้ทำกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ วางแผนถึงความต้องการบนพื้นฐานของความรู้เดิม และการตีความของตนเอง การปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถถ่ายโยงทักษะของตนในสถานการณ์อื่นๆ ได้ นอกจากนั้นการรู้สารสนเทศยังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สำคัญในการแสวงหาวิธีแก้ปัญหา และยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการคิด การสอนการรู้สารสนเทศนั้น ควรสอนแบบบูรณาการความรู้ให้แก่ นักเรียน วิธีการบูรณาการรูปแบบกระบวนการที่ดีที่สุดคือ การนำไปใช้ในหลักสูตรแบบบูรณาการมากกว่าการสอนรายวิชาเฉพาะ เนื่องจากการรู้สารสนเทศจะเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และเชื่อมโยงรายวิชาในหลักสูตรเข้าด้วยกัน (ศิริพร ทวีชาติ, 2545)

รูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศที่เป็นที่รู้จักและถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายมีหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น

The Big 6 Skills Model พัฒนาขึ้นโดย Eisenberg et al.(2004) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การกำหนดภาระงาน (Task Definition) เป็นการกำหนดขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการใช้ และกำหนดเป้าหมายในการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์ในการแสวงหาสารสนเทศ (Information Seeking Strategies) เป็นการเลือกแหล่งสารสนเทศที่มีสารสนเทศที่ต้องการ และประเมินความเหมาะสมของแหล่งสารสนเทศเหล่านั้นให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด

ขั้นที่ 3 การกำหนดแหล่งสารสนเทศและการเข้าถึงสารสนเทศ (Location and access) เป็นการระบุแหล่งของข้อมูลสารสนเทศและค้นหาสารสนเทศภายในแหล่งนั้น

ขั้นที่ 4 การใช้สารสนเทศ (Use of Information) เป็นการเรียกใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และบันทึกข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งนั้นๆ

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์สารสนเทศ (Synthesis)เป็นการรวบรวม จัดหมวดหมู่เพื่อนำเสนอสารสนเทศที่ได้มาจำแนกและเลือกวิธีการนำเสนอสารสนเทศที่จำแนกได้

ขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลงานที่ทำขึ้นมา และประเมินการแก้ปัญหาสารสนเทศ

วัฏจักรการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการวิจัย (Internet research cycle) ที่พัฒนาปรับปรุงโดย Jamie McKenzie(1999) แบ่งเป็น 6 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา ต้องกำหนดปัญหาที่ต้องการศึกษา วิจัยและร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นที่สนใจร่วมกัน

ขั้นที่ 2 การวางแผน กำหนดแนวทางเพื่อให้ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 การรวบรวม สืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตตามความต้องการ โดยใช้ทักษะในการเลือกเนื้อหาและรับข้อมูล ประเมินประเด็นเนื้อหาและหลีกเลี่ยงข้อมูลที่ไม่ต้องการ

ขั้นที่ 4 การเลือกสรร วิเคราะห์ถึงข้อมูลที่ได้รับมา เลือกสรรมา จัดข้อมูลเข้าเป็นหมวดหมู่ หรือ คัดข้อมูลที่ไมเกี่ยวข้องออกไป

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ตรงกับประเด็นในการศึกษาวิจัยตามปัญหาที่กำหนดไว้และเขียนสรุป

ขั้นที่ 6 การประเมิน เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการตัดสินใจว่าข้อมูลต่างๆ ที่หามาได้มีความสอดคล้อง กับปัญหาที่ระบุไว้ในขั้นที่ 1 หรือไม่ ซึ่งอาจจะต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ หากผลที่ได้ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

Information Search Process (ISP) ที่พัฒนาโดย Carol Kuhlthau (2004) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนตามลำดับ ได้แก่ การเริ่มงาน การเลือกเรื่อง การสำรวจ การสร้างกรอบแนวคิดของเรื่อง ที่ต้องการ การรวบรวม การนำเสนอและจบกระบวนการ ซึ่งทุกขั้นตอนจะประกอบไปด้วย 4 แก่งมม คือ ความคิด (Thoughts), ความรู้สึก (Feelings), การกระทำ (Actions), กลยุทธ์ (Strategies)

7 Pillars ที่พัฒนาขึ้นโดย SCONUL(1999) นั้น ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. ความสามารถในการระบุถึงสารสนเทศที่ต้องการ (Identify)
2. ความสามารถในการประเมินความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่และการระบุช่องว่างของสารสนเทศ (Scope)
3. ความสามารถในการสร้างกลยุทธ์เพื่อระบุถึงแหล่งสารสนเทศ (Plan)
4. ความสามารถในการระบุแหล่งสารสนเทศและการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ (Gather)
5. ความสามารถในการเปรียบเทียบและประเมินสารสนเทศที่สืบค้นและเข้าถึงได้จากแหล่งต่างๆ (Evaluate)
6. ความสามารถในการบริหารจัดการสารสนเทศอย่างมืออาชีพและมีจรรยาบรรณ (Manage)
7. ความสามารถในการประยุกต์และนำเสนอความรู้ที่ได้ (Present)

สำหรับในประเทศไทยงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการรู้สารสนเทศในประเทศไทยนั้น อาชญญา รัตนอุบล และคณะ (2550) ได้สังเคราะห์และพัฒนารูปแบบการรู้สารสนเทศสำหรับสังคมไทยขึ้นโดยมีพื้นฐานจาก The Big 6 Skills Model มี 4 ขั้นตอนได้แก่

1. กำหนดภารกิจ คือ ต้องการรู้อะไร ปัญหาหรือข้อสงสัยคืออะไร
2. ตรงจุดเข้าถึงแหล่ง คือ การหาคำตอบว่าอยู่ที่ไหน มีวิธีเข้าถึงและใช้แหล่งความรู้ได้อย่างไร
3. ประเมินสารสนเทศ คือ การคัดสรรสารสนเทศอย่างไรให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการรู้และน่าเชื่อถือ
4. บูรณาการวิธีการใช้งาน คือ การมีวิธีใดใช้ในการนำสิ่งที่ค้นพบมาสรุป นำเสนอและสื่อสาร ประยุกต์ใช้แก้ปัญหา ใช้อย่างมีจรรยาบรรณและถูกกฎหมาย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูล รูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศมาสังเคราะห์ ซึ่งได้แสดงไว้ในตารางที่ 2.5 ดังนี้

ตารางที่ 2.5 แสดงการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศ (Eisenberg et al., 2004; McKenzie, 1996; Kuhlthau, 2004; New South Wales, 2007; SCONUL, 1999; Annette Lamb, 1997; อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2550)

The Seven Pillars SCONUL (1999)	Information Process New South Wales (2007)	The BIG 6 Eisenberg et al. (2004)	Information Search Process Kuhlthau (2004)	The 8Ws Lamb (1997)	The Research Cycle McKenzie (1996)	รูปแบบการรู้ สารสนเทศ อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (2550)
1. ระบุถึงสารสนเทศ ที่ต้องการ	1. ระบุเรื่องที่จะศึกษา	1. กำหนดภาระงาน	1. การเริ่มงาน 2. การเลือกเรื่อง		1. กำหนดปัญหา	1. กำหนดภารกิจ
2. ระบุช่องว่างของ สารสนเทศ		2. กำหนดกลยุทธ์ แสวงหาสารสนเทศ	3. การสำรวจ 4. การสร้างกรอบ แนวคิดของเรื่อง ที่ต้องการ	1. สำรวจ (Watching) 2. กำหนดคำถาม (Wondering)	2. วางแผน	
3. สร้างกลยุทธ์เพื่อระบุ ถึงแหล่งสารสนเทศ		3. กำหนดแหล่ง สารสนเทศ	5. การรวบรวม	3. ค้นหาข้อมูล (Webbing)	3. รวบรวม 4. เลือกสรร	2. ตรงจุดเข้าถึง แหล่ง

ตารางที่ 2.5 (ต่อ) แสดงการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศ (Eisenberg et al., 2004; McKenzie, 1996; Kuhlthau, 2004; New South Wales, 2007; SCONUL, 1999; Annette Lamb, 1997; อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2550)

The Seven Pillars SCONUL (1999)	Information Process New South Wales (2007)	The BIG 6 Eisenberg et al. (2004)	Information Search Process Kuhlthau (2004)	The 8Ws Lamb (1997)	The Research Cycle McKenzie (1996)	รูปแบบการรู้ สารสนเทศ อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (2550)
	4. จัดการสารสนเทศ	4. การใช้สารสนเทศ		4. ประเมินข้อมูล (Wiggling)		
		5. การสังเคราะห์ สารสนเทศ		5. สังเคราะห์ (Weaving)	5. สังเคราะห์	
5. เปรียบเทียบและ ประเมินสารสนเทศ		6. การประเมินผล การใช้			6. ประเมินผล	3. ประเมิน สารสนเทศ
6. บริหารจัดการ สารสนเทศ	5. นำเสนอ		6. การนำเสนอ	6. สร้างสรรค์ผลงาน (Wrapping)	7. รายงานผล	4. บูรณาการวิถี การใช้งาน
7. ประยุกต์และ นำเสนอความรู้	6. ประเมินผล			7. นำเสนอมวลชน (Waving)		
				8. ประเมินผล (Wishing)		

จากตารางการสังเคราะห์ ผู้วิจัยจึงสรุปรูปแบบกระบวนการการรู้สารสนเทศ เป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การกำหนดสารสนเทศ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญโดยการกำหนดปัญหา และระบุสารสนเทศที่ต้องการ
- 2) การวางแผนกลยุทธ์ในการแสวงหาสารสนเทศ โดยระดมความคิดเพื่อสรรหา แหล่งข้อมูลที่เป็นไปได้ เลือกสรรแหล่งข้อมูลอย่างเหมาะสม
- 3) การสืบค้นข้อมูล ขั้นตอนนี้คือ สืบค้นแหล่งข้อมูล และเข้าถึงสารสนเทศใน แหล่งข้อมูลที่กำหนด
- 4) การใช้สารสนเทศ ตัดสินใจว่าข้อมูลใดนำมาใช้งานได้ พิจารณาและดึงข้อมูล มาใช้โดยการอ่าน ฟัง ทบทวน ทำความเข้าใจ
- 5) การสังเคราะห์ข้อมูล เป็นการจัดกลุ่ม กลั่นกรอง และสร้างความสัมพันธ์ของ สารสนเทศ
- 6) การเรียบเรียงและนำเสนอ ให้เป็นรูปแบบและภาษาของตน

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการการรู้สารสนเทศ สามารถเขียนสรุปและอธิบายความสัมพันธ์ได้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.6 ดังนี้

ตารางที่ 2.6 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการการรู้สารสนเทศ และการเรียนด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ แบบผสมผสาน

วิธีการทางประวัติศาสตร์ Historical Method	วิธีทางประวัติศาสตร์ แบบผสมผสาน	การรู้สารสนเทศ Information Literacy
1. การกำหนดประเด็นปัญหา หรือตั้งสมมติฐาน	ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยการระดมสมองในชั้นเรียน	1. การกำหนดสารสนเทศ 2. การวางแผนกลยุทธ์ในการแสวงหา สารสนเทศ 3. การสืบค้นสารสนเทศ
2. รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ	ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ โดยใช้ เช็ลบุ๊กมาร์กบันทึก จัดการและจัดหมวดหมู่ของ แหล่งข้อมูล	4. การใช้สารสนเทศ
3. ตรวจสอบและประเมินคุณค่า ของหลักฐาน	ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่า โดยใช้เช็ลบุ๊ก มาร์กประเมินคุณค่าของหลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และแสดงความคิดเห็นต่อเว็บเพจที่รวบรวมได้	5. การสังเคราะห์ข้อมูล
4. วิเคราะห์และตีความหลักฐาน	ขั้นที่ 4 วิเคราะห์และตีความหลักฐาน โดยใช้เอกสารที่ ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative Document) เพื่อสรุปใจความสำคัญที่ได้	6. เรียบเรียงและนำเสนอ
5. เรียงเรียงและนำเสนอ	ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกัน ออนไลน์ (Online Collaborative Presentation) เพื่อนำเสนอชิ้นงาน	

จากตารางเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการการรู้สารสนเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่า

ขั้นตอนที่ 1 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนเริ่มต้นของการรู้สารสนเทศ คือ การกำหนดสารสนเทศ แต่สำหรับวิธีการทางประวัติศาสตร์แบบผสมผสานนั้น ในขั้นนี้จะเน้นกระบวนการการระดมสมอง

ขั้นตอนที่ 2 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์ในการค้นหาข้อมูล และสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนต่อมาของการรู้สารสนเทศ ซึ่งสำหรับวิธีการทางประวัติศาสตร์แบบผสมผสานนั้น ตระหนักถึงการจัดการข้อมูลที่มีอย่างมากมายในปัจจุบัน จึงนำโซเชียลมีเดียมาเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ การตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นการใช้สารสนเทศ ที่ต้องมีการตัดสินใจ ประเมินและเลือกใช้สารสนเทศ สำหรับวิธีการทางประวัติศาสตร์แบบผสมผสานนั้นจะใช้เครื่องมือโซเชียลมีเดียอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ การวิเคราะห์และตีความหลักฐาน ซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความข้อเท็จจริงจากหลักฐานต่างๆ สอดคล้องกับขั้นการสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ สำหรับวิธีการทางประวัติศาสตร์แบบผสมผสานนอกจากจะยังคงใช้โซเชียลมีเดียแล้ว ก็ยังใช้เครื่องมือเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative Document) เพื่อสรุปใจความสำคัญที่ได้ศึกษามาแล้ว

ขั้นตอนที่ 5 ของวิธีการทางประวัติศาสตร์และกระบวนการการรู้สารสนเทศ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่เหมือนกัน คือ การเรียงเรียงและนำเสนอข้อมูลที่ได้ โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์แบบผสมผสานจะนำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative Presentation) เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันสร้างสรรค์ในการผลิตชิ้นงานเพื่อนำเสนอ

ตารางที่ 2.7 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ และมาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับมัธยมศึกษาของสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอเมริกัน (AASL, 1998)

วิธีการทางประวัติศาสตร์ Historical Method	มาตรฐานการรู้สารสนเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษา AASL(1998)
1. การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน	มาตรฐานที่ 1 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ตัวชี้วัด 1.1, 1.2, 1.3)
2. รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ	มาตรฐานที่ 1 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ตัวชี้วัด 1.4) มาตรฐานที่ 2 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศได้อย่างมีหลักการ (ตัวชี้วัด 2.1, 2.3, 2.4) มาตรฐานที่ 5 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถทำความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมและนำสารสนเทศไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (ตัวชี้วัด 5.1) มาตรฐานที่ 6 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้เฝ้าหาสารสนเทศที่ดี (ตัวชี้วัด 6.1, 6.2) มาตรฐานที่ 7 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศเข้าใจความสำคัญของสารสนเทศในสังคมประชาธิปไตยและใช้สารสนเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (ตัวชี้วัด 7.1, 7.2)
3. ตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน	มาตรฐานที่ 3 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ (ตัวชี้วัด 3.1, 3.2, 3.3) มาตรฐานที่ 8 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศเป็นผู้มีพฤติกรรมและจริยธรรมในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเหมาะสม (ตัวชี้วัด 8.1, 8.2, 8.3) มาตรฐานที่ 9 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้ (ตัวชี้วัด 9.3)
4. วิเคราะห์และตีความหลักฐาน	มาตรฐานที่ 2 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศอย่างมีหลักการ (ตัวชี้วัด 2.2) มาตรฐานที่ 9 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้ (ตัวชี้วัด 9.4)

วิธีการทางประวัติศาสตร์	มาตรฐานการรู้สารสนเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษา
Historical Method	AASL(1998)
5. เรียงเรียงและนำเสนอ	<p>มาตรฐานที่ 3 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ (ตัวชี้วัด 3.4)</p> <p>มาตรฐานที่ 4 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการเรียนหรือติดตามสารสนเทศตามความสนใจของแต่ละบุคคล (ตัวชี้วัด 4.1, 4.2)</p> <p>มาตรฐานที่ 5 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถทำความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมและนำสารสนเทศไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (ตัวชี้วัด 5.2, 5.3)</p> <p>มาตรฐานที่ 9 นักเรียนที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้ (ตัวชี้วัด 9.1, 9.2)</p>

จากตารางที่ 2.7 สามารถอธิบายขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สามารถพัฒนาการรู้สารสนเทศได้ตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับมัธยมศึกษาของสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอเมริกัน (AASL, 1998) ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐานในเรื่องที่จะศึกษา จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศในด้านการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามมาตรฐาน AASL

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประเมินสารสนเทศได้อย่างมีหลักการเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมและนำสารสนเทศไปใช้อย่างสร้างสรรค์ ใฝ่หาสารสนเทศที่ดี และเข้าใจความสำคัญของสารสนเทศในสังคมประชาธิปไตยและใช้สารสนเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมตามมาตรฐาน AASL

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศด้านการใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมและจริยธรรมในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีเหมาะสม เข้าร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้ ตามมาตรฐาน AASL

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และตีความหลักฐาน จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศด้านการประเมินสารสนเทศอย่างมีหลักการเข้าร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้ ตามมาตรฐาน AASL

ขั้นตอนที่ 5 การเรียงเรียงและนำเสนอ จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศด้านการใช้สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการเรียนหรือติดตามสารสนเทศตามความสนใจของแต่ละบุคคล ทำความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมและนำสารสนเทศไปใช้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถเข้าร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อการสื่อสารและสร้างความรู้ตามมาตรฐาน AASL

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับโซเชียลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark)

4.1 ความหมายของโซเชียลบุ๊กมาร์ก

ในการท่องโลกอินเทอร์เน็ต เมื่อผู้ใช้งานเจอเว็บไซต์ที่ชื่นชอบและถูกใจและต้องการบันทึกหน้าเว็บนั้นเก็บไว้เพื่อเรียกกลับมาดูได้อีกครั้งในภายหลัง โดยปกติทั่วไปผู้ใช้ก็จะทำการ Bookmark หรือ Add Favorite หน้าเว็บนั้นไว้ในโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ เช่น IE, Firefox หรือ Chrome เป็นต้น แต่หากเราไปใช้งานด้วยคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นก็จะไม่สามารถเรียกดูเว็บไซต์เหล่านั้นได้ จึงได้มีการพัฒนาให้เกิดการบันทึกไว้บนออนไลน์ขึ้นมาแทนเป็นบริการที่เรียกว่า Social bookmark

โซเชียลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark) จัดเป็นเครื่องมือในกลุ่มเทคโนโลยีเครือข่ายสังคมประเภทหนึ่งซึ่ง O'Leary and O'Leary (2012) ได้แบ่งประเภทของเทคโนโลยีเครือข่ายสังคม (Social Network) ออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. เผยแพร่ตัวตน (Identity Network) เป็นกลุ่มเว็บไซต์ที่ใช้สำหรับนำเสนอตัวตน เผยแพร่ความเป็นส่วนตัว และเรื่องราวของตนเองผ่านทางอินเทอร์เน็ต สร้างอัลบั้มรูป เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายเพื่อพบปะพูดคุย เล่นเกม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตัวอย่างเว็บไซต์ เช่น มายสเปซ (My Space) กูเกิ้ลพลัส (Google+) เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น

2. เผยแพร่ผลงาน (Creative Network) เป็นกลุ่มเว็บไซต์ที่ใช้สำหรับนำเสนอผลงานของตนเองไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ วิดีโอ เสียงเพลง หรือบล็อก ตัวอย่างเว็บไซต์ เช่น ยูทูป (YouTube) มัลติพลาย (Multiply) ฟลิคเคอร์ (Flickr) เป็นต้น

3. ความสนใจตรงกัน (Interested Network) เป็นกลุ่มเว็บไซต์ที่คนที่มีความสนใจตรงกัน งานอดิเรกเหมือนกัน เช่น del.icio.us ซึ่งเป็น Online Bookmarking หรือ Social bookmark โดยสามารถบันทึกเว็บที่เราสนใจและแบ่งปันให้คนอื่นดูได้ โดยบอกความนิยมของเว็บต่างๆ จากจำนวนตัวเลขที่เว็บไซต์นั้นถูกบันทึกเอาไว้จากสมาชิกคนอื่นๆ เช่น del.icio.us, diigo, Zickr(ภาษาไทย) เป็นต้น

4. เครือข่ายร่วมกันทำงาน (Collaboration Network) ใช้เว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการทำงานร่วมกันโดยกลุ่มคนซึ่งอยู่ในองค์กรเดียวกันหรือต่างองค์กรก็ได้ แต่มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ตัวอย่างเช่น beehive ซึ่งเป็นเครือข่ายภายในองค์กรของ IBM, กูเกิลดอค (GoogleDoc), วิกิ (Wiki), ฮัลดิล (Huddle) เป็นต้น

5. เพียร์ ทู เพียร์ (Peer to Peer) เป็นการเชื่อมต่อกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ให้ บริการและรับบริการโดยตรง ไม่ต้องผ่านเครื่องแม่ข่าย (Server) โปรแกรมที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันที่นำหลักการนี้มาใช้ เช่น สไกป์ (Skype) และบิตทอร์เรนต์ (BitTorrent) เป็นต้น

6. โลกความจริงเสมือน (Virtual Reality : VR) เป็นเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกของการเข้าร่วมอยู่ภายในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มีอยู่จริง แต่ถูกสร้างขึ้นโดยคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างเช่น เซกันไลฟ์ (Second Life) เป็นโปรแกรมจำลองสังคม 3 มิติที่สามารถควบคุมตัวละครให้ทำกิจกรรมต่างๆได้ในโลกเสมือนจริง หรือเกมออนไลน์ เป็นต้น

จากการจัดประเภทข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โซเชียลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark) เป็นเครื่องมือ บนเว็บที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้บันทึกเว็บโดยคนที่มีความสนใจตรงกัน และยังใช้คุณสมบัติอื่นๆ จากเครื่องมือนี้ได้อีกหลากหลาย ซึ่งได้มีผู้นำมาใช้ในบริบทของการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

โดยนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้นิยามความหมายของโซเชียลบุ๊กมาร์กไว้ ดังนี้

Educause Learning Initiative (2005) กล่าวว่า โซเชียลบุ๊กมาร์กเป็นการบันทึกเว็บเพจที่ชื่นชอบลงบนเว็บไซต์สาธารณะ แล้วติดป้าย (Tag) ลงไปด้วยคำค้นที่ผู้ใช้ต้องการ

Hammond (2005) กล่าวถึง โซเชียลบุ๊กมาร์กว่า เป็นเสมือนห้องสมุดเคลื่อนที่ที่บันทึกตัวเชื่อมโยงเว็บของเราไว้ในที่สาธารณะ และแบ่งปันตัวเชื่อมโยงเว็บให้แก่ผู้อื่นได้ โดยเราสามารถติดป้าย (Tag) เพื่ออธิบายถึงเว็บนั้นๆ ซึ่งคุณสมบัติในการ Tag จะช่วยลดความซับซ้อนในการสร้างชิ้นงานที่เคยมีคนทำมาแล้วได้

Gordon-Murnane (2006) อธิบายถึงโซเชียลบุ๊กมาร์กไว้ว่า เป็นการพัฒนาเครื่องมือเว็บ 2.0 เพื่อให้ผู้ใช้สามารถบันทึกรายการเว็บเพจที่ชื่นชอบ (Favorites) ไว้บนออนไลน์ได้โดยไม่ยึด

ติดกับเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องเดิม แต่จะสามารถเข้าถึงจากที่ใดก็ได้ ทำให้สามารถสืบค้นแหล่งข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น เว็บไซต์ที่ให้บริการโซเชียลบุ๊กมาร์กจะอนุญาตให้ผู้ใช้ Tag ตัวเชื่อมโยงของเว็บเพจด้วยคำสำคัญ และสามารถบันทึก จัดการและแบ่งปันตัวเชื่อมโยงเว็บให้แก่ผู้อื่นได้

Enrique Estellés et.al (2010) ได้กล่าวว่า โซเชียลบุ๊กมาร์กเป็นเครื่องมือเว็บ 2.0 ที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถจัดเก็บ แยกประเภท จัดการเว็บไซต์ อธิบายและแบ่งปันตัวเชื่อมโยง บล็อก รูปภาพ วิดีโอ วิกิ วิดีโอและพอดคาสต์ได้ โดยสามารถเข้าถึงเว็บเพจใดก็ตามที่ได้บันทึกขึ้นชอบเอาไว้ (Favorites) ผ่านโซเชียลบุ๊กมาร์กนอกจากนั้นยังสามารถแบ่งปันข้อมูลให้ผู้ใช้ที่มีความสนใจตรงกันผ่านบล็อกหรือเทคโนโลยี RSS ได้อีกด้วย ทั้งนี้ผู้ใช้อาจจะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นลงไปได้ ขึ้นอยู่กับ โซเชียลบุ๊กมาร์กที่เลือกใช้

Manning and Johnson (2011) ให้ความหมายไว้ว่า โซเชียลบุ๊กมาร์กเป็นเครื่องมือที่ใช้เว็บสำหรับการจัดเก็บและจัดการตัวเชื่อมโยงเว็บแล้วให้คำบรรยายรวมถึงการติดป้าย (Tag) ด้วยถ้อยคำในรูปแบบของตนเอง ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงเว็บเหล่านี้จากที่ใดก็ได้ที่มีอินเทอร์เน็ตเข้าถึงและจดจำรหัสส่วนตัวได้ ในการใช้งานทั่วไปเครื่องมือนี้จะแนะนำ Tag ให้กับผู้ใช้ สามารถแบ่งปันเว็บของผู้ใช้และดูความนิยมของเว็บ ซึ่งผู้ที่ฉลาดจะสามารถติดตามข้อมูลเพิ่มเติมจาก Tag ของคนอื่นที่มีความสนใจคล้ายๆกันได้

โดยสรุปแล้วกล่าวได้ว่า โซเชียลบุ๊กมาร์กเป็นเครื่องมือเว็บ 2.0 ที่ให้บริการจัดเก็บ URL ของเว็บเพจแบบออนไลน์ สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถจัดการเว็บเพจด้วยการจัดหมวดหมู่ บรรยาย ติดป้าย (Tag) ด้วยคำสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับตนเองและแบ่งปันให้กับผู้ใช้คนอื่น ที่สนใจตรงกัน นอกจากนี้โซเชียลบุ๊กมาร์กยังสามารถแสดงความคิดเห็นในแต่ละเว็บเพจที่มีการ Tag ได้ ผู้ใช้จึงสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้การสืบค้นสารสนเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 การใช้งานของโซเชียลบุ๊กมาร์ก

โซเชียลบุ๊กมาร์กเป็นกระบวนการสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดการ จัดเก็บ แก้ไขและค้นหาเว็บไซต์หรือแหล่งทรัพยากรออนไลน์ กระบวนการนี้ไม่ใช่การแบ่งปันแฟ้มงาน (File) เนื่องจากเนื้อหาข้อมูลในเว็บไซต์ไม่ได้ถูกแบ่งปันด้วย ในแต่ละหน้าเว็บเพจอาจมีการเขียนคำอธิบายลงไปในรูปแบบของข้อมูล ดังนั้นผู้ใช้จึงอาจจะเข้าใจเนื้อหาได้โดยไม่ต้องดาวน์โหลดเว็บเหล่านั้น ทั้งนี้การเขียนคำอธิบาย เขียนแสดงความคิดเห็น ให้คะแนนนิยมเว็บไซต์ที่มีคุณภาพ การติดป้าย (Tag) หรือการร่วมกันทำได้อีกก็ตาม จึงกลายมาเป็น Folksonomy

Tolisano (2010) ได้กล่าวว่า โซเชียลบุ๊กมาร์กจะเป็นแหล่งทรัพยากรที่ไม่มีประโยชน์ หากผู้เรียนใช้งานอย่างไม่เหมาะสม หรือหน้าเว็บเพจนั้นปิดให้บริการไปแล้ว หรือผู้เรียนใช้งานอย่างไม่แม่นยำ บริบทในการใช้งานของโซเชียลบุ๊กมาร์กสามารถอธิบายตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ Bloom's Taxonomy (Anderson, 2001) ได้ดังนี้

ด้านการจำ (Remembering) โซเชียลบุ๊กมาร์กเป็นเครื่องมือออนไลน์ที่มีลักษณะเดียวกับ Favorites บนเบราว์เซอร์แต่มีประสิทธิภาพสูงกว่า สามารถใช้งานเพื่อพัฒนาการคิดในระดับสูงได้ ช่วยให้นักเรียนสามารถบันทึกตัวเชื่อมโยงเว็บเพจจำนวนมาก อำนวยความสะดวกและเอื้อในการจดจำและเรียกคืนข้อมูล

ด้านการเข้าใจ (Understanding) ในการจัดหมวดหมู่ จัดประเภทข้อมูลต่างๆ หรือการติดป้าย (Tag) นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของเว็บทั้งหมด หรือความคิดรวบยอดที่ได้ก่อน เพื่อที่จะสามารถจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Manning and Johnson (2011) กล่าวถึงโซเชียลบุ๊กมาร์กว่า เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่ช่วยเพิ่มความสะดวกในการค้นหาวรรณกรรม (literature review) และยังเป็นแหล่งทรัพยากรในชั้นเรียนได้ นักเรียนสามารถแบ่งปันข้อมูลกับเพื่อนร่วมชั้นหรือผู้สอนได้ โดยเฉพาะบริการโซเชียลบุ๊กมาร์กที่สามารถสร้างกลุ่มได้ นักเรียนก็จะสามารถเข้าไปแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของตัวเชื่อมโยงเว็บเพจ ทำให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนั้นแล้ว โซเชียลบุ๊กมาร์กยังเหมาะทั้งสำหรับครูและนักเรียนเพื่อใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration) โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาก่อน ก็สามารถเริ่มต้นฝึกใช้งานได้ไม่ยาก

ในการเรียนการสอนโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กผู้สอนและนักเรียนจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่างๆ เช่น

การสื่อสาร (Communication) ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้สามารถเรียนรู้เส้นทางการเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นได้ สามารถเขียนอธิบาย สรุปแนวกระบวนการคิด การเลือกใช้คำค้น แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน หรือใช้การเน้นข้อความเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายขึ้น

การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration) โซเชียลบุ๊กมาร์กเหมาะสำหรับการค้นคว้าและวิจัยเป็นกลุ่ม ตามกลุ่มเนื้อหาที่มีการติดป้าย (Tag) สัมพันธ์กัน ผู้ใช้จำเป็นต้องมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงจะเป็นสังคมในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

การเชื่อมโยง (Connecting) การแบ่งปันตัวเชื่อมโยงให้ผู้อื่นผ่านเครือข่ายสาธารณะ สร้างหรือเข้าร่วมกลุ่มกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้ การใช้ Tag ในการค้นหาจะเชื่อมโยงไปยังผู้ใช้คนอื่น ๆ ที่มีการติดป้าย (Tag) เดียวกันโดยอัตโนมัติซึ่งก็จะได้รับผลตอบกลับอัตโนมัติได้ในทันที

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ในการเลือกแหล่งทรัพยากรจำนวนมาก บันทึกแล้วจัดระเบียบหมวดหมู่ของการติดป้าย (Tag) ในเว็บนั้น หรือการเรียนรู้จากการสืบค้นของผู้อื่นจำเป็นต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวอย่างของบริการโซเชียลบุ๊กมาร์กที่เอื้อต่อการศึกษา (Manning and Johnson, 2011) ได้แก่

1) ดิลิเชียส Del.icio.us เป็นเว็บไซต์รายแรกที่พัฒนาขึ้นสำหรับเก็บบันทึกเว็บบุ๊กมาร์กเชื่อมยังกันในลักษณะเครือข่ายสังคม (Social networking) ซึ่งได้รับความนิยมสูงมาก ภายในระยะเวลาสำคัญ/จัดกลุ่มคำสำคัญเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เปิดบริการสิ้นปี ค.ศ. 2003 และบริษัทยาฮู (Yahoo.com) ได้ซื้อ Del.icio.us ไว้เมื่อ ค.ศ. 2005 คุณสมบัติเด่น คือ มีการเชื่อมโยงรายการเว็บเพจที่บันทึกเข้ากับผู้ใช้รายอื่น ทำให้ทราบว่าเว็บนั้นมีผู้ใช้กี่คนที่ทำบันทึกเอาไว้ นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการติดป้าย (Tag) เพื่อจัดหมวดหมู่อัตโนมัติ รวมถึงการส่งข้อมูลรายการเว็บเพจที่บันทึกล่าสุดไปยังแหล่งข้อมูลอื่นเพื่อดูได้ว่าเว็บไหนกำลังเป็นที่นิยม (สุภาพร ชัยธัมมะปกรณ, 2009)

2) ดีโก Diigo เป็นบริการโซเชียลบุ๊กมาร์กอีกรายหนึ่งที่พัฒนาขึ้นมาภายหลังให้รองรับการใช้งานได้หลากหลายขึ้น คุณสมบัติหนึ่งของ Diigo คือสามารถบันทึกเว็บบุ๊กมาร์กไปเก็บไว้ในเว็บ Del.icio.us ได้โดยอัตโนมัติด้วย นั่นจึงทำให้ Diigo ได้รับความนิยมขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ซึ่งสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอเมริกันได้จัดให้เป็นหนึ่งในเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอนที่ดีที่สุดในปี ค.ศ. 2009 และกล่าวว่าเป็นเครื่องมือและแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับการเรียนการสอนแบบสืบสอบ (AASL, 2009)

ตารางที่ 2.8 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางเทคนิคของโซเชียลบุ๊กมาร์กทั่วไป, Diigo และ Del.icio.us (Estelles et,al., 2010)

คุณสมบัติ	Diigo	Del.icio.us	โซเชียลบุ๊กมาร์กทั่วไป
1. เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา	✓	✓	✗
2. สามารถเชื่อมโยงเว็บเพจที่บันทึกไปยังโซเชียลบุ๊กมาร์กอื่นๆได้ในเวลาเดียวกัน	✓	✗	✗
3. ค้นหา : ชื่อเรื่อง, Tag, ข้อความที่เน้น, ข้อความทั้งหมด และผู้ใช้	✓	✓ (ยกเว้นการค้นหาด้วยข้อความทั้งหมด)	✗
4. ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว หรือแบ่งปัน	✓ (สามารถตั้งได้ด้วยค่าเริ่มต้น)	✓ (สามารถตั้งได้ด้วยค่าเริ่มต้น)	✗ (ไม่สามารถแบ่งปันได้)
5. จัดการด้วย Tag	✓	✓	✗ (จัดการด้วยเพิ่มข้อมูลและเพิ่มข้อมูลย่อย)
6. จัดเก็บสำเนาตัวเชื่อมโยงเว็บเพจที่บันทึกในรูปแบบอื่น	✓	✗	✓
7. บันทึกรูปภาพได้	✓	✗	ไม่สามารถบันทึกรูปภาพ / บันทึกได้แต่เว็บเพจ
8. จัดเรียงข้อมูลใหม่และแก้ไขได้ง่าย	✓	มีข้อจำกัด	จัดเรียงข้อมูลใหม่ แต่แก้ไขได้ยาก
9. ทำสัญลักษณ์ให้กับเว็บเพจที่ยังไม่ได้อ่าน เพื่อจะกลับมาอ่านในภายหลัง	✓	✗	✗

คุณสมบัติ	Diigo	Del.icio.us	โซเซียลบุ๊กมาร์ก ทั่วไป
10. บัญชีบุ๊กมาร์กที่นำเข้ามา(Import) สามารถ ยืนยัน Tag ชื่อเรื่อง รวมถึงค่าความเป็น ส่วนตัวที่ติดมาด้วย	✓	มีข้อจำกัด	มีข้อจำกัด
11. ตั้งสถานะบันทึกเว็บเพจ ถึงแม้ว่าการ เชื่อมโยงไปยังเครื่องแม่ข่าย (Server) จะมี ปัญหา	✓	✗	✗
12. กรองข้อมูลของเว็บเพจที่บันทึกทั้งหมด โดยการเพิ่ม/ลบ Tag หรือผู้ใช้	✓	✗	✗

ตารางที่ 2.9 : แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางการเรียนรู้ของ Diigo และ Del.icio.us

คุณสมบัติ	Diigo	Del.icio.us
1. บันทึกและจัดเก็บ URL ของเว็บเพจ	✓	✓
2. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลด้วยการติดป้าย (Tag)	✓	✓
3. มีป้าย (Tag Recommended) แนะนำในการจัดหมวดหมู่เว็บเพจนั้น	✓	✓
4. ค้นหา เรียกคืนข้อมูลด้วยป้าย (Tag)	✓	✓
5. เรียงดูคำค้นด้วยป้ายทั้งหมด (Tag Cloud) ทั้งของตนเองและผู้อื่นๆ	✓	✓
6. ใส่คำบรรยายประกอบเว็บเพจ	✓	✓
7. สร้างบันทึกย่อเตือนความจำ (Note) ในหน้า เว็บเพจนั้นๆ	✓	✗
8. สร้างกลุ่มเครือข่ายในการเรียนรู้ร่วมกัน	✓	✗
9. ใช้สีเน้นข้อความสำคัญลงไปเว็บเพจ	✓	✗
10. ให้คะแนนความนิยมในเว็บ (Rating Popular)	✓	✗
11. แสดงความคิดเห็นลงไปในเว็บไซต์เว็บเพจที่ถูกติด ป้าย (Tag)	✓	✗
12. แบ่งปันข้อมูลไปยังเครือข่ายสังคมต่างๆ	Twitter, Facebook, Google+, ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์, เชื่อมโยงไปยัง เว็บอ้างอิงอื่นๆ	ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์, เชื่อมโยงไปยัง เว็บอ้างอิงอื่นๆ

จากตารางที่ 2.8 และ 2.9 จะเห็นได้ว่า Diigo ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นมาภายหลังนั้นมีคุณสมบัติที่ครอบคลุมการทำงานมากกว่า Del.icio.us และโซเชียลบุ๊กมาร์กอื่นๆ จุดเด่นที่สำคัญของ Diigo ที่ Del.icio.us และโซเชียลบุ๊กมาร์กอื่นๆ ยังขาดไป คือ การสร้างกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน (My Group) การร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ (My Network) การเน้นข้อความ (Highlight) และการสร้างบันทึกย่อในหน้าเว็บเพจ (โดยใช้ Sticky Note) นอกจากนี้การแบ่งปัน (Share) ไปยังเครือข่ายสังคมอื่นๆ (Social Network) มีความหลากหลายมากกว่า

เมื่อพิจารณาการใช้งานของ Diigo พบว่าสามารถแบ่งตามประเภทได้ ดังนี้ (Estelles et al., 2010)

ด้านการใช้งานส่วนบุคคล (Individual Work) มีคุณสมบัติในการใช้งานส่วนบุคคล 3 อย่าง ได้แก่

1. การนำเข้ารายการเว็บเพจที่บันทึกเป็น Favorites จากโซเชียลบุ๊กมาร์กอื่นๆ ได้
2. การส่งออกรายการเว็บเพจที่บันทึกไปยังโซเชียลบุ๊กมาร์กอื่นได้ในทันที
3. การจัดการ แก้ไข เรียบเรียงข้อมูล รวมทั้งการตั้งค่าต่างๆ

การใช้งานเป็นทีม (Team Work) มีคุณสมบัติในการใช้งานแบบเป็นทีม 3 อย่าง ได้แก่

1. มีแถบแสดงรายการตัวเชื่อมโยงเว็บเพจที่บันทึกมา ซึ่งจะเห็นรายละเอียดของการติดป้าย (Tag) และคะแนนความนิยมของเว็บเพจให้เห็น
2. สามารถสร้าง Tag Cloud แสดงคำสำคัญของสิ่งที่กำลังค้นหาทั้งหมด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้คนอื่นๆ ที่มีความสนใจตรงกันเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ด้วย
3. สามารถเน้นข้อความ (Highlight) แล้วส่งตัวเชื่อมโยงเว็บเพจนั้นไปยังบล็อก (Blog) ของผู้ใช้ได้ ซึ่งสามารถเลือกตั้งค่าอัตโนมัติในการส่งข้อความไปยังบล็อกในทุกๆ ครั้งที่บ้านบันทึกก็ได้เช่นกัน

ประโยชน์ของ Diigo ในการเรียนรู้และวิจัย

1. เพิ่มประสิทธิภาพในกลุ่มนักวิจัยด้านการค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยการติดป้าย (Tag)
2. สร้างความรู้ใหม่และโอกาสทางการศึกษาจากการติดตามผลงานของผู้ใช้คนอื่น ทำให้มองเห็นและเข้าใจกระบวนการค้นคว้าของผู้ใช้คนอื่นได้
3. ทำให้มองเห็นขอบเขตการค้นคว้าของนักวิจัยผ่าน Tag Cloud นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงการใช้อำนาจในการจัดหมวดหมู่ และการใช้ Tag ซึ่งการ Tag ด้วยคำที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องที่วิจัยจะมีคุณค่าในการศึกษามากกว่าการ Tag ด้วยบริบททั่วไป (Alonso Arevalo, 2009) ทั้งนี้สำหรับเด็กเล็กผู้สอนอาจให้โครงสร้างข้อมูลหรือแนะนำข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาให้แก่นักเรียน
4. ช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมของสมาชิก
5. ช่วยกระจายความคิดในการสืบค้นข้ามสาขาวิชาได้
6. ถือเป็นเครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) ประเภทหนึ่งที่สามารถกระทำบนออนไลน์จึงช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาให้แก่ผู้ใช้
7. กระบวนการในการใช้โซเชี่ยลบุ๊กมาร์กจะช่วยพัฒนาศักยภาพในด้านการบริหารจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล (วิเคราะห์คุณภาพของเว็บ ความน่าเชื่อถือ ความเป็นเหตุเป็นผล การตัดสินใจเลือกข้อมูล เป็นต้น) และการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (นักเรียนต้องเข้าใจความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของข้อมูล แหล่งข้อมูล และเนื้อหาก่อนจึงสามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูลได้)

ตารางที่ 2.10 แสดงการนำ Diigo ไปใช้ในการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างประเทศ (Estelles et,al., 2010)

สถาบันการศึกษา	ขอบเขตความรู้ / งานวิจัย	โปรแกรมประยุกต์ / นักเรียน
Kansas State University	วิชาวัฒนธรรมมานุษยวิทยา / วิชาดิจิทัลมานุษยวิทยา	นักเรียน 200 คนใช้ Diigo ในการรวบรวมแหล่งสืบค้นข้อมูล
Northeast Lakeview College	วิชาสังคมวิทยาเบื้องต้น	ใช้การทำวิจัยกลุ่มแบบออนไลน์แทนการเรียนในรูปแบบเดิม โดยนักเรียนต้องเข้าใจมโนทัศน์ก่อนและสามารถแสดงความคิดเห็นได้
Master	นักเรียนวิชาวารสารภาพและสารคดี	ใช้ในการบันทึกตัวเชื่อมโยงเว็บเพจ แบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างกลุ่มวิจัยร่วมกันในแต่ละโครงการที่มี Tag ของตนเอง หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาช่วยกันคัดเลือกในชั้นเรียนและเขียนสรุปร่วมกัน ซึ่งก็จะทำให้ชั้นเรียนมีประเด็นแนวคิดร่วมกันได้
Concordia U.	ผู้สอนวิชาวารสารภาพและสารคดี	ใช้ในการแบ่งปัน และแสดงความคิดเห็นในตัวเชื่อมโยงเว็บเพจ รวมถึงแหล่งข้อมูลเฉพาะ
Technology Information Center for Administrative Leadership (TICAL)	NEA. National Education Association	ใช้ในการรวบรวมประเด็นงานวิจัยที่น่าสนใจ แหล่งทรัพยากรรวมถึงแหล่งอ้างอิง
University of Sheffield	โปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่	แลกเปลี่ยนแหล่งทรัพยากรเฉพาะในวิชาที่เรียนโดยใช้แถบรายการเครื่องมือมาช่วยจัดเก็บ
University of Sheffield	วิชาประวัติศาสตร์	แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แล้วกำหนดให้นักเรียนหาข้อมูลแบบออนไลน์แล้วนำตัวเชื่อมโยงเว็บเพจบันทึกลงไป ในรายการเว็บเพจของกลุ่ม เพื่อเตรียมสำหรับการสัมมนาในแต่ละสัปดาห์

4.3 ประโยชน์และข้อจำกัดของโซเชี่ยลบุ๊กมาร์ก

ประโยชน์ของโซเชี่ยลบุ๊กมาร์กสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. ช่วยบริหารจัดการงานวิจัยที่มุ่งเน้นหัวข้อเฉพาะ ผู้วิจัยค้นหาข้อมูลที่ถูก Tag ด้วยปัญญาารวมหมู่ (Collective Intelligence) หรือปัญญาที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกสร้างจากคนหลายๆคนที่เคย Tag มาก่อนหน้านี้
2. ช่วยบริหารและจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้สอนและนักวิจัย รวมถึงนักเรียนในระดับสูง
3. ช่วยจัดการ ติดต่อสื่อสารและทำให้แหล่งข้อมูลอ้างอิงเป็นปัจจุบัน หรือแนะนำด้านการอ่านเพื่อสร้างคุณค่าในการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ
4. ช่วยจัดการ เก็บสะสมข้อมูลในทุกๆระยะของกระบวนการวิจัยผ่านเครื่องมือในการทำงานร่วมกัน ทำให้กลุ่มวิจัยมีความร่วมมือในการทำงานมากขึ้น
5. ช่วยในการค้นหาข้อมูลมุ่งตรงไปยังประเด็นในกลุ่มคำที่สนใจ และเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลนั้น การค้นหาข้อมูลผ่านโซเชี่ยลบุ๊กมาร์กนั้นได้รับการพิสูจน์แล้วว่า จะช่วยให้ผู้ใช้ค้นหาข้อมูลที่มีคุณภาพได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับการหาข้อมูลผ่านโปรแกรมค้นหา (Search Engine) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Heyman (2008) ที่ค้นพบว่า ข้อมูลที่สะสมอยู่ในโซเชี่ยลบุ๊กมาร์กร้อยละ 25 ไม่สามารถสืบค้นมาจากโปรแกรมค้นหา (Search Engine) ได้

ในมุมมองอื่นๆที่น่าสนใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือนี้ คือ สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทุกคนสามารถร่วมกันพัฒนาเครื่องมือนี้ได้ เครื่องมือนี้จะช่วยในการเรียนและการวิจัย ในขณะที่ Tag ที่ได้จากปัญญาารวมหมู่ (Collective Intelligence) นั้นช่วยพัฒนาความรู้ได้อย่างไม่ต้องสงสัย และด้วยแนวทางนี้จึงเป็นไปได้ที่เราจะเรียนรู้ด้วยการติดตามเส้นทางการค้นหาของผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้จำเป็นต้องนำข้อจำกัดทางเทคนิคบางประการมาพิจารณาร่วมกันด้วย ตัวอย่างเช่น การติดป้าย (Tag) ที่สามารถสร้างขึ้นได้หลากหลายจากผู้ใช้หลายๆคน และไม่มีข้อตกลงที่กำหนดไว้ อย่างแน่ชัดว่าผู้ใช้จะต้องติดป้าย (Tag) ข้อมูลอย่างไรให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน ข้อสังเกตคือ การติดป้าย (Tag) ในบางครั้งผู้ใช้อาจจะมีปัญหาในการเลือกใช้คำศัพท์ ตัวอักษรต่างภาษา ความเป็นเอกพจน์และพหูพจน์ของคำค้น หรือคำง่ายๆและคำที่ซับซ้อนในการอธิบายสิ่งๆเดียวกัน เป็นต้น ด้วยข้อจำกัดเหล่านี้ผู้ให้บริการโซเชี่ยลบุ๊กมาร์กทั้งหลาย จึงได้ทำข้อตกลงร่วมกันว่าคำที่จะติดป้าย (Tag) จะต้องเป็นคำศัพท์ที่มีความหมาย อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหานี้ก็ยังไม่ได้ผลทั้งหมด เพราะในบางครั้งป้าย (Tag) หนึ่งอันอาจมีความหมายมากกว่า 1 ความหมาย และการใช้คำ

ห้องเสียง ห้องรูปก็นำไปสู่ความสับสนเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีความยากลำบากในการทำงานบ้างตามที่กล่าวมาในข้างต้น แต่โซเซียลบุ๊กมาร์กก็ยังคงเป็นเครื่องมือที่ดีที่เป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Rovai และ Jordan (2004) ได้ศึกษาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างการเรียนแบบในชั้นเรียนปกติการเรียนแบบผสมผสาน และการเรียนออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนแบบผสมผสานสามารถสร้างความรู้สึกของการเรียนรู้แบบชุมชนการเรียนรู้ได้มากกว่ารูปแบบอื่นๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นโดยใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือและสร้างสังคมแห่งความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้น

Estellés et.al (2010) ได้ศึกษาโซเซียลบุ๊กมาร์กที่เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนและการทำวิจัยร่วมกัน โดยศึกษาการใช้งานโซเซียลบุ๊กมาร์ก ด้านคุณสมบัติการใช้งาน ธรรมชาติของโซเซียลบุ๊กมาร์ก และ ข้อจำกัดในการใช้งาน รวมถึงกรณีศึกษาของ Diigo ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโซเซียลบุ๊กมาร์กรายหนึ่ง พบว่า Diigo มีคุณสมบัติที่เหมาะสมประโยชน์สำหรับการวิจัยและการเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากสามารถกลุ่มเครือข่ายในการเรียนรู้ร่วมกันขึ้นมาได้

อารียา ศิโรตม (2545) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์จะมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริพร ทวีชาติ (2545) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านสารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักช่วยเสริมสร้างความสามารถด้านสารสนเทศ ด้านความรู้ความเข้าใจทางสารสนเทศ กระบวนการสารสนเทศ และความรับผิดชอบต่อสารสนเทศ

จันทวรรณ อัดถวิบูลย์กุล (2551) ได้ทำการศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ปัจจัยในการจำแนก ได้แก่ ชั้นปี แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2551 จำนวน 250 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวม

ข้อมูลเป็นแบบทดสอบวัดระดับการรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากมีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามปัจจัยพบว่า นักเรียนในชั้นปีต่างกันมีการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้เรียนที่มีชั้นปีต่างกันมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศและด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน และพบว่าผู้เรียนที่มีชั้นปีต่างกันมีความสามารถด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และจากการเปรียบเทียบนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกันพบว่า มีการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกันมีคะแนนด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ มีการรู้สารสนเทศมากกว่านักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาเลือกอิสระ และนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ และจากการเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดีมากและระดับดี มีการรู้สารสนเทศโดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คะแนนด้านการรู้สารสนเทศของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกันมีความแตกต่างทางคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับดีมาก มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับดี และระดับพอใช้ ส่วนด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไม่พบความแตกต่าง

ปณิตา วรณพิรุณ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน โดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล และนิสิตปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นางลักษณีย์ แสงโสภา (2553) ได้ศึกษาผลของการรู้สารสนเทศด้านทักษะการสืบค้นสารสนเทศ จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีการฝึกปฏิบัติการสืบค้นกับแบบไม่มีการฝึกปฏิบัติการสืบค้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว จำนวน 60 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มแรกเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบไม่มีการฝึกปฏิบัติการสืบค้น และกลุ่มที่ 2 เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบให้มีการฝึกปฏิบัติการสืบค้น โดยให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและทำแบบทดสอบหลังจบบทเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลการรู้สารสนเทศ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่เรียนแบบมีการฝึกปฏิบัติการสืบค้นกับกลุ่มที่เรียนแบบไม่มีการฝึกปฏิบัติการสืบค้น มีผลการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจากแบบมีการฝึกปฏิบัติการสืบค้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจากแบบไม่มีการฝึกปฏิบัติการสืบค้น

วราภรณ์ สีนถาวร (2553) ได้ทำการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลัก ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบฯ เป็นนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์ จำนวน 18 คน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความรู้ความเข้าใจทางสารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สุมิตรา สุวรรณ (2554) ได้วิจัยสำรวจเพื่อศึกษา (1) สภาพการจัดการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศ และ (2) ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการสอนการรู้สารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ จำนวน 77 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการเรียนการสอนโดยครูบรรณารักษ์ โดยจัดเป็นรายวิชาเฉพาะและเน้นเนื้อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารสนเทศ ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์สอน 20 ปีขึ้นไป ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดเป็นสาระการเรียนรู้วิชาเฉพาะ เน้นการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

แสงเดือน บำรุงภูมิ (2555) ได้ทำการพัฒนาเว็บฝึกอบรมแบบห้องสมุดเสมือนจริงเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง การใช้สารสนเทศในห้องสมุด โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือจำนวน 30 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์หลังจากการใช้เว็บฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้เว็บฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลการรู้สารสนเทศหลังจากการใช้เว็บฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้เว็บฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมโดยใช้เว็บฝึกอบรม มีความพึงพอใจในการใช้เว็บฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

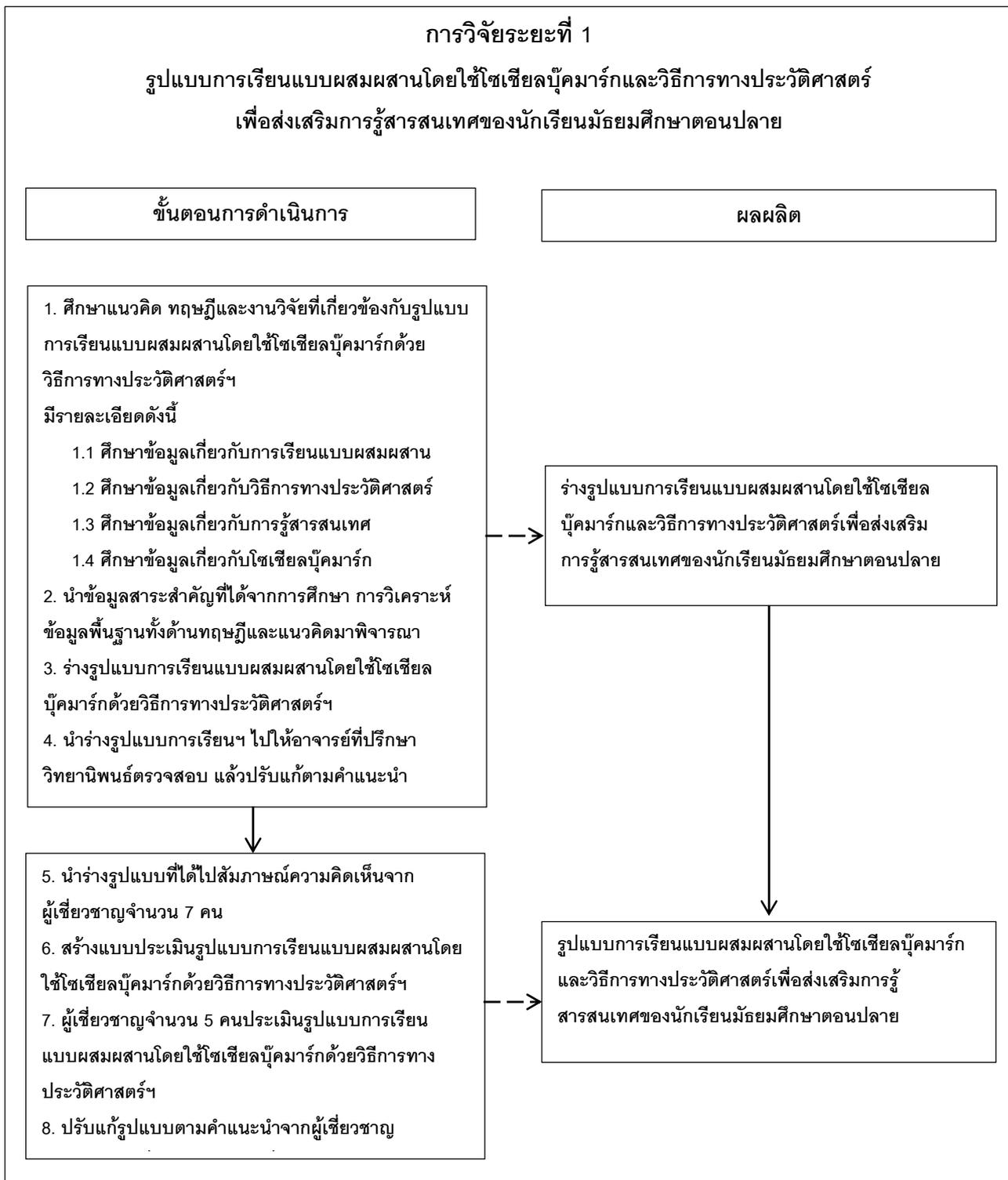
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

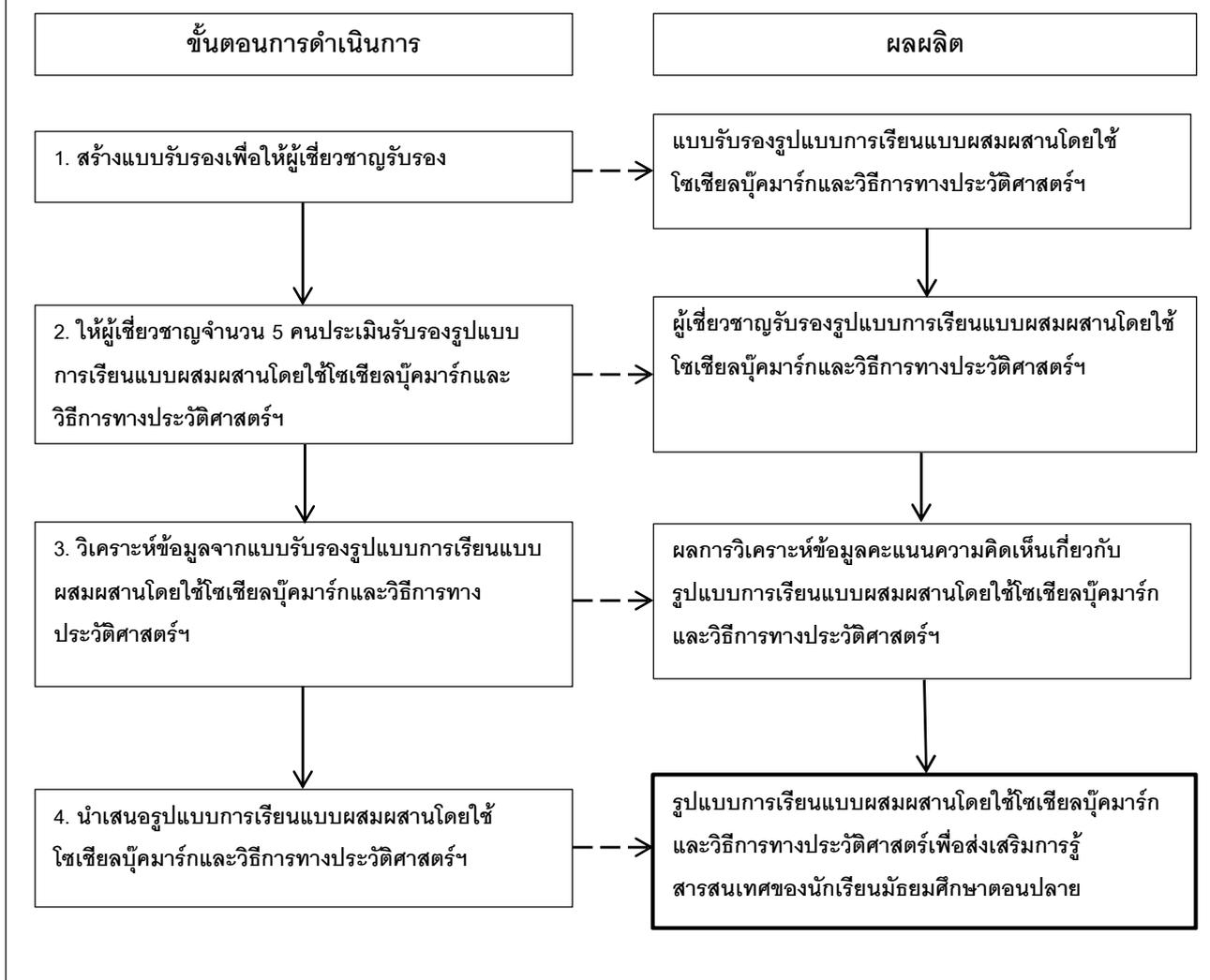
ซึ่งได้แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะเป็นแผนภาพ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 3

การพัฒนาแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิจัยในชั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

อาจารย์ด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ มีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ อย่างน้อย 5 ปี และ / หรือ

2) เป็นผู้ที่มีผลงานวิชาการด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้สารสนเทศ มีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการรู้สารสนเทศ อย่างน้อย 5 ปี และ / หรือ
2) เป็นผู้ที่มีผลงานวิชาการด้านการรู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน อย่างน้อย 5 ปี และ / หรือ

2) เป็นผู้ที่มีผลงานวิชาการด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนในการดำเนินการ มีดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการเรียนรู้แบบผสมผสาน องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสาน การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน และประโยชน์ของการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย ความหมายและคุณค่าของประวัติศาสตร์ ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การสอนประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการรู้สารสนเทศ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ ลักษณะของคนที่มีความรู้ความสามารถทางสารสนเทศ มาตรฐานการรู้สารสนเทศ กระบวนการรู้สารสนเทศ

1.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโซเชียลมีเดีย ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย การใช้งาน ตัวอย่างบริการโซเชียลมีเดีย หลักการที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งด้านทฤษฎีและแนวคิดมาพิจารณา

3. ร่างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. นำร่างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมแล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์

5. นำร่างรูปแบบที่ได้ไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ ด้านการรู้สารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสาน จำนวน 7 คน โดยเรียงเรียงเป็นข้อคำถามในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะในการสื่อความหมาย ด้านความครอบคลุมเนื้อหา ด้านความเหมาะสมในการนำไปใช้ รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6. สร้างแบบประเมินรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.2 กำหนดประเด็นคำถาม เพื่อพัฒนาแบบประเมินรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.3 นำแบบประเมินที่ได้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา

6.4 ปรับแก้แบบประเมินตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์

7. นำร่างรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ ด้านการรู้สารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสาน จำนวน 5 คน ประเมินรับรองความตรงตามเนื้อหา ในด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบฯ

8. ปรับแก้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา ประเด็นสำคัญที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเทียบกับแนวคิดหลักแล้วนำมาปรับองค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรับรองรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรับรองรูปแบบ ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิจัยในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน โดยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยมีเหตุผลประกอบดังนี้

- 1) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีระดับความสามารถและองค์ประกอบต่างๆไม่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป
- 2) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- 3) การจัดชั้นเรียนทั้ง 7 ห้องเป็นการคละนักเรียนตามกลุ่มผลการเรียนและสถานภาพส่วนตัวทั่วไปในสัดส่วนที่คละเท่าเทียมกันทุกห้องเรียน
- 4) จำนวนนักเรียนต่อห้องเพียงพอต่อการทดสอบ

และเนื่องจากการจัดชั้นเรียนเป็นการคละนักเรียนอย่างเท่าเทียมกันทุกห้องเรียน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากเลือกนักเรียนมาหนึ่งห้อง จากนักเรียน 7 ห้อง ได้แก่ ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 4/3

เครื่องมือวิจัยในการทดลองใช้รูปแบบฯ

เครื่องมือวิจัยในการทดลองใช้รูปแบบฯ มีวิธีการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. เว็บบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา ดังนี้

1.1 วิเคราะห์กลุ่มนักเรียน หลักสูตร เนื้อหา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบสร้างผังงาน และโครงสร้างของเว็บ ศึกษาทฤษฎีและหลักการออกแบบบทเรียนบนเว็บ สังเคราะห์เครื่องมือให้มีความสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้และตรงตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน

1.2 นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบเว็บการเรียนตามรูปแบบฯ

1.3 สร้างแบบประเมินเว็บการเรียน โดยกำหนดเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินเว็บการเรียนตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามที่เหมาะสมกับการประเมินเว็บการเรียนตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ในการตั้งคำถามโดยแบ่งคำถามในการประเมินออกเป็น 2 ส่วนคือ

1) แบบประเมินเว็บที่มีเกณฑ์ประเมินความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ด้านตัวอักษร
- 1.2 ด้านภาพประกอบ
- 1.3 ด้านวีดิทัศน์
- 1.4 ด้านสี
- 1.5 ด้านสัญลักษณ์รูป (Icon) และปุ่ม (Button)
- 1.6 ด้านโฮมเพจบทเรียน
- 1.7 ด้านวัตถุประสงค์ของบทเรียน
- 1.8 ด้านการนำเสนอเนื้อหา
- 1.9 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์บนเว็บ

2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การประเมินเว็บ มีเกณฑ์ในการประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท และในส่วนของ การแสดงความคิดเห็น เป็นรูปแบบคำถามแบบปลายเปิด โดยใช้เกณฑ์ยอมรับของ รูปแบบบทเรียนในระดับความเหมาะสมระดับมากขึ้นไป

1.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของสื่อบนเว็บและรูปแบบเว็บการเรียนรู้โดย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสาน จำนวน 5 คน ผลปรากฏว่า ทุกรายการประเมินผ่านเกณฑ์ (ผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป) จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขเว็บการเรียนรู้เพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 ทดสอบประสิทธิภาพของเว็บการเรียนรู้กับนักเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่งทดสอบกลุ่มเล็ก 3 คน (คัดเลือกนักเรียนจากผลการ เรียน 3 ระดับ คือ เก่ง กลาง อ่อน อย่างละ 1 คน) และทดสอบกลุ่มเล็ก 9 คน (คัดเลือกนักเรียน จากผลการเรียน 3 ระดับ คือ เก่ง กลาง อ่อน อย่างละ 3 คน)

1.6 นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้พร้อมก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2. แผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนของ กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดและหลักการของวิธีการทางประวัติศาสตร์และการรู้สารสนเทศ

2.2 ปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับรายละเอียด ของเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ บทบาทผู้เรียน กิจกรรม การเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหาและขั้นตอนต่างๆ

2.3 จากการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาที่พบว่าผู้สอนประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้จาก 2 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วย “สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” และ หน่วย “ผู้สร้างสรรค์ความเจริญในรัตนโกสินทร์” เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการสอน สังคมหรือประวัติศาสตร์จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ผลการประเมิน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมทั้งด้านความครอบคลุมเนื้อหา ด้านกิจกรรมในชั้นเรียนปกติ และ ด้านกิจกรรมบนออนไลน์

2.4 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการทดลองต่อไป

3. แบบวัดการรู้สารสนเทศ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยต้องการสร้างแบบวัดการรู้สารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางสารสนเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดการรู้สารสนเทศ

3.3 พัฒนาร่างแบบวัดการรู้สารสนเทศ โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.3.1 สร้างแบบวัดจำนวน 45 ข้อ ให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์เนื้อหา และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการวัด โดยครอบคลุมขั้นตอนของการรู้สารสนเทศ

3.3.2 พิจารณากำหนดน้ำหนักของแบบวัดจากตารางวิเคราะห์เนื้อหา และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการวัด เพื่อกำหนดอัตราส่วนของแบบวัดที่เหมาะสม

3.3.3 นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แล้วประเมินแบบวัดโดยใช้การประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยเมื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากแบบวัด พบว่าเป็นข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ (ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นชอบ 4 ใน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป) ทั้งหมด

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงคัดเลือกข้อสอบมาใช้ 30 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ความยากง่ายของแบบวัดแต่ละข้อ และค่าความเที่ยงของแบบวัด พบว่า แบบวัดการรู้สารสนเทศมีค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2 - 0.8 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป เมื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7506

3.6 นำแบบวัดที่วิเคราะห์คุณภาพแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการทดลองต่อไป

4. แบบสอบถามความคิดเห็นในการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดประเด็นคำถามเพื่อพัฒนาแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) และแบบปลายเปิด สร้างข้อคำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของขั้นตอนการพัฒนารูปแบบฯ และสำรวจความคิดเห็นต่อเว็บการเรียนที่ใช้ร่วมกับรูปแบบ

4.3 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม และความเหมาะสมของภาษา จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนความครบถ้วนและความครอบคลุมของคำถาม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. เกณฑ์ประเมินการทำงานของนักเรียนแบบรูบรีค ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

5.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.2 พัฒนาเกณฑ์ประเมินการทำงานของนักเรียนแบบรูบรีค โดยเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูบรีค มีลักษณะเป็นเกณฑ์สำหรับประเมินพฤติกรรมการรู้สารสนเทศสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา แบบหลายระดับตามความสอดคล้องกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ต้องการวัด มีคะแนนรวมทั้งหมด 30 คะแนน

5.3 เมื่อสร้างเกณฑ์ประเมินแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ประเมินการทำงานของนักเรียนแบบรูบรีค โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา ความเหมาะสมของเกณฑ์ ผลการพิจารณาตรวจสอบ พบว่า เกณฑ์ประเมินการทำงานในทุกๆ กิจกรรมมีความเหมาะสมในระดับมาก

5.4 ปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์ประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนจะเป็นแบบวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) ซึ่งเป็นแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest and Posttest Design) โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน

RE	T1	X	T2
เมื่อ	RE	หมายถึง	กลุ่มทดลองที่ได้มาจากการสุ่ม
	T1	หมายถึง	มีการทดสอบก่อนเรียน
	X	หมายถึง	ได้รับการทดลองใช้รูปแบบการเรียนบนเว็บ
	T2	หมายถึง	มีการทดสอบหลังเรียน

โดยมีขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ก่อนทดลองเตรียมความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทดลอง
2. ในสัปดาห์ที่ 1 ขั้นตอนนี้ดำเนินกิจกรรมในห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โดยจัดกิจกรรมปฐมนิเทศอาจารย์ผู้สอนและนักเรียน แนะนำการเรียน กระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที จากนั้นจึงทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดการรู้สารสนเทศ (แบบออนไลน์) ใช้เวลาประมาณ 30 นาที
3. ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นใน 2 หน่วยการเรียน ได้แก่ หน่วย “สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” และหน่วย “ผู้สร้างสรรค์ความเจริญในรัตนโกสินทร์” รวมระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - 3.1 ในสัปดาห์ที่ 2 ผู้สอนสาธิตกระบวนการเรียนรู้และการใช้เครื่องมือให้นักเรียนในห้องเรียนคอมพิวเตอร์ รวมทั้งสร้างเป็นบทเรียน VDO Online ไว้บนเว็บการเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนการใช้งานขั้นตอนต่างๆ ด้วยตนเอง
 - 3.2 ในสัปดาห์ที่ 3-7 ผู้สอนดำเนินการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบฯ ในทุกๆ สัปดาห์ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน แล้วให้นักเรียนร่วมกันระดมสมองกับสมาชิกในกลุ่มจำนวน 3-4 คน เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ กำหนดคำสำคัญในการสืบค้น และแหล่งสารสนเทศที่จะสืบค้น รวมถึงร่วมกันวางแผนการทำงานทั้งหมดในขั้นตอนนี้จะจัดกิจกรรมในชั้นเรียนปกติ และใช้เวลาประมาณ 50 นาที

3.2.2 นักเรียนแต่ละคนรวบรวมหลักฐานจากสารสนเทศประเภทอิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ โดยใช้โซเชียลมีเดียที่ตนเองมีติดเก็บจัดการ และจัดหมวดหมู่ของแหล่งสารสนเทศ ในขั้นตอนนี้จะดำเนินกิจกรรมบนออนไลน์ และนักเรียนใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ประมาณ 2-3 วัน

3.2.3 นักเรียนตรวจสอบและประเมินคุณค่าสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดด้วยตนเอง โดยใช้โซเชียลมีเดียและแบบประเมินคุณค่าสารสนเทศออนไลน์ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณค่าของหลักฐานจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ ร่วมกับ และแสดงความคิดเห็นต่อเว็บเพจและสิ่งตีพิมพ์ที่รวบรวมได้ ในขั้นตอนนี้จะจัดกิจกรรมบนออนไลน์ และนักเรียนใช้เวลาในการประเมินคุณค่าสารสนเทศ ประมาณ 1 วัน

3.2.4 นักเรียนวิเคราะห์และตีความหลักฐานที่ผ่านการประเมินคุณค่าแล้ว โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์เพื่อสรุปใจความสำคัญที่ตีความได้ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ในขั้นตอนนี้จะจัดกิจกรรมบนออนไลน์ และนักเรียนใช้เวลาในการสรุปใจความสารสนเทศ ประมาณ 1 วัน

3.2.5 นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันเรียบเรียงข้อมูล แล้วนำเสนอข้อมูลโดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ แล้วแบ่งปันให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนผ่านกลุ่มเฟซบุ๊ก ขั้นตอนนี้จะจัดกิจกรรมบนออนไลน์ และนักเรียนใช้เวลาในการนำเสนอผลงาน ประมาณ 1-2 วัน จากนั้นผู้สอนคัดเลือกชิ้นงานที่มีคุณภาพเพื่อให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อเป็นการทบทวนบทเรียนและตรวจสอบการค้นคว้าของนักเรียน โดยจะใช้เวลาประมาณ 15 นาที ในต้นคาบของสัปดาห์ต่อไป

4. ในสัปดาห์ที่ 8 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดการรู้สารสนเทศ (แบบออนไลน์) ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

5. ประเมินความคิดเห็นของนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นออนไลน์ในการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างการเรียนรู้สารสนเทศก่อนเรียนและคะแนนการเรียนรู้สารสนเทศหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test dependent
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการเรียนรู้สารสนเทศแบบรูปรีดครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test dependent

ระยะที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการนำผลที่ได้จากการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ มาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบ โดยนำเสนอในรูปแบบแผนภาพแสดงรูปแบบ และความเรียงอธิบายรูปแบบ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผลของรูปแบบในระยะที่ 2 มาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอในรูปแบบของแผนภาพประกอบความเรียง
2. นำเสนอและให้ผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ ด้านการเรียนรู้สารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้ผสมผสาน จำนวน 5 คน แสดงความเห็นและประเมินรับรองรูปแบบ
3. นำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุงรายละเอียดในด้านองค์ประกอบ และขั้นตอนให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้ผสมผสานด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ และด้านการเรียนรู้สารสนเทศ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรับรองรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดประเด็นคำถามเพื่อพัฒนาแบบรับรองรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) และแบบปลายเปิด แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
- 3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสานด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์และด้านการรู้สารสนเทศ จำนวน 5 คน แสดงความคิดเห็นและประเมินรับรองรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบรับรองรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำข้อมูลและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน โซเชียลมีเดีย วิธีการทางประวัติศาสตร์ และการรู้สารสนเทศ แล้วนำมาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

2. การศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

2.1 นำร่างรูปแบบที่ได้ในข้อ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสานด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์และด้านการรู้สารสนเทศ จำนวน 7 คน พิจารณาและแสดงความคิดเห็น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

2.2 ปรับแก้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 นำร่างรูปแบบที่ได้ในข้อ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรับรองคุณภาพความตรงตามเนื้อหาโดยประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบผสมผสานด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์และด้านการรู้สารสนเทศ รวมจำนวน 5 คน

1. ผลจากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบและขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) บทเรียนออนไลน์ (2) ระบบจัดการเรียนรู้ (3) การติดต่อสื่อสาร (4) แหล่งสารสนเทศ (5) การวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1) บทเรียนออนไลน์ (Courseware) หมายถึง เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสื่อผสมโดยเน้นการออกแบบที่เน้นกลยุทธ์การให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีของนักเรียน กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตามความต้องการ ตลอดจนอาจมีแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบเพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจได้

2) ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems) หมายถึง โปรแกรมจัดการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาจัดการให้เกิดปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งนี้จะช่วยให้ นักเรียนและผู้สอนจะเข้าถึงเนื้อหาและใช้งานได้ง่าย

3) การติดต่อสื่อสาร (Communications) หมายถึง การติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้สอนและนักเรียน นักเรียนและนักเรียน ซึ่งเป็นการสนทนาทั้งแบบประสานเวลา และแบบไม่ประสานเวลา เครื่องมือที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารและใช้สำหรับจัดการเรียนรู้บนออนไลน์

4) แหล่งสารสนเทศ (Information Resources) หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ โดยจัดเก็บสารสนเทศต่างๆด้วยโซเชี่ยลมีเดียซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยได้อย่างต่อเนื่อง

5) การวัดและประเมินผล (Assessment & Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยการวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

1.1.2 ขั้นตอนของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดประเด็นปัญหา (2) การรวบรวมสารสนเทศ (3) การประเมินคุณค่าของสารสนเทศ (4) การตีความข้อมูลหลักฐาน (5) การนำเสนอผลงาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดประเด็นปัญหา (Specify) ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะเรียนรู้จากกิจกรรมการในชั้นเรียน โดยการทำกิจกรรมระดมสมองร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม เกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น คำสำคัญในการสืบค้นค้น แหล่งสารสนเทศที่เป็นไปได้ และวางแผนการทำงานทั้งหมด

2) การรวบรวมสารสนเทศ (Store) ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะวางแผนกลยุทธ์ในการเข้าถึงสารสนเทศ การสืบค้นและรวบรวมสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การประเมินคุณค่าของสารสนเทศ (Span) โดยนักเรียนพิจารณาความเกี่ยวข้องของสารสนเทศ เลือกสารสนเทศที่เหมาะสม ประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

4) การตีความหลักฐาน (Solve) ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะสรุปและบันทึกข้อมูลที่ได้ผ่านการประเมินมาแล้วว่า สามารถนำมาใช้งานได้จริง เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาอย่างครบถ้วน

5) การนำเสนอผลงาน (Show) โดยนักเรียนสร้างสรรค์สื่อสารสารสนเทศจากการตีความออกมาในรูปแบบที่เหมาะสม และหลากหลาย และใช้สารสนเทศได้ถูกต้องตามหลักจริยธรรม นอกจากนั้นนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.2 จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สรุปขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร เกิดขึ้นเมื่อไร ที่ไหน เกิดขึ้นเพราะเหตุใดและอย่างไร หรือตั้งสมมติฐานประเด็นต่างๆ

1.2.2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ นักเรียนต้องเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาที่มีอยู่หลากหลายทุกประเภท ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองให้ได้มากที่สุด

1.2.3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน ตรวจสอบหลักฐานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อประเมินคุณค่าของหลักฐานว่าน่าเชื่อถือเพียงใด โดยพิจารณาข้อมูลในหลักฐาน ความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักฐานอื่นๆ เป็นต้น แล้วจึงเลือกสรรข้อเท็จจริงตามหลักฐานต่างๆ นั้น

1.2.4 วิเคราะห์และตีความหลักฐาน เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความข้อเท็จจริงในอดีตจากหลักฐานต่างๆ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้

1.2.5 การเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล โดยการจัดระเบียบข้อเท็จจริงต่างๆ แล้วนำเสนอประเด็นทางประวัติศาสตร์ซึ่งอาจอยู่ในรูปการเขียนหรือการบอกเล่า ทั้งนี้จะต้องอ้างอิงหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วน

1.3 จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารสนเทศ สรุปกระบวนการของการสื่อสารสนเทศได้ 6 กระบวนการ ดังนี้

1.3.1 การกำหนดสารสนเทศ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญโดยการกำหนดปัญหา และระบุสารสนเทศที่ต้องการ

1.3.2 การวางแผนกลยุทธ์ในการแสวงหาสารสนเทศ โดยระดมความคิดเพื่อ
สรรหาแหล่งข้อมูลที่เป็นไปได้ เลือกสรรแหล่งข้อมูลอย่างเหมาะสม

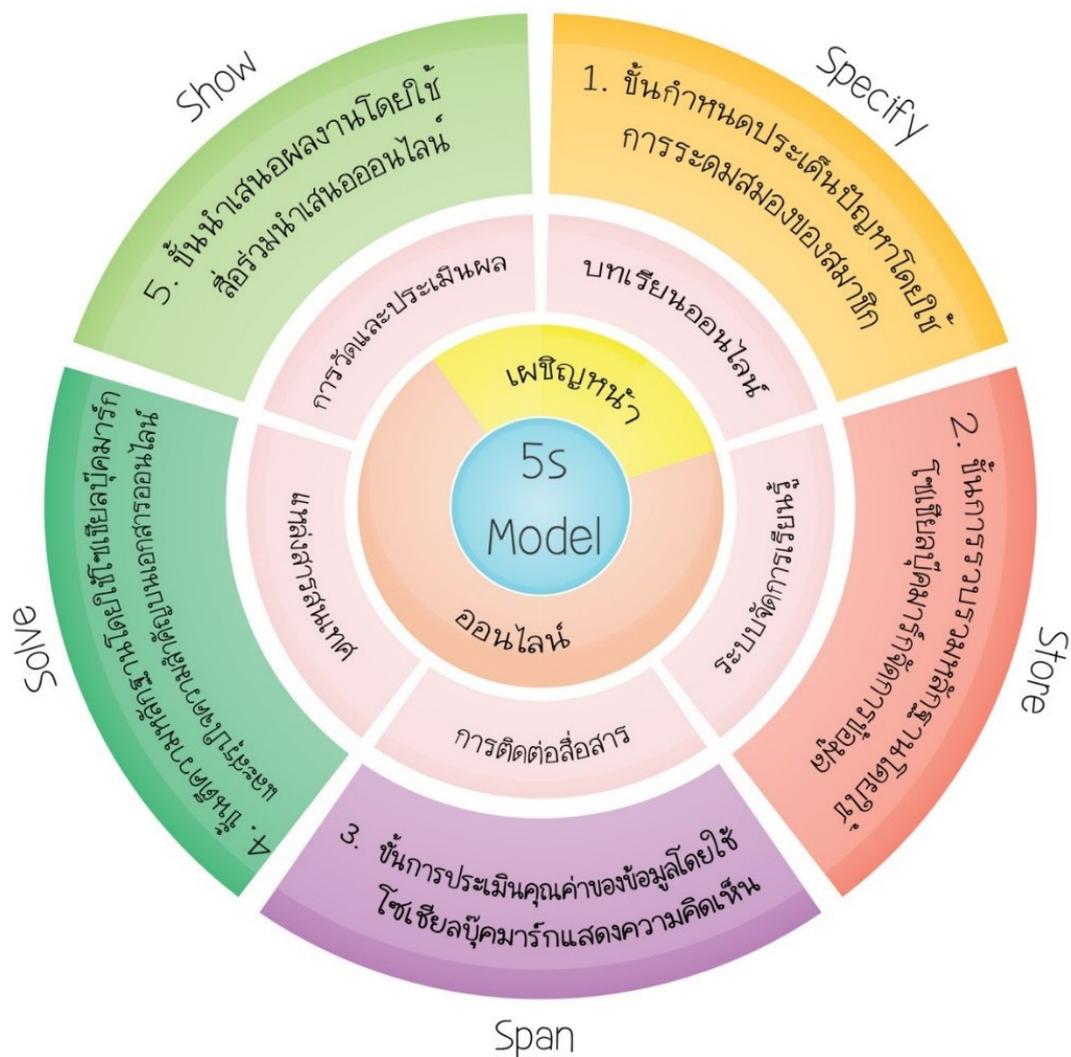
1.3.3 การสืบค้นข้อมูล ขั้นตอนนี้คือ สืบค้นแหล่งข้อมูล และเข้าถึงสารสนเทศ
ในแหล่งข้อมูลที่กำหนด

1.3.4 การใช้สารสนเทศ ตัดสินใจว่าข้อมูลใดนำมาใช้งานได้ พิจารณาและดึง
ข้อมูลมาใช้โดยการอ่าน ฟัง ทบทวน ทำความเข้าใจ

1.3.5 การสังเคราะห์ข้อมูล เป็นการจัดกลุ่ม กลั่นกรอง และสร้างความสัมพันธ์
ของสารสนเทศ

1.3.6 การเรียบเรียงและนำเสนอ ให้เป็นรูปแบบและภาษาของตน

จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย
ระยะที่ 1 ผู้วิจัยจึงร่างรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 (ร่าง) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.1 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนผสมผสาน ด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ และด้านความรู้สารสนเทศ เกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ เดิมเน้นใส่หมายเลขของขั้นตอนไว้เพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่าเป็นการใส่ลูกศรเพื่อบอกทิศทาง เพราะจะทำให้มองเห็นทิศทางของขั้นตอนจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของขั้นตอนทั้งหมด รวมถึงเห็นลักษณะของกิจกรรมที่มีการทำซ้ำในทุกๆ สัปดาห์

2.1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ เดิมมี 5 องค์ประกอบ วางตำแหน่งแยกตามขั้นตอนทั้ง 5 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า ควรแยกให้เห็นได้ชัดเจนว่า ในแต่ละขั้นตอนนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง โดยอาจใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรในองค์ประกอบต่างๆ แล้วใส่คำอธิบายไว้ด้านล่างของโมเดลรูปแบบ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

2.1.3 คำที่ใช้ระบุลักษณะของการเรียนแบบผสมผสาน จากเดิมใช้คำว่า “เผชิญหน้า” และ “ออนไลน์” ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า ควรใช้เป็นคำภาษาอังกฤษให้เหมือนกัน จึงเปลี่ยนเป็นคำว่า “Face to Face” และ “Online” ตามลำดับ

2.1.4 ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า ลำดับขั้นของโมเดลใหม่ ควรนำเสนอสัดส่วนของการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนออนไลน์ให้เด่นชัด เพื่อสื่อความหมายถึงรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน

2.1.5 บทเรียนออนไลน์นั้นอาจจะยังไม่ครอบคลุมสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนของรูปแบบฯ ทั้งหมด ดังนั้น ควรเปลี่ยนเป็น “สื่อสนับสนุน” (Supported Materials) :ซึ่งหมายถึงรูปแบบของสื่อที่ใช้ในห้องเรียนทั่วไปและรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบเรียน แบบฝึกหัด คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ เป็นต้น

2.1.6 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ควรมีการเขียนอธิบายให้ชัดเจนว่า ในแต่ละขั้นตอนใช้เครื่องมืออะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับโซเชียลมีเดียอย่างไร และควรระบุกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ ให้ชัดเจน

2.1.7 ในขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลการสืบค้น ผู้เชี่ยวชาญตั้งข้อสังเกตว่า ขั้นตอนดังกล่าว นักเรียนอาจไม่ได้สืบค้นด้วยตนเอง ดังนั้น จึงควรเพิ่มการเก็บรายละเอียด เช่น การบันทึกการสังเกต หรือการสอบถามเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ที่ได้จากการสืบค้นข้อมูล

2.1.8 ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้เพิ่มการระบุแหล่งข้อมูลในการสืบค้น ทั้งจากสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ และสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ หลักฐานที่นักเรียนได้ค้นคว้ามานั้น ควรระบุได้ชัดเจนว่า เป็นหลักฐานประเภทปฐมภูมิหรือหลักฐานทุติยภูมิ เนื่องจากมีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มา

2.1.9 ในขั้นตอนการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า ควรให้นักเรียนได้นำเสนอให้หลากหลาย ไม่ใช่การนำเสนอเพียงตัวอักษรแบบความเรียงแบบทั่วไป อาจใช้ภาพประกอบเนื้อหาหรือนำเสนอเป็นผังกราฟิก (Graphic Organizer) ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น และนักเรียนน่าจะอยากมีส่วนร่วมในการเรียนมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาพัฒนาต้นแบบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลมีเดียมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด 2 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลมีเดียมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลมีเดียมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลมีเดียมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 สื่อสนับสนุน (Supported Materials)

สื่อสนับสนุน (Supported Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียน เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งสารสนเทศต่างๆ ไปยังนักเรียน นำเสนอทั้งในรูปแบบสื่อที่ใช้ในห้องเรียนทั่วไปและรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบเรียนแบบฝึกหัด คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ เป็นต้น สื่อเหล่านี้ถือเป็นส่วนสำคัญในการส่งผ่านความรู้และการจดจำความรู้ ช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems)

ระบบจัดการเรียนรู้เป็นโปรแกรมจัดการเรียนรู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ให้ผู้สอน โดยนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาจัดการให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักเรียนและผู้สอน ทั้งนี้ จะช่วยให้นักเรียนและผู้สอนจะเข้าถึงเนื้อหาและใช้งานได้ง่าย นอกจากนี้ ยังอำนวยความสะดวกให้นักเรียนในการเข้าถึงเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน เครื่องมือที่นำมาใช้ ได้แก่ เครื่องมือด้านการควบคุมจัดการ การสำรวจข้อมูล การสนับสนุนข้อมูล การบันทึกข้อมูลของนักเรียน การวัดประเมินผล และการบันทึกคะแนน

องค์ประกอบที่ 3 การติดต่อสื่อสาร (Communications)

การติดต่อสื่อสารในที่นี้เป็นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้สอนและนักเรียน นักเรียนและนักเรียน มีลักษณะเป็นการสนทนาทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous Discussions) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Discussions) เครื่องมือที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารและใช้สำหรับจัดการเรียนรู้บนออนไลน์ ได้แก่ แชท ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานอภิปราย กระดานประกาศ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 4 แหล่งสารสนเทศ (Information Resources)

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ (1) สารสนเทศประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เข้าถึงได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ (2) แหล่งสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ เข้าถึงได้จากแหล่งต่างๆ เช่น พิพธิภัณฑ์ ห้องสมุด หน่วยงานต่างๆ เป็นต้น เมื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศแล้ว จะต้องมีการบันทึกจัดเก็บสารสนเทศเพราะจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ตามอัธยาศัยได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล (Assessment & Evaluation)

การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย การวัดพื้นฐานความรู้ก่อนเรียน การวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน รวมถึงการประเมินผลการทำงานระหว่างเรียนของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริคซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1)การกำหนดประเด็นปัญหา (2) การกำหนดคำสำคัญ (3) การระบุแหล่งสารสนเทศ (4) การรวบรวมสารสนเทศ (5) การจัดเก็บสารสนเทศบนโซเชียลมีเดีย (6) การคัดเลือกสารสนเทศ (7) การประเมินสารสนเทศ (8) การวิเคราะห์ข้อมูล (9) การนำเสนอผลงาน (10) การระบุแหล่งอ้างอิง (11) การส่งงาน และ (12) การแสดงความคิดเห็น

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหา

นักเรียนเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อทำกิจกรรมระดมสมอง ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันระบุและตั้งคำถามเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ ระบุค่าสำคัญในการสืบค้นค้น ระบุแหล่งสารสนเทศที่เป็นไปได้หลายๆแหล่ง และวางแผนการทำงานทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมสารสนเทศ

นักเรียนวางแผนกลยุทธ์ในการเข้าถึงสารสนเทศ สืบค้นและรวบรวมสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการรวบรวมสารสนเทศ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ (1) การรวบรวมสารสนเทศทั้งประเภทสิ่งตีพิมพ์ และประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ (2) การบันทึกสารสนเทศที่สืบค้นได้ในโซเชียลมีเดีย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณค่าของสารสนเทศ

นักเรียนพิจารณาความเกี่ยวข้องและครอบคลุมสารสนเทศ เลือกสารสนเทศที่เหมาะสมกับคำถามที่ต้องการคำตอบ ประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยดำเนินการ ดังนี้ (1) พิจารณาและคัดเลือกสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สืบค้น และ (2) ประเมินคุณค่าของสารสนเทศโดยใช้แบบบันทึกการประเมินสารสนเทศออนไลน์เป็นเครื่องมือในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การตีความข้อมูลหลักฐาน

นักเรียนบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ทำความเข้าใจ กลั่นกรองและสรุปเนื้อหาที่ผ่านการประเมินแล้วว่า สามารถนำมาใช้งานได้จริง เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาอย่างครบถ้วน โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document) เป็นเครื่องมือในการบันทึกการตีความข้อมูลร่วมกันจากสมาชิกภายในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอผลงาน

นักเรียนสร้างสื่อสารสารสนเทศในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อสื่อความหมายของสารสนเทศที่นำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย และใช้สารสนเทศได้ถูกต้องตามหลักจริยธรรม โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างสื่อนำเสนอโดยใช้โปรแกรมนำเสนอออนไลน์ (Google Presentation) เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่ม 2) แบ่งปันสื่อนำเสนอให้สมาชิกในชั้นเรียนผ่านทางเฟสบุคกลุ่ม 3) สมาชิกในห้องร่วมกันแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นในงานนำเสนอของกลุ่มอื่นๆ ผ่านทางเฟสบุค โดยการชมเชย ให้กำลังใจ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นต้น

กิจกรรมในทุกๆ ขั้นตอน นอกจากผู้เรียนจะได้นำเสนอผลงานแล้ว ผู้สอนจะเข้ามาสังเกต ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกด้วย

2.3 ผู้วิจัยนำต้นแบบของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรองคุณภาพความตรงตามเนื้อหาโดยประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือการเรียนรู้ผสมผสาน ด้านการสอนสังคมหรือประวัติศาสตร์ และด้านการรู้สารสนเทศ รวมจำนวน 5 คน

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
ภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้แบบ							
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2. หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
3. กระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนตามรูปแบบฯ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เหมาะสม
5. เครื่องมือที่ใช้ในการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
6. การประเมินผลการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนตามรูปแบบ							
1. บทบาทของผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2. พื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
3. ทักษะการใช้เครื่องมือในการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
4. บทบาทของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบ							
1. การเตรียมตัวก่อนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
1.1 การปฐมนิเทศ							
1.2 การทดสอบก่อนเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
1.3 การมอบหมายงานเพื่อทบทวนความเข้าใจในการใช้เครื่องมือต่างๆ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เหมาะสม
1.4 การอธิบายและสาธิตกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2. ขั้นตอนการกำหนดประเด็นปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2.1 การอธิบายขอบเขตเนื้อหา							
2.2 การกำหนดประเด็นปัญหา / การตั้งสมมติฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2.3 การวางแผน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
3. ขั้นการรวบรวมหลักฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
3.1 การสืบค้น							
3.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
3.3 การบันทึกร่องรอยการสืบค้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	
4. ขั้นการตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
4.1 การตรวจสอบร่องรอยการสืบค้น							
4.2 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
4.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
5. ขั้นการตีความหลักฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
5.1 การสังเคราะห์ข้อมูล							
5.2 การสรุปประเด็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
6. ขั้นการนำเสนอข้อมูล	+1	+1	0	+1	+1	0.8	เหมาะสม
6.1 การนำเสนอผลงาน (ออนไลน์)							
6.2 การ นำเสนอผลงาน (ในชั้นเรียน)	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
เครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบ							
1. เครื่องมือในการจัดการข้อมูล (Diigo – Social Bookmark)	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2. เครื่องมือในการนำเสนอข้อมูล (Google Document)	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โซเชี่ยลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5		
การประเมินผลการเรียนตามรูปแบบ							
1. การประเมินในขั้นตอนการเตรียมตัวก่อน กระบวนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2. การประเมินในขั้นกำหนดประเด็นปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
3. การประเมินในขั้นการรวบรวมหลักฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
4. การประเมินในขั้นการตรวจสอบ ประเมิน คุณค่าหลักฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
5. การประเมินในขั้นการตีความหลักฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
6. การประเมินในขั้นการนำเสนอข้อมูล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
การใช้งานรูปแบบ							
1. รูปแบบการเรียนฯ ที่พัฒนาขึ้นสามารถ นำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
2. สถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เหมาะสม
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามรูปแบบการเรียนฯ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	เหมาะสม
4. รูปแบบการเรียนฯ ที่พัฒนาขึ้นสามารถ ส่งเสริมการรู้สารสนเทศได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	เหมาะสม
รวม						0.97	เหมาะสม

จากตารางที่ 4.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของต้นแบบต้นแบบรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า โดยรวมต้นแบบรูปแบบมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า IOC = 0.97) และเมื่อพิจารณารายการการประเมินทุกหัวข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในระดับ 0.8 – 1.0 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แสดงว่า(ร่าง) รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปทดลองใช้ได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

1) ควรให้ความสำคัญกับแหล่งทรัพยากรในการค้นคว้าทั้งข้อมูลที่เป็นหลักฐานขั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง รวมถึงหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

2) ควรระบุบทบาทผู้สอน นักเรียน และเวลาที่ใช้ในการเรียนให้ชัดเจน

3) บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ผู้สอนต้องคอยช่วยเหลือดูแลให้ผู้เรียนทำหน้าที่บทบาทได้ตามความเหมาะสม

4) เนื้อหาที่นำมาใช้ในการเรียน อาจเป็นเนื้อหาที่ช่วยส่งเสริมการค้นคว้าในวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเซียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ได้ผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.2

- องค์ประกอบของรูปแบบฯ**
- หมายถึง สื่อสนับสนุน
 - หมายถึง ระบบจัดการเรียนรู้
 - หมายถึง การติดต่อสื่อสาร
 - หมายถึง แหล่งสารสนเทศ
 - หมายถึง การวัดและประเมินผล

- กิจกรรมและเครื่องมือในรูปแบบฯ**
- หมายถึง การเรียนในชั้นเรียน
 - หมายถึง การระดมสมอง
 - หมายถึง โซเชียลมีเดีย
 - หมายถึง เอกสารที่เข้าร่วมกันออนไลน์
 - หมายถึง สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์

แผนภาพที่ 4.2 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ที่ได้ผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 รวมจำนวน 30 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

1. รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรู้สารสนเทศก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
3. ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูปรีคครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่าง
4. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง

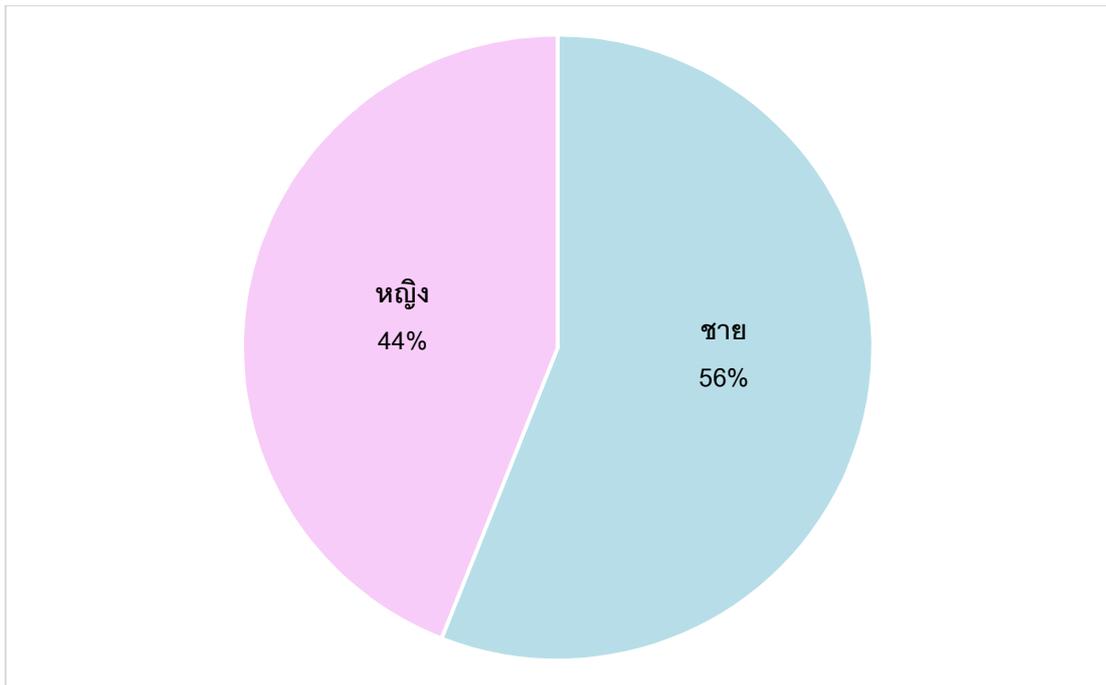
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้านต่างๆ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ความถี่ในการเข้าห้องสมุด จำนวนชั่วโมงในการใช้งานอินเทอร์เน็ตใน 1 วัน และเกรดเฉลี่ยวิชาประวัติศาสตร์ ดังแสดงในตารางที่ 4.2 และแผนภาพที่ 4.3 - 4.7

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง

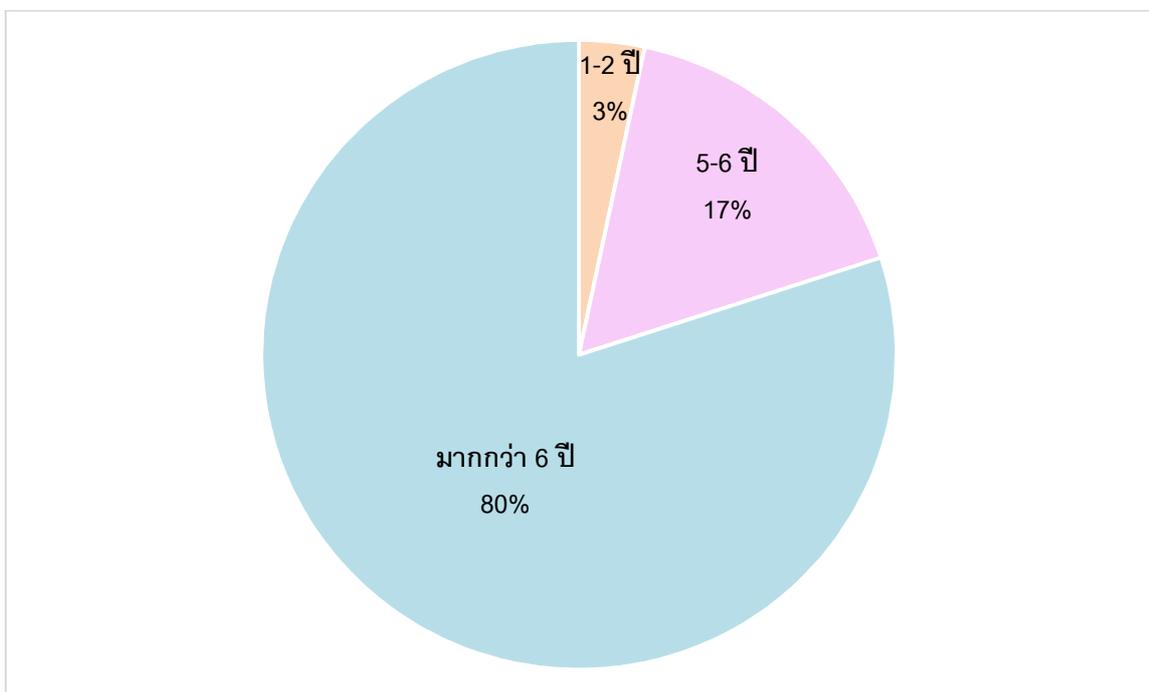
สถานภาพ	n = 30	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	17	56
2. หญิง	13	44
รวม	30	100
ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์		
1. น้อยกว่า 1 ปี	0	0
2. 1-2 ปี	1	3.33
3. 3-4 ปี	0	0
4. 5-6 ปี	5	16.67
5. มากกว่า 6 ปี	24	80.00
รวม	30	100
ความถี่ในการเข้าห้องสมุดใน 1 สัปดาห์		
1. น้อยกว่า 1 ครั้ง / สัปดาห์	25	83.33
2. 1-2 ครั้ง / สัปดาห์	3	10.00
3. 3-4 ครั้ง / สัปดาห์	1	3.33
4. 5-6 ครั้ง / สัปดาห์	0	0
5. มากกว่า 6 ครั้ง / สัปดาห์	1	3.33
รวม	30	100

สถานภาพ	n = 30	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนชั่วโมงในการใช้งานอินเทอร์เน็ตใน 1 วัน		
1. น้อยกว่า 1 ชั่วโมง / วัน	2	6.67
2. 1-2 ชั่วโมง / วัน	9	30.00
3. 3-4 ชั่วโมง / วัน	13	43.33
4. 5-6 ชั่วโมง / วัน	4	13.33
5. มากกว่า 6 ชั่วโมง / วัน	2	6.67
รวม	30	100
เกรดเฉลี่ยวิชาประวัติศาสตร์		
1. 3.50 – 4.00	6	20.00
2. 3.00 – 3.49	11	36.00
3. 2.50 – 2.99	6	20.00
4. 2.00 – 2.49	2	7.00
5. 1.50 – 1.99	3	10.00
6. 1.00 – 1.49	2	7.00
รวม	30	100

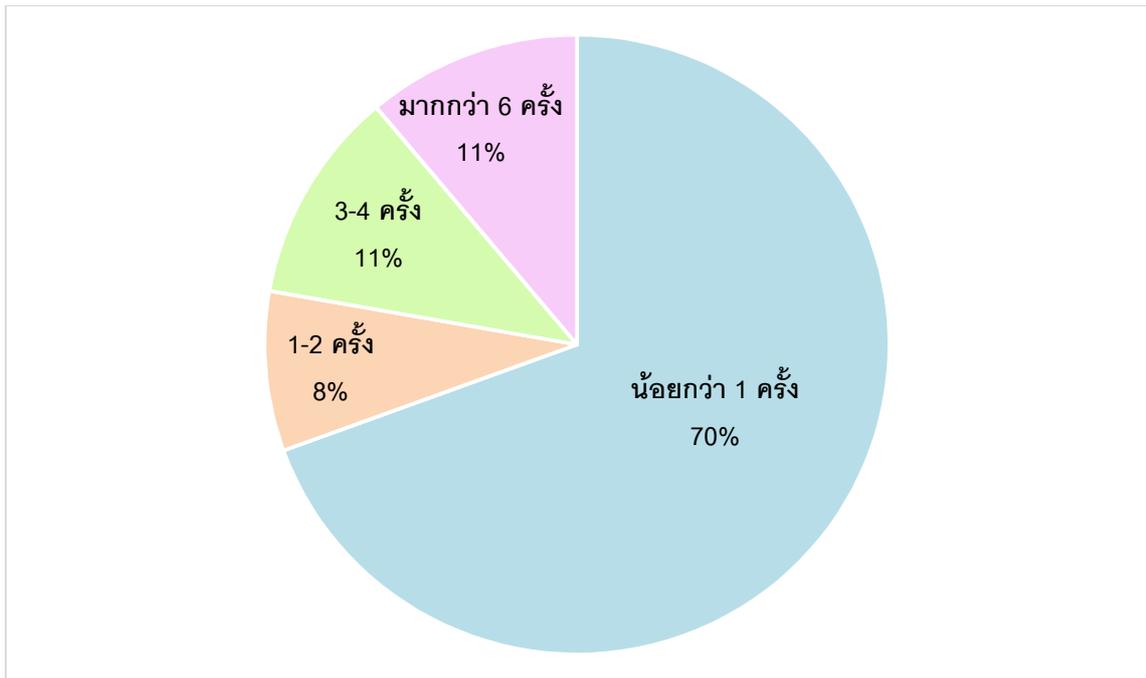
จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56 เพศหญิง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 44 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มากกว่า 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80 มีความถี่ในการเข้าห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตใน 1 วัน ส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ตประมาณ 3-4 ชั่วโมง / วัน คิดเป็นร้อยละ 43.33 และเกรดเฉลี่ยในวิชาประวัติศาสตร์ในเทอมต้นของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเฉลี่ย 3.00 – 3.49 คิดเป็นร้อยละ 36.67

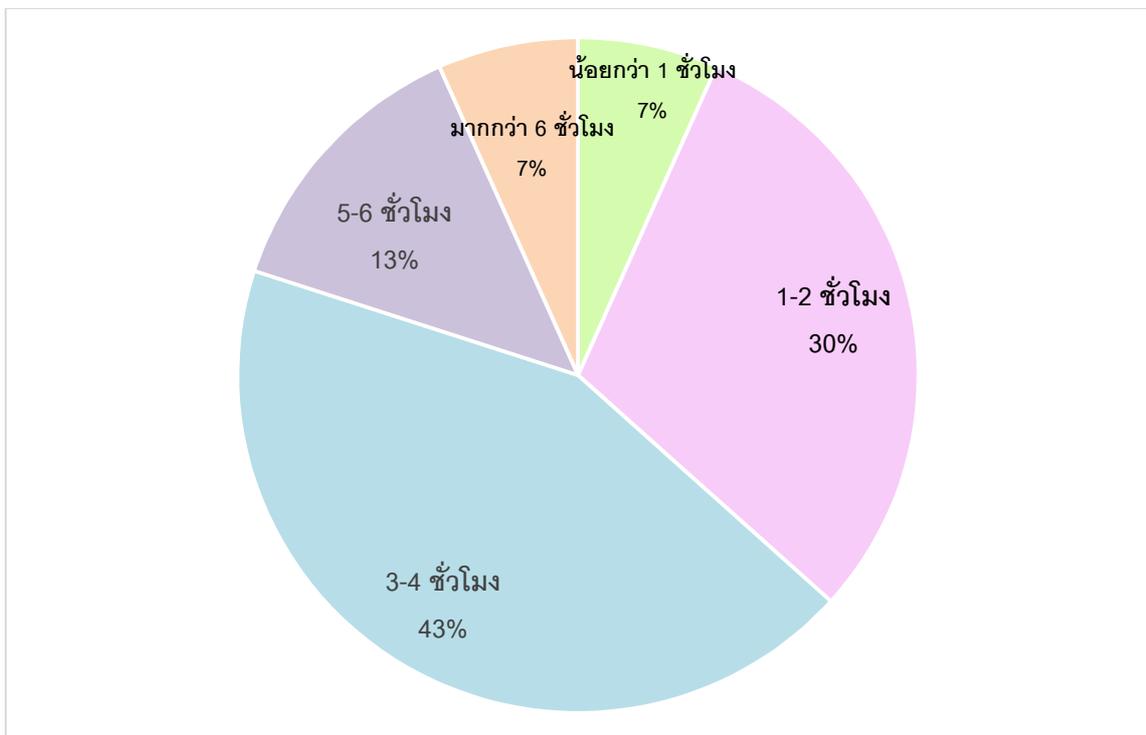
แผนภาพที่ 4.3 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ : เพศ)

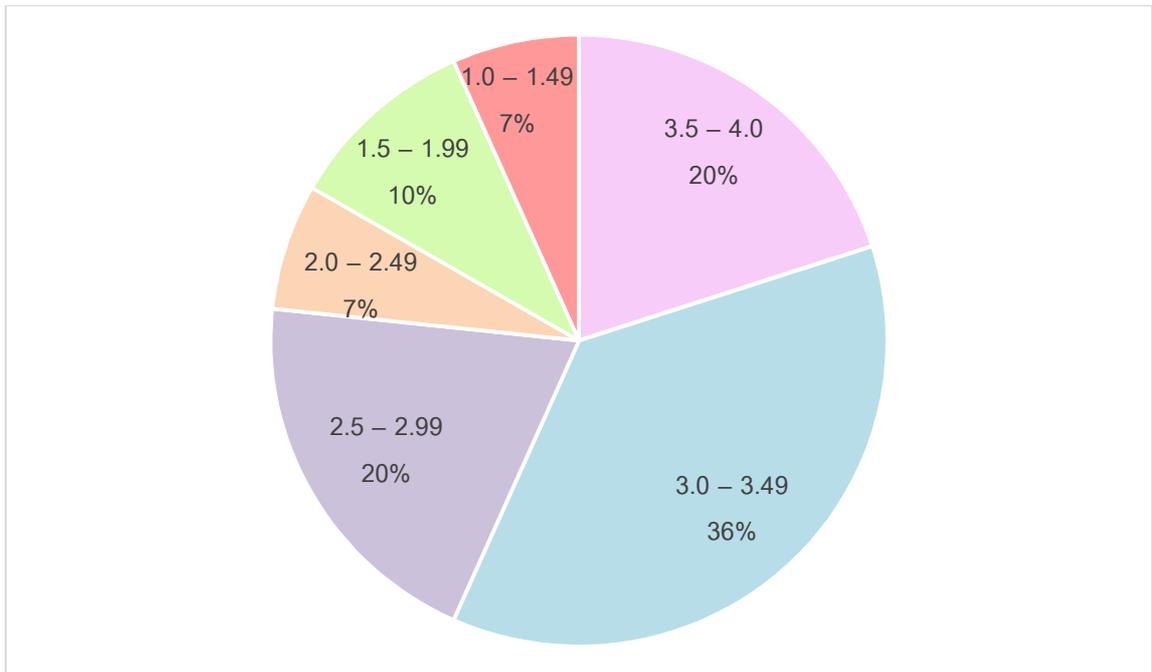
แผนภาพที่ 4.4 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ : ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์)

แผนภาพที่ 4.5 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ : ความถี่ในการเข้าห้องสมุด)

แผนภาพที่ 4.6 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ : การใช้งานอินเทอร์เน็ตใน 1 วัน)

แผนภาพที่ 4.7 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง (สถานภาพ : เกรดเฉลี่ยวิชาประวัติศาสตร์)

2. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรู้สารสนเทศก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์คะแนนการรู้สารสนเทศก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้สารสนเทศก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

คะแนนการรู้ สารสนเทศ	คะแนน	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	16.37	4.75	-4.294**	.000
หลังเรียน	30	18.80	3.10		

** $p < .05$

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คะแนนการรู้สารสนเทศหลังเรียนของกลุ่มทดลองได้ค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 18.80$, $SD = 3.101$ ส่วนคะแนนการรู้สารสนเทศก่อนเรียนของกลุ่มทดลองได้ค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 16.37$, $SD = 4.752$ ผลการเปรียบเทียบคะแนนการรู้สารสนเทศก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ โดยภาพรวมมีคะแนนการรู้สารสนเทศหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูปรีดครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ของการทดลอง

ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูปรีดครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ของการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จากเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูบรีคครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ของการทดลอง

คะแนนพฤติกรรม การรู้สารสนเทศ	คะแนน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	Sig.
ด้านการกำหนดประเด็นปัญหา					
ครั้งที่ 1	7	5.13	.78	-12.453**	.000
ครั้งที่ 5	7	6.27	.43		
ด้านการรวบรวมสารสนเทศ					
ครั้งที่ 1	7	3.20	1.69	-2.854**	.008
ครั้งที่ 5	7	4.83	1.98		
ด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศ					
ครั้งที่ 1	4	2.60	1.20	-4.349**	.000
ครั้งที่ 5	4	3.10	1.25		
ด้านการตีความหลักฐาน					
ครั้งที่ 1	4	2.00	.50	-3.612**	.001
ครั้งที่ 5	4	2.37	.56		
ด้านการนำเสนอผลงาน					
ครั้งที่ 1	8	4.63	1.43	-7.345**	.000
ครั้งที่ 5	8	5.97	1.50		
รวม					
ครั้งที่ 1	30	17.53	3.683	-13.596**	.000
ครั้งที่ 5	30	22.40	3.616		

** p < .05

จากตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูปรีดครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแยกความสามารถของพฤติกรรมการรู้สารสนเทศแต่ละด้าน พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศทุกด้านมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังแสดงในตารางที่ 4.5 โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้ 4.50 – 5.00 = มากที่สุด 3.50 – 4.49 = มาก 2.50 – 3.49 = ปานกลาง 1.50 – 2.49 = น้อย และ 1.00 – 1.49 = น้อยที่สุด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
1) การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน		
1. การปฐมนิเทศ	4.12	มาก
2. การทดสอบก่อนเรียน	3.82	มาก
3. การสาธิตการใช้งานเครื่องมือต่างๆ	4.24	มาก
2) การจัดกระบวนการเรียนการสอน		
4. ขั้นตอนการกำหนดประเด็นคำถาม	3.97	มาก
5. ขั้นตอนการรวบรวมสารสนเทศ	3.88	มาก
6. ขั้นตอนการประเมินคุณค่าสารสนเทศ	3.82	มาก

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
7. ชั้นการตีความหลักฐาน	4.00	มาก
8. ชั้นการนำเสนอผลงาน	3.88	มาก
9. กิจกรรมการกำหนดประเด็นคำถาม ช่วยให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลตามความสนใจ	3.94	มาก
10. โซเชียลบุ๊กมาร์กในกิจกรรมการรวบรวมสารสนเทศ ช่วยให้นักเรียนจัดเก็บข้อมูลได้เป็น ระบบตรงตามประเภทของข้อมูล	3.50	มาก
11. โซเชียลบุ๊กมาร์กในกิจกรรมการรวบรวมสารสนเทศ ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.76	มาก
12. โซเชียลบุ๊กมาร์กช่วยให้นักเรียนประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศได้ในเบื้องต้น	3.68	มาก
13. แบบประเมินคุณค่าสารสนเทศออนไลน์ ช่วยให้นักเรียนประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ	3.82	มาก
14. กิจกรรมการทำงานร่วมกันบนเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ช่วยให้นักเรียนและเพื่อนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการสรุปข้อมูลสารสนเทศ	4.00	มาก
15. กิจกรรมการทำงานร่วมกันบนเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ช่วยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับข้อมูลตามลำดับความสำคัญจากสมาชิกในกลุ่ม	3.79	มาก
16. กิจกรรมการนำเสนอผลงานออนไลน์ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการนำเสนอข้อมูล	3.88	มาก
17. การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของเพื่อนกลุ่มอื่นใน Group Facebook ช่วยให้นักเรียนชื่นชมหรือวิพากษ์ผลงานของเพื่อนได้อย่างสร้างสรรค์	3.53	มาก
เฉลี่ยรวม	3.86	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกด้านเช่นกัน

5. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์ก และวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังแสดงในตารางที่ 4.6 โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้ 4.50 – 5.00 = มากที่สุด 3.50 – 4.49 = มาก 2.50 – 3.49 = ปานกลาง 1.50 – 2.49 = น้อย และ 1.00 – 1.49 = น้อยที่สุด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
การออกแบบเว็บการในภาพรวม		
1. ตัวอักษร		
1.1 ขนาดตัวอักษร	4.38	มาก
1.2 รูปแบบตัวอักษร	4.29	มาก
1.3 สีของตัวอักษร	4.35	มาก
2. ภาพ		
2.1 การสื่อความหมายของภาพ	4.53	มากที่สุด
2.2 ขนาดของภาพที่แสดงบนหน้าจอ	4.56	มากที่สุด

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
3. สี		
3.1 ความแตกต่างของสีพื้นหน้าและพื้นหลัง	4.00	มาก
3.2 ความสวยงาม ไม่ดูขาด สบายตา	4.59	มากที่สุด
3.3 ความแตกต่างของสีข้อความ และข้อความหลายมิติ	4.12	มาก
4. สัญลักษณ์และปุ่ม		
4.1 การสื่อความหมาย	4.24	มาก
4.2 ขนาด	4.18	มาก
4.3 ตำแหน่งการจัดวาง	4.38	มาก
5. การเชื่อมโยง		
5.1 ความถูกต้องของการเชื่อมโยง	4.29	มาก
5.2 การเชื่อมโยงไปสู่หน้าที่สัมพันธ์กัน	4.38	มาก
ลักษณะทั่วไปของเว็บการเรียนรู้		
1. การใช้งานเว็บการเรียนรู้ง่ายและสะดวก	4.18	มาก
2. รูปแบบของเว็บการเรียนรู้มีความเหมาะสมต่อการใช้งาน	4.26	มาก
วิดีโอคู่มือการใช้งาน		
1. วิดีโอการใช้งานมีเนื้อหาครอบคลุมการใช้งาน สำหรับผู้ใช้	4.09	มาก
2. ภาษาที่ใช้ในวิดีโอคู่มือฟังแล้วเข้าใจง่าย	3.91	มาก
3. วิดีโอคู่มืออธิบายการใช้เครื่องมือได้อย่างมีลำดับขั้นตอน	4.18	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ไฮเชียลบีคมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นในด้านภาพที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างสอดคล้องเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ว่า เป็นประโยชน์ในการเรียนประวัติศาสตร์ที่ต้องมีการค้นคว้าข้อมูลนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน ใช้เวลาทำความเข้าใจเครื่องมือต่างๆค่อนข้างนาน แต่ก็ไม่ได้ยากจนเกินไป ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันทำงานกลุ่มกับเพื่อน ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังได้นำเทคนิคและเครื่องมือในการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันและวิชาอื่นๆ ดังข้อความสนับสนุนต่อไปนี้

“จากการเรียนในรูปแบบนี้ทำให้ผมรู้สึกสนุก และมีความเพลิดเพลินในการเรียน อาจจะเป็นเพราะเป็นการเรียนในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยเรียนในรูปแบบนี้มาก่อน ประโยชน์ที่ได้รับมีมากมายเช่น ได้เรียนรู้วิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการหาข้อมูล รวบรวม และนำเสนอ ได้เรียนรู้วิธีการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เช่น สืบค้นในห้องสมุด เพราะจากกิจกรรมนี้ทำให้ผมได้เข้าห้องสมุด จากที่ไม่ได้เข้ามาค้นหาหนังสือมานาน อีกทั้งยังได้รับประสบการณ์อันมีค่ามากมาย ขอขอบคุณมากครับ”

“ประโยชน์ที่ได้รับคือได้รู้จักใช้ social bookmark ได้ฝึกการใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ได้รับความรู้มากขึ้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้กับวิชาอื่นๆหรืองานอื่นๆด้วย ได้ลองเรียนในรูปแบบใหม่ไม่น่าเบื่อ ได้ลองค้นคว้าด้วยตนเอง ได้ทำงานแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน แต่รู้สึกว่ามีข้อเสียเช่นกัน คือ บางทีก็ลืมว่าจะต้องทำงานจึงต้องเร่งทำตอนใกล้ส่ง แต่ภาพรวมแล้วถือว่าการเรียนแบบนี้ น่าสนใจดีค่ะ”

“...อาจารย์อธิบายวิธีการและลักษณะการทำงานได้เข้าใจดี แถมยังมีเป็นวิดีโอตัวอย่างให้ดูและไปงานอีกทีหนึ่งด้วย เวลามีปัญหาอะไรก็ปรึกษาเพื่อน อาจารย์ได้ตลอด แม้จะมีงานทุกอาทิตย์และดูมีหลายขั้นตอนแต่ก็สะดวกและรวดเร็วมาก ได้ฝึกการทำงานกลุ่มทุกอาทิตย์ ฝึกความรับผิดชอบและแบ่งเวลาทำได้ดี”

“...การทำงานรูปแบบนี้ ทำให้ทำงานได้สะดวกสบายยิ่งขึ้น เมื่อมีปัญหาก็สามารถติดต่อกับเพื่อนและอาจารย์ได้ทันที สามารถช่วยกันเพิ่มเติมเนื้อหาและตรวจสอบแก้ไขในงานนำเสนอได้...”

“รู้สึกได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากการเรียนรูปแบบนี้เพราะถือเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน และโดยเฉพาะการเรียนในอนาคต ซึ่งถือเป็นรูปแบบการเรียนแบบใหม่ที่เป็นการเรียนรู้ที่ให้ประโยชน์ต่างๆมากมายทั้งทางด้านการเรียนและทักษะต่างๆเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งจำเป็นมากในการทำงานทั้งในการเรียนระดับอุดมศึกษาและการใช้ชีวิตในสังคมอนาคต สำหรับการเรียนครั้งนี้ทำให้ผมได้รับประโยชน์และประสบการณ์มากมาย รวมถึงการใช้โปรแกรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆต่างๆที่ไม่เคยได้ใช้มาก่อน ”

“ได้รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการเรียนมากขึ้น รู้ว่าสื่อกว่าการทำงานกลุ่มผ่านเว็บออนไลน์ เป็นสิ่งที่สะดวกดีค่ะ ไม่ต้องนัดมาทำที่บ้านของใครเลย สามารถร่วมกันทำในเวลาเดียวกันและออกความคิดเห็นร่วมกันได้ ”

ตอนที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาผลของการใช้รูปแบบฯ มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินรับรองรูปแบบฯ ซึ่งผลการประเมินรับรองรูปแบบแสดงในตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเหมาะสมของรูปแบบฯ

รูปแบบการเรียนฯ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	แปล ความหมาย
บทนำ			
1. หลักการและเหตุผล	4.00	.71	มาก
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	3.60	1.14	มาก
รูปแบบและคำอธิบาย			
3. แผนภาพแสดงรูปแบบ	4.20	.84	มาก
4. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ			
4.1 สื่อสนับสนุน	4.20	.84	มาก
4.2 ระบบจัดการเรียนรู้	4.40	.55	มาก
4.3 การติดต่อสื่อสาร	4.60	.55	มากที่สุด
4.4 แหล่งสารสนเทศ	4.60	.55	มากที่สุด
4.5 การวัดและประเมินผล	4.80	.45	มากที่สุด
5. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ			
5.1 การกำหนดประเด็นปัญหา	3.80	.84	มาก
5.2 การรวบรวมสารสนเทศ	4.00	.71	มาก
5.3 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ	4.20	.45	มาก
5.4 การตีความข้อมูลหลักฐาน	4.40	.55	มาก
5.5 การนำเสนอผลงาน	4.60	.55	มากที่สุด

รูปแบบการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	แปล ความหมาย
6. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน	4.40	.55	มาก
7. โดยภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้	4.60	.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ในภาพรวมของการประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชี่ยลบีคอมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบฯ มีความเหมาะสมมาก แสดงว่ารูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาแบบฯ และการนำแบบฯ ไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยสรุปได้ดังนี้

1. ควรเพิ่มคำอธิบายของขั้นตอนการกำหนดประเด็นปัญหาให้เป็นรูปธรรม เช่น การยกตัวอย่างประเด็นปัญหา เป็นต้น

2. การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนในรูปแบบฯ ควรเป็นประเด็นที่ยังไม่มีคำตอบชัดเจน หรือต้องใช้การค้นคว้าจากสื่อในเชิงลึก เพราะจะช่วยทำให้เรื่องมีความน่าสนใจที่จะศึกษาและอภิปรายมากขึ้น มีความสนุกสนานในการค้นหาคำตอบมากยิ่งขึ้น

3. ในการขั้นตอนของแบบฯ ควรระบุภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับขั้นตอนแต่ละขั้น ได้แก่ Specify, Store, Span, Solve และ Show นอกจากนั้น ถึงแม้ว่าในแผนภาพของแบบฯ ได้ระบุสถานที่ (ออนไลน์ / เชิญหน้า) ไว้แล้ว แต่ในขั้นตอนแต่ละขั้นก็ควรระบุสถานที่และระยะเวลาเพิ่มลงไปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 5

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดของรูปแบบ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย

1. หลักการและเหตุผลของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

1. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
2. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ไปใช้ปฏิบัติ

1. วิธีการนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ไปใช้
2. เงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ไปใช้

ตอนที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการศึกษามีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการและผสมผสานเข้ากับการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีจึงช่วยขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กว้างยิ่งขึ้น (ธนิต ภูศิริ, 2555) จากนโยบายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558 นั้น ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อตอบรับการนโยบายนี้ โดยเน้นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและประชาชน ทั้งทักษะภาษาและทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีของภาคการรับรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งอนุทวีป (OLSP, 1996 อ้างถึงใน พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553) ที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นเดียวกัน สิ่งสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนได้ คือ การรู้สารสนเทศ (Information literacy) ซึ่งจากการศึกษาการรู้สารสนเทศ พบว่า การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนในปัจจุบันทำได้ง่ายขึ้น แต่ในทางกลับกันการพึ่งพาเครื่องมือค้นหา (Search engine) กลับมีมากขึ้นไป (November, 2010 cited in Bellanca and Brandt, 2010) ระดับการรู้สารสนเทศของนักเรียนในยุคใหม่จึงลดลง (Eisenberg et al., 2004) สำหรับประเทศไทยนักเรียนกำลังเผชิญกับปัญหาเช่นนี้ นักเรียนเชื่อถือข้อมูลจากเครื่องมือค้นหาและนำไปใช้โดยขาดการพิจารณาสารสนเทศนั้นอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนต้องการถ่ายทอดอย่างแท้จริง

จากการศึกษาการรู้สารสนเทศของนักเรียน พบว่า การบูรณาการการสอนการรู้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การสอดแทรกเนื้อหาเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้หลักที่นักเรียนต้องเรียนอยู่เป็นประจำ (Andretta, 2005) นอกจากนี้การเสริมสร้างการรู้สารสนเทศในสังคมไทยควรได้รับการประสานงานจากทั้งในระดับผู้บริหาร ผู้สอน ทรัพยากร แหล่งการสืบค้น และนักเรียนสร้างให้เกิดเครือข่ายแห่งการเรียนรู้สารสนเทศขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในการศึกษาการทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2550)

แหล่งทรัพยากรที่มีจำนวนมากในปัจจุบัน กลายเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญกับ ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ทั้งในด้านการสืบค้นสารสนเทศและด้านความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ สืบค้น วิธีการจัดระเบียบข้อมูลแบบเดิมๆ ไม่สามารถทำงานกับข้อมูลจำนวนมากๆ ได้เต็มที่ (กรกฎ เชาวระวณิช, 2548) โซเชียลบุ๊กมาร์ก (Social bookmark) จึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวก แก่ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตให้สามารถสืบค้นแหล่งข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น (Gordon-Murnane, 2006) คุณสมบัติของโซเชียลบุ๊กมาร์กนั้นถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อรองรับเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เน้น การใช้งานของข้อมูลสารสนเทศร่วมกันของชุมชนการเรียนรู้ สถาบันการศึกษาจึงสามารถใช้ ประโยชน์จากเครื่องมือนี้ในการจัดระบบความรู้ทางสังคม เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถเข้าถึง สารสนเทศได้ในรูปแบบที่แปลกใหม่และน่าตื่นตาดังยิ่งขึ้น (Redden, 2010) นอกจากนั้นแล้ว โซเชียลบุ๊กมาร์กยังช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ ร่วมกันทั้งสำหรับครูผู้สอนและนักเรียนได้เป็นอย่างดี (Manning and Johnson, 2011) จาก งานวิจัยของ Heymann (2008) พบว่า ข้อมูลที่สะสมอยู่ในโซเชียลบุ๊กมาร์กร้อยละ 25 ไม่สามารถ สืบค้นได้จากโปรแกรมค้นหา (Search Engine) ทำให้ในบางครั้งผู้ใช้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศที่จำเป็นหรือต้องการ ดังนั้นในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ หรือกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการสืบสอบ การค้นคว้าข้อมูล วิเคราะห์และประเมินข้อมูล โซเชียลบุ๊กมาร์กจึงมีส่วน ช่วยเพิ่มโอกาสและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยและการศึกษาเป็น อย่างมาก (Enrique Estellés et.al, 2010)

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการผสมผสาน โดยนำเอาจุดแข็งของการ เรียนในห้องเรียนแบบปกติรวมเข้ากับข้อดีของการเรียนแบบออนไลน์ เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการ จัดการศึกษาในทุกๆ ระดับ (Jonassen, 1999) เพราะการเรียนแบบผสมผสานนั้นถือเป็นการ จัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมากที่สุด (Bonk and Graham, 2006; Driscoll, 2002; Singh, 2003) ข้อดีของการเรียนแบบผสมผสานจะ ช่วยเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (Doderio et al., 2001) ทำให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นในการเรียน มีแรงจูงใจในการเรียน และให้ความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น (Gulsecen, 2004) อีกทั้งยังสามารถสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นชุมชนการเรียนรู้ได้มากกว่า รูปแบบอื่นๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Rovai and Jodan, 2004)

กระบวนการเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ที่มีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษา เรียกว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีขั้นตอนที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ การกำหนดประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่จะศึกษา การรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ การตรวจสอบและประเมินคุณค่าของหลักฐาน การตีความหลักฐานและขั้นตอนสุดท้าย คือการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; เฉลิม นิติเขตต์ ปรีชา, 2545; ณรงค์ พ่วงพิศและคณะ, 2544; Gottschalk, 1963; Bussiere, 2005; Pavlac, 2005:online) จากการศึกษาการสอนประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมานั้น รูปแบบการสอนส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบปกติในห้องเรียน ยังไม่มีรูปแบบการสอนออนไลน์ ดังนั้นเพื่อปรับการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับบริบทของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จึงควรนำการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาผสมผสานเข้ากับการเรียนการสอนแบบปกติในห้องเรียน เพราะจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนและเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ยิ่งขึ้น อีกทั้งใช้โซเชียลมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) บนออนไลน์ที่ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาให้แก่ผู้ใช้ ช่วยส่งเสริมกระบวนการค้นคว้า พัฒนาศักยภาพในด้านการบริหารจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนำโซเชียลมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับกระบวนการการรู้สารสนเทศ เพื่อจะได้นำรูปแบบจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2

รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยรายละเอียด 2 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ และขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. สื่อสนับสนุน
2. ระบบจัดการเรียนรู้
3. การติดต่อสื่อสาร
4. แหล่งสารสนเทศ
5. การวัดและประเมินผล

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประเด็นปัญหา
2. การรวบรวมสารสนเทศ
3. การประเมินคุณค่าสารสนเทศ
4. การตีความข้อมูลพื้นฐาน
5. การนำเสนอผลงาน

- องค์ประกอบของรูปแบบฯ**
- หมายถึง สื่อสนับสนุน
 - หมายถึง ระบบจัดการเรียนรู้
 - หมายถึง การติดต่อสื่อสาร
 - หมายถึง แหล่งสารสนเทศ
 - หมายถึง การวัดและประเมินผล

- กิจกรรมและเครื่องมือในรูปแบบฯ**
- หมายถึง การเรียนในชั้นเรียน
 - หมายถึง การระดมสมอง
 - หมายถึง โซเชียลมีเดีย
 - หมายถึง เอกสารที่เข้าร่วมกันออนไลน์
 - หมายถึง สื่อนำเสนอที่เข้าร่วมกันออนไลน์

แผนภาพที่ 5.1 แสดงองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สื่อสนับสนุน (Supported Materials)

สื่อสนับสนุน (Supported Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียน เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งสารสนเทศต่างๆ ไปยังนักเรียน นำเสนอทั้งในรูปแบบสื่อที่ใช้ในห้องเรียนทั่วไปและรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น แบบเรียนคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ต่างๆ เป็นต้น สื่อเหล่านี้ถือเป็นส่วนสำคัญในการส่งผ่านความรู้และการจดจำความรู้ ช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management Systems)

ระบบจัดการเรียนรู้เป็นโปรแกรมจัดการเรียนรู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ให้ผู้สอน โดยนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาจัดการให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักเรียนและผู้สอน ทั้งนี้ จะช่วยให้นักเรียนและผู้สอนจะเข้าถึงเนื้อหาและใช้งานได้ง่าย นอกจากนี้ ยังอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนในการเข้าถึงเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน เครื่องมือที่นำมาใช้ ได้แก่ เครื่องมือด้านการควบคุมจัดการ การสำรวจข้อมูล การสนับสนุนข้อมูล การบันทึกข้อมูลของนักเรียน การวัดประเมินผล และการบันทึกคะแนน

องค์ประกอบที่ 3 การติดต่อสื่อสาร (Communications)

การติดต่อสื่อสารในที่นี้เป็นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้สอนและนักเรียน นักเรียนและนักเรียน มีลักษณะเป็นการสนทนาทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous Discussions) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Discussions) เครื่องมือที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารและใช้สำหรับจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ได้แก่ แชนท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานอภิปราย กระดานประกาศ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 4 แหล่งสารสนเทศ (Information Resources)

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ (1) สารสนเทศประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เข้าถึงได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ (2) แหล่งสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ ซึ่งเข้าถึงได้จากแหล่งต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด หน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการข้อมูลความรู้ เป็นต้น เมื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศแล้วจะต้องมีการบันทึกจัดเก็บสารสนเทศเพราะจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองตาม อัจฉริยะได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล (Assessment & Evaluation)

การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย การวัดพื้นฐานความรู้ก่อนเรียน การวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน รวมถึงการประเมินผลการทำางานระหว่างเรียนของนักเรียนโดยใช้ เกณฑ์การประเมินแบบรูบรีค ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1) การกำหนดประเด็น ปัญหา (2) การกำหนดคำสำคัญ (3) การระบุแหล่งสารสนเทศ (4) การรวบรวมสารสนเทศ (5) การ จัดเก็บสารสนเทศบนโซเชียลบุ๊กมาร์ก (6) การคัดเลือกสารสนเทศ (7) การประเมินสารสนเทศ (8) การวิเคราะห์ข้อมูล (9) การนำเสนอผลงาน (10) การระบุแหล่งอ้างอิง (11) การส่งงาน และ (12) การแสดงความคิดเห็น

รายละเอียดของขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระบวนการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหา

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนเรียนรู้จากกิจกรรมในชั้นเรียนซึ่งครูจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมและเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยให้นักเรียนได้แบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมระดมสมอง ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันระบุและตั้งคำถามเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการสืบค้น ระบุคำสำคัญในการสืบค้นค้น ระบุแหล่งสารสนเทศที่เป็นไปได้หลายๆแหล่ง และร่วมกันวางแผนการทำงานทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมสารสนเทศ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนแต่ละคนจะวางแผนกลยุทธ์ในการเข้าถึงสารสนเทศ สืบค้นและรวบรวมสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการรวบรวมสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ (1) การรวบรวมสารสนเทศทั้งประเภทสิ่งพิมพ์และประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ (2) การบันทึกสารสนเทศที่สืบค้นได้ในโซเชียลมีเดีย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณค่าของสารสนเทศ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนแต่ละคนจะพิจารณาความเกี่ยวข้องและครอบคลุมสารสนเทศเลือกสารสนเทศที่เหมาะสมกับคำถามที่ต้องการคำตอบ ประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยดำเนินการ ดังนี้ (1) พิจารณาและคัดเลือกสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สืบค้น และ (2) ประเมินคุณค่าของสารสนเทศโดยใช้แบบบันทึกการประเมินสารสนเทศออนไลน์เป็นเครื่องมือในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การตีความข้อมูลหลักฐาน

นักเรียนร่วมกันบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ทำความเข้าใจ กลั่นกรองและสรุปเนื้อหาที่ผ่านการประเมินแล้วว่า สามารถนำมาใช้งานได้จริง เนื้อหา มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาอย่างครบถ้วน โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document) เป็นเครื่องมือในการบันทึกการตีความข้อมูลร่วมกันกับสมาชิกภายในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอผลงาน

นักเรียนร่วมกันสร้างสื่อสารสนเทศในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อสื่อความหมายของสารสนเทศที่นำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย และใช้สารสนเทศได้ถูกต้องตามหลักจริยธรรม โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างสื่อนำเสนอโดยใช้โปรแกรมนำเสนอออนไลน์ (Google Presentation) เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่ม 2) แบ่งปันสื่อนำเสนอให้สมาชิกในชั้นเรียนผ่านทางเฟสบุคกลุ่ม 3) สมาชิกในห้องร่วมกันแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นในงานนำเสนอของกลุ่มอื่นๆ ผ่านทางเฟสบุคอย่างสร้างสรรค์ โดยการชมเชย ให้กำลังใจ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่างๆ เป็นต้น

กิจกรรมในทุกๆ ขั้นตอนนี้ นอกจากผู้เรียนจะได้นำเสนอผลงานแล้ว ผู้สอนจะเข้ามาสังเกต ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกด้วย

ตอนที่ 3

การนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและ วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศฯ ไปใช้ปฏิบัติ

การนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศฯ ไปใช้ปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) วิธีการนำรูปแบบฯ ไปใช้ และ 2) เงื่อนไขของการนำรูปแบบฯ ไปใช้

1. วิธีการนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศฯ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้

1.1 ผู้สอนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้ ควรมีการเตรียมความพร้อมในขั้นก่อนการทดลองใช้รูปแบบฯ ทั้งในด้านเครื่องมือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน และควรมีการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง

1.2 ผู้สอนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้ ควรตรวจสอบความพร้อมของนักเรียน ในด้านเครื่องมือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรม ได้แก่ คอมพิวเตอร์ที่นักเรียนจะต้องใช้ระบบอินเทอร์เน็ต (ทั้งที่บ้านหรือภายในโรงเรียน) รวมถึงการสร้างบัญชีรายชื่อจุดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และการลงทะเบียนสมัครสมาชิกโซเชียลมีเดีย

1.3 ผู้สอนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้ ควรมีการประชุมนิเทศ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการเรียน ขั้นตอนต่างๆ และกิจกรรมของรูปแบบฯ ให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่ เป็นต้น โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนด้วยรูปแบบฯ นี้ เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนตลอดทั้งรูปแบบนั้นจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความร่วมมือและเห็นถึงคุณประโยชน์จากทุกฝ่าย

1.4 ผู้สอนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้ ควรมีการเก็บข้อมูลและตรวจสอบการมีส่วนร่วมของนักเรียน และผลที่ได้จากการเรียนเป็นระยะๆ ตลอดระยะเวลาในการใช้รูปแบบฯ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจัง และหากมีปัญหาเกิดขึ้นผู้สอนก็จะสามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ทัน่วงที

2. เงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ไปใช้

2.1 รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สื่อสนับสนุน 2) ระบบจัดการเรียนรู้ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) แหล่งสารสนเทศ และ 5) การวัดและประเมินผล และมีขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมสารสนเทศ 3) การประเมินคุณค่าสารสนเทศ 4) การตีความข้อมูลหลักฐาน และ 5) การนำเสนอผลงาน ดังนั้น หากนำรูปแบบฯ ไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนควรดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 และขั้นตอนทั้ง 5 ทั้งในด้านของบุคคล เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เงื่อนไขของเวลาที่ระบุไว้ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.2 ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ จะเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน ดังนั้น ควรมีความพร้อมในด้านเครื่องมือที่จำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร

2.3 ผู้สอนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้ ควรมีการแนะนำแหล่งสารสนเทศในเบื้องต้นให้แก่ นักเรียน เช่น แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน แหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2.4 ผู้สอนที่นำรูปแบบฯ ไปใช้กับการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์นั้น ควรเลือกเนื้อหาในวิชาประวัติศาสตร์ที่มีความเหมาะสมกับการสืบค้นโดยใช้รูปแบบนี้ ทั้งสารสนเทศ สิ่งตีพิมพ์และสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เช่นเรื่อง บุคคลสำคัญในอดีต สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เหตุการณ์สำคัญในอดีต เป็นต้น

2.5 การนำรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ไปใช้นั้น ในขั้นตอนการตั้งประเด็นคำถาม ผู้สอนควรสังเกตการณ์และคอยให้ข้อเสนอแนะในการตั้งคำถามที่เหมาะสม ตลอดจนประเด็นที่เอื้อต่อการสืบค้น สำหรับขั้นตอนอื่นๆ บนออนไลน์เช่นเดียวกัน ผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนให้แก่ นักเรียน ทั้งนี้ในระยะเริ่มต้นของการใช้รูปแบบนั้น ผู้สอนอาจต้องคอยให้คำชี้แนะอย่างใกล้ชิด เมื่อนักเรียนเริ่มคุ้นเคยกับกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ แล้ว ผู้สอนอาจเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ โดยให้นักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการรู้สารสนเทศด้วยตนเองต่อไป

บทที่ 6

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาผลของการใช้รูปแบบ และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจึง อภิปรายผลการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและ วิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ดังนี้

จากการศึกษาผลการใช้รูปแบบฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้สารสนเทศของกลุ่ม ตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับคะแนนพฤติกรรมการรู้สารสนเทศจากเกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูปรีคของ กลุ่มตัวอย่างในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาพฤติกรรมการรู้สารสนเทศแยกเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศทุกด้าน ของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนแบบ ผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความ คิดเห็นต่อรูปแบบฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาขั้นต้นแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียล มีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ทั้งนี้เนื่องจากในขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดีย และวิธีการทางประวัติศาสตร์ฯ ในขั้นตอนที่ 1 – 5 ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้เรียนรู้เนื้อหาบทเรียนจากกิจกรรม การเรียนรู้ในชั้นเรียน การเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้ ได้แก่ การ แบ่งกลุ่มค้นคว้า การระดมสมองร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม การกำหนดประเด็นปัญหาในการค้นคว้า โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามอย่างเหมาะสม ซึ่งเชื่อมโยงถึง องค์ประกอบของรูปแบบฯ ด้านสื่อสนับสนุน และการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมขั้นต้น นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการกำหนดประเด็นในการค้นคว้าตามความสนใจของนักเรียน จากการ สอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถาม นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การระดมสมองร่วมกับเพื่อน สมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ได้แนวคำถามที่หลากหลาย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันทำให้

นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลได้ตามความสนใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และแสดงให้เห็นจากการเขียนแสดงความคิดเห็นว่า

“...สนุกที่ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนและยังได้รับประโยชน์ทางประวัติศาสตร์มากมายและรู้จักบุคคลทางประวัติศาสตร์มากมายทำให้เรารำลึกถึงความดีและผลงานของท่าน และจะเป็นการพัฒนาการทำงานของตนเอง...”

“...ช่วงต้นคาบที่มีการรวมกลุ่มคิดร่วมกันกับเพื่อนๆ ก็สนุกดีเพราะว่าได้แชร์ความคิดกันอย่างหลากหลาย แต่สุดท้ายก็ได้เรื่องที่จะไปค้นคว้าร่วมกัน ถ้าต้องคิดคำถามคนเดียว อาจจะได้เรื่องที่ไม่ดีพอ ค้นคว้ายากเกินไป...”

ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมขั้นต้น นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการกำหนดคำสำคัญและการกำหนดประเด็นในการค้นคว้าตามความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับ จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543) และณัฐสุภาวงศ์ ยิ่งสง่า และคณะ (2551) ว่าการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกแต่ละคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเรียนรู้นั้นจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน ฝึกความรับผิดชอบและช่วยให้การเรียนประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น อีกทั้งกิจกรรมการระดมสมอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างอิสระ ฝึกการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และช่วยให้กลุ่มได้คำตอบหรือทางเลือกได้มากภายในเวลาอันสั้น (สุวิทย์ มูลคำ, 2550; พิตะวัน ศรีเจริญ, 2552)

ในขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เป็นกิจกรรมหลังจากที่นักเรียนทราบประเด็นในการสืบค้นแล้ว นักเรียนจะรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ทั้งแหล่งสารสนเทศประเภทอิเล็กทรอนิกส์และประเภทสิ่งตีพิมพ์โดยใช้โซเชียลมีเดีย ซึ่งกิจกรรมในขั้นตอนนี้เชื่อมโยงถึงองค์ประกอบของรูปแบบฯ ในด้านระบบจัดการเรียนรู้ และด้านแหล่งสารสนเทศ ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสืบค้น จัดการ จัดเก็บ และจัดหมวดหมู่ของข้อมูล โดยใช้คุณสมบัติในการจัดเก็บข้อมูลและตัวเชื่อมโยงต่างๆ ของเว็บเพจ (link) ที่สืบค้นมา และใช้คุณสมบัติการติดป้าย (tag) ของโซเชียลมีเดีย สำหรับการจัดหมวดหมู่ของแหล่งข้อมูล

จากการดำเนินกิจกรรมในข้างต้น นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการจัดเก็บข้อมูลประเภทต่างๆ จากการสอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถาม นักเรียนได้แสดงความเห็นว่า การใช้โซเชียลมีเดียในการจัดเก็บข้อมูลได้เป็นระบบตรงตามประเภทของข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศได้ในเบื้องต้น ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52, 3.76$ และ 3.68 ตามลำดับ) นอกจากนี้นักเรียนได้แสดงให้เห็นจากการเขียนแสดงความคิดเห็นสำหรับการเรียนในชั้นตอนนี้ไว้ว่า

“...ได้เรียนรู้วิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการหาข้อมูลรวบรวม และ นำเสนอ ได้เรียนรู้วิธีการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เช่น สืบค้นในห้องสมุด เพราะจากกิจกรรมนี้ทำให้ผมได้เข้าห้องสมุด จากที่ไม่ได้เข้ามาค้นหาหนังสือมานาน อีกทั้งได้รับประสบการณ์อันมีค่ามากมาย ขอขอบคุณมากครับ”

“...ได้ฝึกการค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบมีขั้นตอน และค้นหาข้อมูลได้มากมายจาก tag ที่เพื่อนๆช่วยกันรวบรวมไว้”

จากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติในเชิงบวกต่อโซเชียลมีเดีย นักเรียนรับรู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ของโซเชียลมีเดียด้านการบริหารจัดการข้อมูล จากการใช้งานคุณสมบัติในการจัดเก็บข้อมูลและตัวเชื่อมโยงต่างๆ ของเว็บเพจ (link) ที่สืบค้นมา และใช้คุณสมบัติการติดป้าย (tag) ของโซเชียลมีเดีย ซึ่งสอดคล้องกับ Estellés et al. (2010) ซึ่งได้นำเสนอว่า โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนและการทำวิจัย เนื่องจากโซเชียลมีเดียมีคุณสมบัติที่สามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้ต่างๆ ของสมาชิกภายในกลุ่ม และสอดคล้องกับ Manning and Johnson (2011) ที่ได้นำเสนอว่า โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือเพิ่มความสะดวกในการค้นหาวรรณกรรม และยังเป็นแหล่งทรัพยากรในชั้นเรียนได้ โดยนักเรียนสามารถเข้าไปแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ แลกเปลี่ยนแหล่งความรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Tolisano (2010) ที่กล่าวว่าโซเชียลมีเดียจะพัฒนาการคิดในระดับสูงของนักเรียนได้ ช่วยให้นักเรียนสามารถบันทึกตัวเชื่อมโยงเว็บเพจจำนวนมาก อำนวยความสะดวกและเอื้อในการจดจำและเรียกคืนข้อมูล ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณสมบัติในการจัดเก็บข้อมูลและการติดป้าย (tag) ของโซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมความสามารถด้านการรวบรวมสารสนเทศ

ในขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินคุณค่า นักเรียนจะใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือในการประเมินคุณค่าของหลักฐาน (ทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานขั้นรอง) จากแหล่งสารสนเทศต่างๆ แล้วแสดงความคิดเห็นต่อเว็บเพจและสิ่งตีพิมพ์ที่รวบรวมได้ ซึ่งเชื่อมโยงถึงองค์ประกอบของรูปแบบฯ ในด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านแหล่งสารสนเทศ ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการเลือกใช้และประเมินคุณค่าของข้อมูล โดยใช้แบบประเมินคุณค่าของสารสนเทศในการฝึกความสามารถในการประเมินคุณค่าด้วยตนเอง หลังจากนั้นนักเรียนสามารถเชื่อมโยงความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินจากการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนภายในชั้นเรียนโดยใช้คุณสมบัติการแสดงความคิดเห็นในโซเชียลมีเดีย ทั้งนี้จากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้อุปกรณ์สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินคุณค่าก่อนนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้จากการสอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถาม นักเรียนได้แสดงความเห็นว่า แบบประเมินคุณค่าสารสนเทศออนไลน์ช่วยให้นักเรียนประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) นอกจากนี้นักเรียนได้แสดงให้เห็นจากการเขียนแสดงความคิดเห็นสำหรับการเรียนในขั้นตอนนี้ไว้ว่า

“...จากการได้ไปค้นคว้าตามเว็บไซต์ต่างๆมากมาย ได้พบเจอความแตกต่างของข้อมูลหลายๆ รูปแบบ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรจะนำมาใช้เรียนในทุกๆระดับชั้น...”

“...ผมได้รู้จักการค้นข้อมูลจากหลายๆที่ มีทั้งดีและไม่ดี ไม่ใช่เว็บทั้งหมดจะเอาเนื้อหาไปทำรายงาน ทำให้รู้สึกว่าจะต้องเลือกเว็บให้เป็น ถึงจะทำงานส่งอาจารย์ได้ และยังช่วยให้ผมเลือกข้อมูลไปใช้ในงานอื่นๆได้”

จากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน จะเห็นได้ว่า นักเรียนมีทัศนคติในเชิงบวกต่อโซเชียลมีเดีย นักเรียนรับรู้ถึงคุณค่าของการประเมินคุณค่า การกลั่นกรองและเลือกใช้อุปกรณ์จากข้อมูลจำนวนมากที่ได้จากการสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณค่าของสารสนเทศและจากการใช้งานคุณสมบัติการแสดงความคิดเห็นในโซเชียลมีเดีย ซึ่งสอดคล้องกับ Manning and Johnson (2011) ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับการใช้โซเชียลมีเดียว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณสมบัติในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่บันทึกจัดเก็บ แลกเปลี่ยนแหล่งความรู้ภายในกลุ่มนักเรียน ทำให้เกิดวิจาร์ณญาณในการค้นคว้าข้อมูล

ในขั้นตอนที่ 4 การตีความหลักฐาน นักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative Document) ในการบันทึกข้อมูลต่างๆ จากที่รวบรวมได้ทั้งหมด เพื่อสรุปใจความสำคัญจากสารสนเทศที่ตีความได้ ซึ่งเชื่อมโยงถึงองค์ประกอบของรูปแบบฯ ในด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านแหล่งสารสนเทศ ทั้งนี้จากการดำเนินกิจกรรมข้างต้นนักเรียนได้แสดงให้เห็นถึงทักษะการสร้างความรู้ร่วมกัน โดยใช้คุณสมบัติการสร้าง แก้ไข บันทึกของเครื่องมือเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ทั้งแบบประสานมิติเวลาและไม่ประสานมิติเวลา ทำให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้ภายในกลุ่มได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในระหว่างการทำงานนักเรียนจะได้ฝึกการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผ่านการใช้งานคุณสมบัติการแสดงความคิดเห็นของเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ นอกจากนี้นักเรียนจะได้ฝึกจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลในการสรุปความ ฝึกการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม โดยการเขียนบรรณานุกรมเพื่ออ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลที่สืบค้นในทุกๆ ครั้ง

จากการสอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถาม นักเรียนได้แสดงความเห็นว่า กิจกรรมการทำงานร่วมกันบนเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ช่วยให้นักเรียนและเพื่อนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการสรุปข้อมูลสารสนเทศ และช่วยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับข้อมูลตามลำดับความสำคัญจากสมาชิกในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.00$ และ 3.79 ตามลำดับ) นอกจากนี้นักเรียนได้แสดงให้เห็นจากการเขียนแสดงความคิดเห็นสำหรับการเรียนในขั้นตอนนี้ไว้ว่า

“...จากการใช้ google drive ในการทำงาน ช่วยให้ผู้สมาชิกกลุ่มสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ ช่วยให้การงานสะดวกมากยิ่งขึ้น”

“...ได้รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการเรียนมากขึ้น รู้สึกว่าการทำงานกลุ่มผ่านเว็บออนไลน์มีความสะดวก ไม่ต้องนัดมาทำที่บ้านของใครเลย แต่สามารถร่วมกันทำในเวลาเดียวกันและออกความคิดเห็นร่วมกันได้ เวลาใครพิมพ์อะไรก็จะเห็นได้ในทันที”

ในขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอข้อมูล โดยนักเรียนและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative Presentation) โดยสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันสร้างผลงาน สรุปข้อมูลของกลุ่มให้สั้น กระชับและเข้าใจง่ายจากนั้นจึงนำเสนอผ่านทางเฟสบุ๊คของกลุ่ม (Group Facebook) เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้นได้ทราบข้อมูลและร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงาน ซึ่งเชื่อมโยงถึงองค์ประกอบของรูปแบบฯ ในด้านการติดต่อสื่อสาร และการวัดและ

ประเมินผล ทั้งนี้จากการดำเนินกิจกรรมข้างต้น นักเรียนได้แสดงให้เห็นถึง การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดและเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ นักเรียนได้ฝึกสร้างผลงานสำหรับการนำเสนอ โดยใช้คุณสมบัติการสร้างงานนำเสนอ แก๊ซ บันทึกลงงานของเครื่องมือนำเสนอออนไลน์ทั้งแบบประสานมิติเวลาและไม่ประสานมิติเวลา ทำให้นักเรียนสามารถร่วมกันสร้างผลงานของกลุ่มได้สะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนจะได้ฝึกการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานของกลุ่มอื่นๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยใช้คุณสมบัติการแสดงความคิดเห็นที่มีในเฟสบุ๊คของกลุ่ม

จากการสอบถามนักเรียนด้วยแบบสอบถาม นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมการนำเสนอผลงานออนไลน์ (Google Presentation) ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอข้อมูลในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) และการแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของเพื่อนกลุ่มอื่นในเฟสบุ๊คของกลุ่ม (Group Facebook) ช่วยให้นักเรียนชื่นชมหรือวิพากษ์ผลงานของเพื่อนได้อย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.53$) นอกจากนี้นักเรียนได้แสดงให้เห็นจากการเขียนแสดงความคิดเห็นสำหรับการเรียนในชั้นตอน ดังนี้

“...การทำงานรูปแบบนี้ ทำให้ทำงานได้สะดวกสบายยิ่งขึ้น เมื่อมีปัญหาก็สามารถติดต่อกับเพื่อนและอาจารย์ได้ทันที สามารถช่วยกันเพิ่มเติมเนื้อหาและตรวจสอบแก้ไขในงานนำเสนอได้”

“...ตอนแรกๆทั้งตื่นเต้น น่าสนใจ และกึ่งๆในบางครั้ง แต่อาจารย์ก็อธิบายวิธีการและลักษณะการทำงานได้เข้าใจดี เกมยังมีเป็นวิดีโอตัวอย่างให้ดูและใบงานอีกทีหนึ่งด้วย”

จากการอภิปรายผลการศึกษาคำชี้แจงรูปแบบขั้นต้น มีความสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียน คือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง (นงลักษณ์ แสงโสภา, 2551; สุมิตรา สุวรรณ, 2554) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ เช่น การจัดการฝึกอบรมผ่านเว็บโดยใช้ห้องสมุดเสมือนจริงของ แสงเดือน บำรุงภูมิ (2555) การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักของ วราภรณ์ สีนถาวร (2553) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศ มีลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการกำหนดประเด็น การรวบรวมสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการนำเสนอผลงาน นอกจากนี้การสนับสนุนจากผู้สอนระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้สารสนเทศของนักเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์ ควรมีทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำมาสอนหรือให้นักเรียนได้เรียนรู้ และครอบคลุมตามประเภทของแหล่งสารสนเทศที่ได้กำหนดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อจะช่วยส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนส่วนมากมีความตื่นตัว สนใจและเห็นความสำคัญของการประวัติศาสตร์ไทย และให้ความร่วมมือกับการเรียนในรูปแบบนี้มาก เนื่องจากได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนซึ่งเป็นลักษณะเด่นของนักเรียนยุคใหม่ ผู้สอนควรดูแลเอาใจใส่ และให้คำแนะนำในการแบ่งเวลาในการเรียนและการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วไปให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยและพัฒนา รูปแบบเพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศในครั้งนี้ ไม่ได้วัดประเมินความสามารถของนักเรียนตามมาตรฐานด้านจริยธรรมในการใช้สารสนเทศ ผู้ที่จะนำรูปแบบไปพัฒนาต่ออาจเพิ่มเติมวิธีสอนเนื้อหาสาระและการวัดประเมินนักเรียนตามมาตรฐานด้านนี้ด้วย

2. การรู้สารสนเทศเป็นคุณลักษณะหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงควรพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ความใฝ่รู้ การเรียนรู้แบบนำตนเอง การคัดกรองสารสนเทศ และทักษะการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- กฤษฎา สีนธนะกุล. การเรียนรู้แบบผสมผสาน. [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา: <http://menziva.com/main/images/stories/pdf/02.pdf> [22 กรกฎาคม 2555]
- กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค., 2553.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- กาญจนา ศรีสวัสดิ์. สอนประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไรจึงน่าสนใจ. วารสารศึกษาศาสตร์ 6 (สิงหาคม 2532 – มีนาคม 2533) : 17-21.
- คนางค์ เชษฐบุตตร. ความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อบทบาทของบรรณารักษ์ในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- จันทวรรณ อัดถวิบูลย์กุล. การรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเขมะ- สิริอนุสรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2551.
- จันทรา ตันติพงศานุรักษ์. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วารสารวิชาการ. 3 (ธันวาคม 2543) : 36,38-39,45.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์ และ ประกอบ กรณีกิจ. Pedagogy-based Hybrid Learning: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. วารสารครุศาสตร์. 38 (กรกฎาคม-ตุลาคม 2552) : 93-108.
- เฉลิม นิตีเขตต์ปรีชา. เทคนิคการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิชย์, 2545.

- ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2544.
- ณัฐสุภาวงศ์ ยิ่งสง่า และคณะ. การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความภาษาไทยและการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบวัฏจักรวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2 (มิถุนายน 2551) : 64-72.
- दनัย ไชยโยธา. พื้นฐานทางสังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2534.
- दनัย ไชยโยธา. ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ยุคกลางและปัจจุบัน. สงขลา: โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2522.
- ธนิต ภูศิริ. โลกาภิวัตน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ใน โลกาภิวัตน์ศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555.
- นงลักษณ์ แสงโสภา. ผลของการรู้สารสนเทศด้านทักษะการสืบค้นสารสนเทศ จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีการฝึกปฏิบัติการสืบค้นกับแบบไม่มีการฝึกปฏิบัติการสืบค้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- นิตี เอียวศรีวงศ์. ประวัติศาสตร์นิพนธ์ตะวันตก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2525.
- ประภาส พาวินันท์. ทรัพยากรสารสนเทศและการรู้หนังสือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- ปณิตา วรรณพิรุณ. การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ประพวรรณ พละชีวะ. การนำเสนอรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันในโครงการวิทยาศาสตร์ สำหรับฝึกแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

- ปาริชาติ เสารยะวิเศษ. การพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: พื้นฐานการศึกษาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- พิตะวัน ศรีเจริญ. ผลของการระดมสมองที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- ไพฑูริย์ มีกุล และทวีศักดิ์ ล้อมอ้อม. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชย์, 2544.
- วงเดือน นาราัจจ์. ประวัติศาสตร์: วิธีการและพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- วราภรณ์ ลินถาวร. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศและทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- วิชุดา รัตนเพียร. การสอนบนเว็บชั้นนำ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. คู่มือการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยจะเรียนจะสอนกันอย่างไร. กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.
- ศิริพร ทวีชาติ. การพัฒนาแบบการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านสารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

- สุมิตรา สุวรรณ. การสอนการรู้สารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554.
- สุภาพร ชัยธัมมะปกรณ์. การรวมกันระหว่างTaxonomy VS. Folksonomy. [ออนไลน์]. 2552.
แหล่งที่มา: [http://www.stks.or.th/web/index.php?option=com_content&task=](http://www.stks.or.th/web/index.php?option=com_content&task=view&id=2691&Itemid=132)
[view&id=2691&Itemid=132](http://www.stks.or.th/web/index.php?option=com_content&task=view&id=2691&Itemid=132) [28 มิถุนายน 2555]
- สุวิทย์ มูลคำ. กลยุทธ์การสอนวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์, 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา: <http://lifeskill.obec.go.th/main/show/18>
[26 มิถุนายน 2555]
- แสงเดือน บำรุงภูมิ. การพัฒนาเว็บไซต์อบรมแบบห้องสมุดเสมือนจริง เพื่อพัฒนาการรู้
สารสนเทศ โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง การใช้สารสนเทศในห้องสมุด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2555.
- หริลักษณ์ บานชื่น. การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบผสมผสาน ด้วยการ
เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการรู้สารสนเทศ
สำหรับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550.
- อารีญา ศิโรตม. ผลของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่
มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคม
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ภาษาอังกฤษ

- Alonso Arevalo, J. Social bookmark Systems. [online]. 2009. Available from :
<http://www.universoabierto.com/2562/gestores-dereferencias-sociales/>
 [2012, June 20]
- American Association of School Librarians. Information power: Building partnerships for learning. Chicago: American Library Association, 1998.
- American Library Association. Presidential committee on information literacy final report. [online]. 1989. Available from:
<http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>. [2012, June 8]
- Andretta, S. Information literacy : a practitioner's guide. Oxford: Chandos, 2005.
- Australian National Training Authority. Definitions of key terms used in e-learning. [online]. 2003. Available from:
<http://www.flexiblelearning.net.au/guides/keyterms100c.doc>. [2012, June 28]
- Bellanca, J. A., and Brandt, R. S. 21st century skills: rethinking how students learn. Bloomington, IN: Solution Tree Press, 2010.
- Bonk, C. J., and Graham, C. R. The handbook of blended learning, global perspectives, local designs. Pfeiffer & Co., 2006.
- Bussiere, D. Forensic marketing: the use of the historical method in a capstone marketing course. Journal of Marketing Education. (April 2005): 61-67.
- Carman, J. M. Blended learning design: Five key ingredients. [online]. 2005. Available from: [http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended %20Learning%20Design.pdf](http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20Learning%20Design.pdf). [2012, July 5]
- CAUL. Information literacy standards. Canberra: Council of Australian University Librarians, 2001.
- Dodero, J.M. et al. An Experience on Student's Participation in Blended vs. Online Styles of Learning. [online]. 2006. Available from:
<http://portal.acm.org/citation.cfm?id=960492.960522>. [2012, June 22]

- Doyle, C. Outcome measures for information literacy within the national education goals of 1990: Final report to national forum on information literacy: Summary of findings. (ERIC Document Reproduction Service No.: ED351033), 1992.
- Driscoll, M. "Blended learning: Let's get beyond the hype." E-Learning 3. (March 2002): 54.
- EDUcause Learning Initiative. 7 Things you should know about social bookmark. [online]. 2005. Available from: <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7001.pdf>. [2012, June 15]
- Eisenberg, M., Lowe, C. A., and Spitzer, K. L. Information literacy : essential skills for the information age (2nd ed.). Westport, Conn.: Libraries Unlimited, 2004.
- Estellés, E., Moral, del E., and González, F. Social bookmark tools as facilitators of learning and research collaborative processes: The Diigo case. Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects. Volume 6. [online]. 2010. Available from: <http://www.ijello.org/Volume6/IJELLOv6p175-191Estelles683.pdf> [2012, June 15]
- Gerlach, V.S., and Ely, D.P. Teaching & media: A systematic approach. (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall Incorporated, 1980.
- Gordon-Murnane, L. Social bookmark, Folksonomies, and Web 2.0 tools. Searcher. (2006): 14.
- Gottschalk, L. R. Social Science Research Council. Committee on Historical Analysis (Generalization in the writing of history; ed.). Chicago: University of Chicago Press, 1963.
- Gulsecen, S. A Comparative Research in Blended Learning: State University vs Private University. [online]. 1999. Available from: <http://hct.fcs.sussex.ac.uk/Submissions/08.pdf> [2012, June 26]

- Heymann, P., Koutrika, G., & Molina, H. G. Can social bookmark improve web search? *WSDM'08: Proceedings of the International Conference on Web Search and Web Data Mining*. (2008): 195-206.
- Jonassen, D. H. *Designing constructivist learning environments*. Chapter 10 in *Instructional-Design Theories and Models: A New Paradigm of Instructional Theory*, vol. II. Reigeluth, C. M. (ed.) Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1999.
- Kuhlthau, C. *Seeking meaning: A process approach to library and information services* (2nd ed.). Library Unlimited, 2004.
- Lamb, A. Wondering wiggling and weaving: A new model for project and community based learning on the web. *Learning and Leading With Technology* 24. (July 1997): 6-13.
- Manning, S., and Johnson, K. E. *The technology toolbelt for teaching*. Jossey Bass, 2011.
- McKenzie, J. We weave the web. *Educational Leadership*. November. [online]. 1996. Available from: <http://fno.org/ascd.html>. [2012, June 22]
- Morrison, G. R. E. D., Ross, S. M., and Kemp, J. E. *Designing effective instruction* (3rd ed.). New York; Chichester: John Wiley, 2001.
- New South Wales. *Information skills in the school: Engaging learner in constructing knowledge*. NSW Department of Education, 2007.
- Newton, L. Teaching with meaning: Supporting historical understanding in the primary classroom. *Primary History*. (April 2002): 28-30.
- O'Leary, T. J., and O'Leary, L. I. *Computing essentials : making IT work for you : introductory 2012*. New York, N.Y.: McGraw, 2012.
- Pavlac, B. A. *The historical method and documentary research*. [online]. 2005. Available from: <http://staff.kings.edu/bapavlac/evalsources.html>. [2012, June 25]
- Redden, C.A. Social bookmarking in academic libraries: Trends and applications. *Journal of Academic Librarianship*, 36. (March 2010): 219-227.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการวิจัยที่ให้ความอนุเคราะห์แนะนำและตรวจแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์ในการพัฒนารูปแบบฯ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ ปทุมเจริญวัฒนา
ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร หงส์พันธ์
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.ธีรวดี ถังบุตร
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์ ยุพาภรณ์ แจ่มเจนิจ
กลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ โรงเรียนราชินี
7. อาจารย์ ศรีไพโร โชติจิรวัฒนา
หัวหน้าศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญในการรับรอง(ร่าง)รูปแบบฯ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปทุมเจริญวัฒนา
ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.พรสุข ตันตระรุ่งโรจน์
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นววรรณ วุฒฑะกุล
กลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิพย์วรรณ วงศ์ทองศรี
กลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์ สมจิตร์ เฉลิมสุขวัฒนาการ
หัวหน้างานห้องสมุดและศูนย์สื่อการเรียนรู้ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญประเมินเว็บการเรียนรู้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ
ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นววรรณ วุฒฑะกุล
กลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ (มัธยม)
4. อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม
ข้าราชการบำนาญ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.บุญชู บุญลิขิตศิริ
สาขาวิชานาเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบวัดการรู้สารสนเทศ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรตน์ ปทุมเจริญวัฒนา
ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.วราภรณ์ สีนถาวร
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิพย์วรรณ วงศ์ทองศรี
กลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อาจารย์ วรพรรณ สังขเวช
กลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. อาจารย์ ศรีไพโร โชติจิรวัดมนานา
หัวหน้าศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญประเมินเกณฑ์การรู้สารสนเทศแบบรูปรีค

1. อาจารย์ ดร.วราภรณ์ สีนถาวร
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
2. อาจารย์ ศิริวรรณ มงคลพิบูลย์
กลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์ สมจิตร เฉลิมสุขวิวัฒนาการ
หัวหน้างานห้องสมุดและศูนย์สื่อการเรียนรู้ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองรูปแบบฯ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกร สงคราม
สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา
ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ดร.ศิวินิต อรรถวุฒิกุล
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทรียา ชัดเข้ม
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แบบประเมินรับรอง (ร่าง) รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบสัมภาษณ์

สำหรับการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดีย
และวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. เริ่มสนทนา

- 1.1 อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
- 1.2 อธิบายขอบเขตของการสัมภาษณ์
- 1.3 อนุญาตบันทึกเทป

2. การสัมภาษณ์

2.1 ท่านคิดว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรจะมีเพิ่มเติมองค์ประกอบใดเพื่อให้รูปแบบสมบูรณ์มากขึ้น

- สื่อสนับสนุน
- ระบบจัดการเรียนรู้
- การติดต่อสื่อสาร
- แหล่งสารสนเทศ
- การวัดและประเมินผล

2.2 ท่านคิดว่าขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน
- รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ
- ตรวจสอบและประเมินคุณค่า
- ตีความหลักฐาน
- นำเสนอผลงาน

2.3 ท่านคิดว่ากิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรปรับแก้ในรายละเอียดในข้อใดบ้างอย่างไร

2.4 ท่านคิดว่าแผนภาพแสดงรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

2.5 ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมการรู้สารสนเทศได้หรือไม่ อย่างไร

2.6 ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการนำรูปแบบไปใช้ในการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และถ้ามีการนำไปใช้ท่านมีข้อเสนอแนะ และข้อพึงระวังในการใช้รูปแบบอย่างไร

**แบบประเมิน (ร่าง) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและ
วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและ วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย DEVELOPMENT OF A BLENDED LEARNING MODEL USING SOCIAL BOOKMARK WITH HISTORICAL METHOD TO ENHANCE INFORMATION LITERACY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ
ผู้วิจัย	นางสาวรัตตมา รัตนวงศา นิสิตระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ในการเรียนการสอนจริง

คำชี้แจง

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กฯ และ วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ตอน ได้แก่ 1) ภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้ฯ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ 3) กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ 4) เครื่องมือที่ใช้ตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ 5) การประเมินผล การเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ และ 6) การใช้งานรูปแบบการเรียนรู้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าหัวข้อการประเมินมีความเหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าหัวข้อการประเมินมีความเหมาะสมหรือไม่
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าหัวข้อการประเมินไม่มีความเหมาะสม

**แบบประเมิน (ร่าง) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและ
วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ชื่อผู้ประเมินรูปแบบ

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

.....

ตอนที่ 1 ภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1 (เหมาะสม)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่เหมาะสม)	
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ฯ				
2. หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการ พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ฯ				
3. กระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน				
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนตามรูปแบบฯ				
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเรียน				
5. การประเมินผลการเรียน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1 (เหมาะสม)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่เหมาะสม)	
1. บทบาทของผู้สอน				
2. ทักษะการใช้เครื่องมือในการเรียน				
3. บทบาทของนักเรียน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1 (เหมาะสม)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่เหมาะสม)	
1. การเตรียมตัวก่อนการเรียนการสอน				
1.1 การปฐมนิเทศ				
1.2 การทดสอบก่อนเรียน				
1.3 การมอบหมายงานเพื่อทบทวน ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือต่างๆ				
1.4 การอธิบายและสาธิตกระบวนการ เรียนการสอนในชั้นเรียน				

2. ขั้นการกำหนดประเด็นปัญหา				
2.1 การอธิบายขอบเขตเนื้อหา				
2.2 การกำหนดประเด็นปัญหา				
การตั้งสมมติฐาน				
2.3 การวางแผน				
3. ขั้นการรวบรวมหลักฐาน				
3.1 การสืบค้น				
3.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
3.3 การบันทึกร่องรอยการสืบค้น				
4. ขั้นการตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน				
4.1 การตรวจสอบร่องรอยการสืบค้น				
4.2 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ				
4.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
5. ขั้นการตีความหลักฐาน				
5.1 การสังเคราะห์ข้อมูล				
5.2 การสรุปประเด็น				
6. ขั้นการนำเสนอผลงาน				
6.1 การนำเสนอผลงาน (ออนไลน์)				
6.2 การ นำเสนอผลงาน (ในชั้นเรียน)				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1 (เหมาะสม)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่เหมาะสม)	
1. เครื่องมือในการจัดการข้อมูล (Diigo – Social Bookmark)				
2. เครื่องมือในการนำเสนอข้อมูล (Google Document, Google Presentation)				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้ฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1 (เหมาะสม)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่เหมาะสม)	
1. การประเมินในขั้นตอนการเตรียมตัว ก่อน กระบวนการเรียนการสอน				
2. การประเมินในขั้นกำหนดประเด็น ปัญหา				
3. การประเมินในขั้นการรวบรวมหลักฐาน				
4. การประเมินในขั้นการตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน				
5. การประเมินในขั้นการตีความหลักฐาน				
6. การประเมินในขั้นการนำเสนอข้อมูล				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 6 การใช้งานรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวข้อการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1 (เหมาะสม)	0 (ไม่แน่ใจ)	-1 (ไม่เหมาะสม)	
1. รูปแบบการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้จริง				
2. สถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้				
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้				
4. รูปแบบการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศได้จริง				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้งานตามรูปแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

จากการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดีย
และ วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย
ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า

- รูปแบบมีความเหมาะสมดีแล้ว สามารถนำไปใช้ทดลองได้
- รูปแบบมีความเหมาะสม แต่ควรปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้
- รูปแบบยังไม่มีความเหมาะสม

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....

ผู้วิจัยขอกราบขอบขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอันเป็นประโยชน์
ต่องานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบฯ
2. แบบวัดการรู้สารสนเทศ
3. เกณฑ์ประเมินการรู้สารสนเทศแบบรูบริค
4. แบบประเมินคุณค่าสารสนเทศออนไลน์
5. แบบสอบถามความคิดเห็นในการเรียนด้วยรูปแบบฯ

แผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง สำนึกในพระมหากษัตริย์คุณ

วิชา ประวัติศาสตร์

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 2 สัปดาห์

ภาคการศึกษาปลาย

ปีการศึกษา 2555

สาระสำคัญ

การศึกษาพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศานุวงศ์ ทำให้เราได้รับทราบถึงผลงานและโครงการในพระราชดำริต่างๆมากมาย ซึ่งเกิดขึ้นจากความเสียสละและพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม 5/2 วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียน

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์
2. มีความตระหนักถึงความสำคัญของพระราชกรณียกิจต่างๆที่สำคัญต่อแผ่นดินไทย

จุดประสงค์นำทาง

เพื่อให้นักเรียน

1. สามารถกำหนดประเด็นปัญหา ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ โดยใช้หลักฐานและลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล
2. สามารถสร้างและนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบที่หลากหลาย

สาระการเรียนรู้

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจที่สำคัญของ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

กระบวนการจัดการเรียนรู้

คาบที่ 1

1. ครูแนะนำเกี่ยวกับการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ แจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน
2. ครูแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานและความสามารถของเว็บการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ (โซเชียลมีเดีย และเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์) แล้วครูเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้สารสนเทศแบบออนไลน์ เพื่อวัดความรู้ก่อนเรียน
4. ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน แล้วแจ้งรายชื่อสมาชิกในกลุ่มบนเว็บบอร์ด

คาบที่ 2

1. ครูอธิบายขอบเขตเนื้อหาที่ใช้เรียน
2. ครูชี้แนะแนวทางในการสืบค้น แหล่งข้อมูลสำหรับการสืบค้น
3. ครูสาธิตการเข้าถึงและรวบรวมแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือบนโซเชียลมีเดียตลอดจนการประเมินคุณค่าของหลักฐานว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด และตีความข้อมูลที่ศึกษามาได้ โดยใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือสำหรับขั้นตอนนี้
4. ครูชี้แนะแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่จะนำเสนอ และสาธิตการเรียบเรียงข้อมูล และนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอออนไลน์
5. นักเรียนทดลองใช้เครื่องมือต่างๆ ผ่านเว็บ โดยครูคอยแนะนำและช่วยตอบคำถาม หากนักเรียนมีข้อสงสัย

คาบที่ 3

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา (ในชั้นเรียน)

1. ให้นักเรียนดูวิดีโอ “สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ” โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที
2. ครูซักถามนักเรียนถึงพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจต่างๆ และให้นักเรียนยกตัวอย่างและร่วมกันอภิปรายพระราชกรณียกิจที่นักเรียนทราบและเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน
3. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า ได้แก่
 - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 5 กลุ่ม
 - สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จำนวน 4 กลุ่ม

4. ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่อง พระราชกรณียกิจที่สำคัญต่อแผ่นดินไทยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยครูตั้งคำถามเพื่ออภิปรายและนำไปสู่การตั้งคำถามของแต่ละกลุ่ม

5. แต่ละกลุ่มกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปสู่การตอบคำถาม โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น

1) หนังสือเกี่ยวกับ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

2) แบบเรียนสังคมศึกษา

3) บทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ สารคดี ฯลฯ

4) ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต

6. สมาชิกในกลุ่มวางแผนการทำงานศึกษาค้นคว้า พร้อมสรุปหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และเวลาในการทำงานให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

7. สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ โดยข้อมูลที่นำมาใช้นั้นควรมีคุณภาพและปริมาณมากพอ

8. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมไว้ใน Social Bookmark โดยมีวิธีการเก็บ ได้แก่

1) ข้อมูลที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญและแหล่งที่มา แล้วโพสต์ข้อความในหัวข้อ topic ของกลุ่มใน Social Bookmark พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

2) ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆบนอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนบันทึกจัดเก็บ (Bookmark) พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณค่าของข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

9. สมาชิกในกลุ่มใช้ Social Bookmark สำหรับร่วมกันวิพากษ์เกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูล อันได้แก่ ข้อมูลจากหลักฐานขั้นต้นและข้อมูลจากหลักฐานชั้นรอง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ดีความข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

10. ให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆมาบันทึกลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

11. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปข้อมูลและตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และบันทึกข้อสรุปที่ได้ลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

12. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเรียงและนำเสนอข้อมูลลงในโปรแกรมนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Presentation) พร้อมทั้งใส่แหล่งอ้างอิง

13. ครูให้นักเรียนทุกคนเข้าไปดูผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่มที่นำเสนอบนออนไลน์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ จากนั้นครูจึงคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียนในคาบถัดไป

คาบที่ 4

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (ต่อจากคาบที่ 1 : ในชั้นเรียน)

14. ครูให้ตัวแทนกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

15. เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่รับฟัง โดยอ้างอิงจากหลักฐานที่สืบค้นมาได้ และครูช่วยสรุปประเด็นสำคัญทั้งหมดอีกครั้ง

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา (ในชั้นเรียน)

1. ให้นักเรียนดูภาพพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

2. ครูซักถามนักเรียนถึงพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจต่างๆและให้นักเรียนยกตัวอย่างและร่วมกันอภิปรายพระราชกรณียกิจที่นักเรียนรู้จัก

3. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า ได้แก่

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จำนวน 6 กลุ่ม
- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ จำนวน 6 กลุ่ม

4. ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่อง พระราชกรณียกิจที่สำคัญต่อแผ่นดินไทย ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยา-
ณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์โดยครูตั้งคำถามเพื่ออภิปรายนำไปสู่การตั้ง
คำถามของแต่ละกลุ่ม

5. แต่ละกลุ่มกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปสู่การตอบ โดยครูและ
นักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น

1) หนังสือเกี่ยวกับ

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

2) แบบเรียนสังคมศึกษา

3) บทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์

4) ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต

6. สมาชิกในกลุ่มวางแผนการทำงานศึกษาค้นคว้า พร้อมสรุปหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
และเวลาในการทำงานให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

8. สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ โดยข้อมูลที่
นำมาใช้นั้นควรมีปริมาณมากพอ

9. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมไว้ใน Social Bookmark โดยมีวิธีการเก็บ ได้แก่

1) ข้อมูลที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญและแหล่งที่มา แล้วโพสต์
ข้อความในหัวข้อ topic ของกลุ่มใน Social Bookmark พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้
ครบถ้วน

2) ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆบนอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนบันทึกจัดเก็บ (Bookmark)
พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณค่าของข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

10. สมาชิกในกลุ่มใช้ Social Bookmark สำหรับร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูล อันได้แก่ ข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นและข้อมูลจากหลักฐานชั้นรอง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ดีความข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

11. ให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆมาบันทึกลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

12. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปข้อมูลและตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และบันทึกข้อสรุปได้ลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

13. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเรียงและนำเสนอข้อมูลลงในโปรแกรมนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Presentation) พร้อมทั้งใส่แหล่งอ้างอิง

14. ครูให้นักเรียนทุกคนเข้าไปดูผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่มที่นำเสนอบนออนไลน์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ จากนั้นครูจึงคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียนในคาบถัดไป

สื่อการเรียนการสอน

1. วีซีดีเรื่อง “สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ”
2. รูปภาพพระราชกรณียกิจ
3. เว็บไซต์เรียนรู้
4. ใบงาน (ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นคำถาม)

การประเมินผล

1. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แก่ การตอบคำถาม การทำงานกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น การสรุปเนื้อหาความรู้
2. ประเมินจากผลงานที่นักเรียนสรุปและนำเสนอ

แผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง ผู้สรรคสร้างความสำเร็จในรัตนโกสินทร์	วิชา ประวัติศาสตร์
ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	จำนวน 3 สัปดาห์
ภาคการศึกษาปลาย	ปีการศึกษา 2555

สาระสำคัญ

วัฒนธรรมไทยเป็นรากฐานและความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งเป็นผลงานของบุคคลสำคัญใน ประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม 6/4 วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียน

1. อภิปรายบทบาทและหน้าที่ของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยได้
2. ระบุผลงานที่สำคัญของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทยได้

จุดประสงค์นำทาง

เพื่อให้นักเรียน

1. สามารถกำหนดประเด็นปัญหา ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้หลักฐานและลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล
2. สามารถสร้างและนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบที่หลากหลาย

สาระการเรียนรู้

บุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย ได้แก่

- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
- กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
- หม่อมราโชทัย
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมวงษาราชสมิทธิ

- สมเด็จพระพระยานริศรานุวัดติวงศ์
- ลาลูแบร์
- บาทหลวงปาลเลอกัวซ์
- จิตร ภูมิศักดิ์
- เทียนวรรณ
- กศร.กุหลาบ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา (ในชั้นเรียน)

1. ให้นักเรียนดูวีซีดี / ภาพของบุคคลสำคัญ / ภาพผลงานของบุคคลสำคัญ ต่อไปนี้
 - 1) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
 - 2) กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
 - 3) หม่อมราโชทัย
2. ครูซักถามนักเรียนถึงบทบาทหน้าที่และผลงานของบุคคลสำคัญเหล่านี้ และให้นักเรียนยกตัวอย่างและร่วมกันสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่นักเรียนรู้จัก
3. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า ได้แก่
 - 1) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ จำนวน 3 กลุ่ม
 - 2) กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ จำนวน 3 กลุ่ม
 - 3) หม่อมราโชทัย จำนวน 3 กลุ่ม
4. ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และผลงานของบุคคลสำคัญเหล่านี้ โดยครูคำถามเพื่ออภิปรายและนำไปสู่การตั้งคำถามของแต่ละกลุ่ม
5. แต่ละกลุ่มกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปสู่การตอบคำถาม โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น
 - 1) หนังสือเกี่ยวกับ
 - สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
 - กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
 - หม่อมราโชทัย

- 2) แบบเรียนสังคมศึกษา
- 3) บทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์
- 4) ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต

6. สมาชิกในกลุ่มวางแผนการทำงานศึกษาค้นคว้า พร้อมสรุปหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และเวลาในการทำงานให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

7. สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ โดยข้อมูลที่นำมาใช้นั้นควรมีปริมาณมากพอ

8. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมไว้ใน Social Bookmark โดยมีวิธีการเก็บ ได้แก่

1) ข้อมูลที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญและแหล่งที่มา แล้วโพสต์ข้อความในหัวข้อ topic ของกลุ่มใน Social Bookmark พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

2) ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆบนอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนบันทึกจัดเก็บ (Bookmark) พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณค่าของข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

9. สมาชิกในกลุ่มใช้ Social Bookmark สำหรับร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูล อันได้แก่ ข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นและข้อมูลจากหลักฐานชั้นรอง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ติความข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

10. ให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆมาบันทึกลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

11. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปข้อมูลและตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และบันทึกข้อสรุปที่ได้ลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

12. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเรียงและนำเสนอข้อมูลลงในโปรแกรมนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Presentation) พร้อมทั้งใส่แหล่งอ้างอิง
13. ครูให้นักเรียนทุกคนเข้าไปดูผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่มที่นำเสนอบนออนไลน์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ จากนั้นครูจึงคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียนในคาบถัดไป

คาบที่ 2

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (ต่อจากคาบที่ 1 : ในชั้นเรียน)

14. ครูให้ตัวแทนกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
15. เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่รับฟัง โดยอ้างอิงจากหลักฐานที่สืบค้นมาได้ และครูช่วยสรุปประเด็นสำคัญทั้งหมดอีกครั้ง

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา (ในชั้นเรียน)

1. ให้นักเรียนดูวีซีดี / ภาพของบุคคลสำคัญ / ภาพผลงานของบุคคลสำคัญ ต่อไปนี้
 - 1) พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมวงษาราชสมันต
 - 2) สมเด็จพระยานนริศรานุวัดติวงศ์
 - 3) ลาลูแบร์
2. ครูซักถามนักเรียนถึงบทบาทหน้าที่และผลงานของบุคคลสำคัญเหล่านี้ และให้นักเรียนยกตัวอย่างและร่วมกันสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่นักเรียนรู้จัก
3. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า ได้แก่
 - 1) พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมวงษาราชสมันต จำนวน 3 กลุ่ม
 - 2) สมเด็จพระยานนริศรานุวัดติวงศ์ จำนวน 3 กลุ่ม
 - 3) ลาลูแบร์ จำนวน 3 กลุ่ม
4. ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งต้องการรู้จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และผลงานของบุคคลสำคัญเหล่านี้ โดยครูตั้งคำถามเพื่ออธิบายและนำไปสู่การตั้งคำถามของแต่ละกลุ่ม

5. แต่ละกลุ่มกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปสู่การตอบคำถาม โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น

1) หนังสือเกี่ยวกับ

- พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมวงษาธิดาชนิท
- สมเด็จพระนางยาริศจานนุวัตติวงศ์
- ลาลูแบร์

2) แบบเรียนสังคมศึกษา

3) บทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์

4) ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต

6. สมาชิกในกลุ่มวางแผนการทำงานศึกษาค้นคว้า พร้อมสรุปหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และเวลาในการทำงานให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

7. สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ โดยข้อมูลที่นำมาใช้นั้นควรมีปริมาณมากพอ

8. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมไว้ใน Social Bookmark โดยมีวิธีการเก็บ ได้แก่

1) ข้อมูลที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญและแหล่งที่มา แล้วโพสต์ข้อความในหัวข้อ topic ของกลุ่มใน Social Bookmark พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

2) ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆบนอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนบันทึกจัดเก็บ (Bookmark) พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณค่าของข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

9. สมาชิกในกลุ่มใช้ Social Bookmark สำหรับร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูล อันได้แก่ ข้อมูลจากหลักฐานชั้นต้นและข้อมูลจากหลักฐานชั้นรอง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ติความข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

10. ให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆมาบันทึกลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

11. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปข้อมูลและตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และบันทึกข้อสรุปที่ได้ลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

12. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเรียงและนำเสนอข้อมูลลงในโปรแกรมนำเสนอที่ร่วมกันออนไลน์ (Google Presentation) พร้อมทั้งใส่แหล่งอ้างอิง

13. ครูให้นักเรียนทุกคนเข้าไปดูผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่มที่นำเสนอบนออนไลน์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ จากนั้นครูจึงคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียนในคาบถัดไป

คาบที่ 3

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (ต่อจากคาบที่ 1 : ในชั้นเรียน)

14. ครูให้ตัวแทนกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

15. เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่รับฟัง โดยอ้างอิงจากหลักฐานที่สืบค้นมาได้ และครูช่วยสรุปประเด็นสำคัญทั้งหมดอีกครั้ง

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา (ในชั้นเรียน)

1. ให้นักเรียนดูวีซีดี / ภาพของบุคคลสำคัญ / ภาพผลงานของบุคคลสำคัญ ต่อไปนี้

- 1) บาทหลวงปาลเลอกัวซ์
- 2) จิตร ภูมิศักดิ์
- 3) เทียนวรรณ
- 4) กศร.กุหลาบ

2. ครูซักถามนักเรียนถึงบทบาทหน้าที่และผลงานของบุคคลสำคัญเหล่านี้ และให้นักเรียนยกตัวอย่างและร่วมกันสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่นักเรียนรู้จัก

3. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้า ได้แก่

- 1) บาทหลวงปาลเลอกัวซ์ จำนวน 3 กลุ่ม
- 2) จิตร ภูมิศักดิ์ จำนวน 2 กลุ่ม
- 3) เทียนวรรณ จำนวน 2 กลุ่ม
- 4) กศร.กุหลาบ จำนวน 2 กลุ่ม

4. ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และผลงานของบุคคลสำคัญเหล่านี้ โดยครูตั้งคำถามเพื่ออภิปรายและนำไปสู่การตั้งคำถามของแต่ละกลุ่ม

5. แต่ละกลุ่มกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปสู่การตอบคำถาม โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น

1) หนังสือเกี่ยวกับ

- บทเพลงปาลเลอแก้วซ์

- จิตร ภูมิศักดิ์

- เทียนวรรณ

- กศร.กุหลาบ

2) แบบเรียนสังคมศึกษา

3) บทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์

4) ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต

6. สมาชิกในกลุ่มวางแผนการทำงานศึกษาค้นคว้า พร้อมสรุปหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และเวลาในการทำงานให้ชัดเจน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

7. สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ โดยข้อมูลที่นำมาใช้นั้นควรมีปริมาณมากพอ

8. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมไว้ใน Social Bookmark โดยมีวิธีการเก็บ ได้แก่

1) ข้อมูลที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญและแหล่งที่มา แล้วโพสต์ข้อความในหัวข้อ topic ของกลุ่มใน Social Bookmark พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

2) ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆบนอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนบันทึกจัดเก็บ (Bookmark) พร้อมทั้งติดป้าย (Tag) ให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณค่าของข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

9. สมาชิกในกลุ่มใช้ Social Bookmark สำหรับร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูล อันได้แก่ ข้อมูลจากหลักฐานขั้นต้นและข้อมูลจากหลักฐานชั้นรอง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ดีความข้อมูลหลักฐาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

11. ให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งสารสนเทศต่างๆมาบันทึกลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

12. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปข้อมูลและตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และบันทึกข้อสรุปที่ได้ลงในเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document)

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน (นอกชั้นเรียน : ออนไลน์)

13. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเรียงและนำเสนอข้อมูลลงในโปรแกรมนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Presentation) พร้อมทั้งใส่แหล่งอ้างอิง

14. ครูให้นักเรียนทุกคนเข้าไปดูผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่มที่นำเสนอบนออนไลน์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่เพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ

สื่อการเรียนการสอน

1. วีซีดี / ภาพเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ / ภาพผลงานของบุคคลสำคัญ
2. เว็บไซต์การเรียนรู้
3. ใบงาน (ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นคำถาม)

การประเมินผล

1. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แก่ การตอบคำถาม การทำงานกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น การสรุปเนื้อหาความรู้
2. ประเมินจากผลงานที่นักเรียนสรุปและนำเสนอ

แบบทดสอบการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

- 1) แบบทดสอบฉบับนี้ต้องการวัดการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
- 2) คำถามทั้งหมดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย **X** เพื่อเลือกคำตอบที่ถูกต้อง
- 3) ให้นักเรียนกรอกชื่อ-สกุล ชั้นและเลขที่ให้ครบถ้วนแล้วจึงทำข้อสอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

1. การสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องเป็นอย่างไร

- A. ตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล
- B. กำหนดประเด็นที่ต้องการจะศึกษา
- C. วิเคราะห์ข้อมูลแล้วตีความเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง
- D. นำเสนอข้อมูลที่ค้นพบ
- E. รวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน

ก. B – E – C – A – D

ค. B – E – A – C – D

ข. E – B – A – C – D

ง. E – A – B – C – D

จากข้อความต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อที่ 2-4

“...สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 และเป็นบุคคลที่ดำรงบรรดาศักดิ์ “สมเด็จพระเจ้าพระยา” คนสุดท้ายของประวัติศาสตร์ไทย...”

2. หากนักเรียนได้รับมอบหมายให้ค้นคว้าข้อมูลของ “สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)” คำสำคัญในเรื่องที่กล่าวข้างต้น ข้อใดมีความสำคัญมากที่สุด

ก. ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน	ค. บรรดาศักดิ์
ข. สมเด็จพระเจ้าพระยา	ง. ต้นตระกูลบุนนาค

3. ข้อใดจับคู่ความสัมพันธ์ของแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องนี้ได้ไม่ถูกต้อง

ก. หนังสือ “เรื่องตั้งเจ้าพระยาในกรุงรัตนโกสินทร์” - หลักฐานชั้นต้น
ข. เว็บไซต์สายสกุลบุนนาค (www.bunnag.in.th) - หลักฐานชั้นรอง
ค. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ - หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
ง. ภาพถ่ายช่วง บุนนาค - หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

4. คำถามใดไม่ควรที่จะใช้ในการเริ่มต้นสืบค้นชีวประวัติของบุคคลสำคัญ

ก. บุคคลท่านนั้นเป็นใคร
ข. บุคคลท่านนั้นมีผลงานอะไร
ค. บุคคลท่านนั้นมีภูมิลำเนาที่ไหน
ง. บุคคลท่านนั้นประสบความสำเร็จได้อย่างไร

5. หากพิจารณาตามลำดับความสำคัญของแหล่งสารสนเทศที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ข้อใดไม่เข้าพวก

ก. หนังสือจินตามณี	ค. หนังสือพิมพ์บางกอกกรี๊ดเดอร์ดเดอร์
ข. วิชาที่สอนในพระราชพิธีแห่เรือ	ง. ตำราเรียนวิชาประวัติศาสตร์

จากข้อความต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อที่ 6

“สมัยรัชกาลที่ 3 เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐินที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ทอดพระเนตรเห็นสิ่งก่อสร้างต่างๆ ทรวดโถมเป็นอันมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ เริ่มในปีพ.ศ.2375 ใช้เวลาบูรณปฏิสังขรณ์นาน 16 ปี 7 เดือน โดยมีพระราชประสงค์ให้พระอารามแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยสำหรับประชาชนทั่วไป”

6. คำสำคัญของเรื่องที่กล่าวข้างต้น ข้อใดมีความสำคัญมากที่สุด

ก. รัชกาลที่ 3	ค. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
ข. การบูรณปฏิสังขรณ์	ง. มหาวิทยาลัยสำหรับประชาชน

7. หากนักเรียนค้นข้อมูลจากห้องสมุดโดยใช้คำค้น “บุคคลสำคัญ” ได้ผลการค้น 108 รายการ นักเรียนจะต้องทำอย่างไรต่อจึงจะได้ข้อมูลจากหนังสือเล่มที่ต้องการ

- สำรวจทีละรายการจนกระทั่งพบชื่อเรื่องที่ต้องการ
- เปลี่ยนวิธีการค้น เป็นการค้นจากทุกขอบเขตข้อมูล
- เปลี่ยนคำค้น เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียง
- เพิ่มคำค้น เพื่อให้เรื่องตรงประเด็นมากขึ้น

8. ถ้านักเรียนต้องการข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง “เครื่องปั้นดินเผา” คำค้นในข้อใดทำให้ได้ข้อมูลที่

เฉพาะเจาะจงที่สุด

ก. ศิลปกรรม, ศิลปะบ้านเชียง	ค. เครื่องสังคโลก, ถ้วยชาม
ข. โบราณคดี, ดินเหนียว	ง. ภาชนะโบราณ, กระเบื้อง

9. หากนักเรียนต้องการบันทึกจัดเก็บเว็บเพจและติดป้าย (tag) คำสำคัญของเว็บเพจรัฐบาลไทยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ “พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไทยคนแรก” คำสำคัญในการติดป้าย (tag) ในข้อใดต่อไปนี้มี**ความเหมาะสมน้อยที่สุด**

ก. พระยามโนปกรณนิติธาดา, นายก	ค. พระยามโนปกรณ, นายกรัฐมนตรีคนที่ 1
ข. นายกรัฐมนตรี, ไทย	ง. คณะรัฐมนตรี, ดำรงตำแหน่ง

10. ถ้าเนื้อหาใน 4 เว็บเพจต่อไปนี้กล่าวถึง

- (1) พระยามโนปกรณนิติธาดา
- (2) จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม
- (3) พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
- (4) พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

นักเรียนคิดว่าควรจัดทั้ง 4 เว็บเพจนี้ให้อยู่ในหมวดหมู่เรื่องใดจึงสัมพันธ์และตรงประเด็นมากที่สุด

ก. นักการเมืองไทย	ค. ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของไทย
ข. นายกรัฐมนตรีไทย	ง. ผู้พัฒนาชาติไทย

11. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับวิธีการค้นคว้าที่ดี

- ก. คำค้นที่ใช้ต้องอยู่ในรูปของประโยค
- ข. ในการสืบค้นอาจจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับแก้คำค้นที่ใช้
- ค. อาจเปลี่ยนจากคำค้นที่เฉพาะเจาะจงเป็นคำค้นที่กว้างขึ้น
- ง. ต้องระบุคำค้น และคำสำคัญในการค้น

12. ข้อมูลใดที่นักเรียนคิดว่าไม่สามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์

- ก. รายงานผลการแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีก
- ข. ข่าวสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา
- ค. ตารางวิเคราะห์ความสามารถขุนนางไทย
- ง. 10 อันดับหนังสือขายดีประจำเดือน

“นักเรียนได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ให้ค้นคว้าข้อมูลจากสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อนำมาประกอบการทำโครงการในวิชาประวัติศาสตร์” จากข้อความข้างต้น จงตอบคำถามข้อที่ 13-14

13. ถ้าต้องการใช้ข้อมูลจากสิ่งตีพิมพ์ประเภทหนังสือ ข้อใดไม่ใช่วิธีการพิจารณาเลือกหนังสือที่ถูกต้อง

ก. อ่านการวิจารณ์หนังสือ	ค. ถามบรรณารักษ์เกี่ยวกับข้อมูลหนังสือ
ข. ตรวจสอบผลงานอื่นๆของนักเขียน	ง. อ่านข้อมูลโดยย่อด้านหลังหนังสือ

14. ถ้าต้องการใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ คำถามที่ดีที่สุดในการประเมินเว็บไซต์คือข้อใด

- ก. สามารถคัดลอกผลงานจากเว็บไซต์นี้ได้หรือไม่
- ข. รูปภาพประกอบเว็บไซต์สวยงามตามต้องการหรือไม่
- ค. ใครคือผู้เขียนข้อมูลเหล่านี้ และข้อมูลมีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่
- ง. ข้อความทั้งหมดถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือไม่

15. หลักฐานประเภทใดที่ทำให้การศึกษาเรื่อง “อาณาจักรต่างๆ ในดินแดนประเทศไทย” น่าเชื่อถือมากที่สุด

- ก. ตำนาน
- ข. จดหมายเหตุ
- ค. เอกสารจีน
- ง. จารึก

16. นักเรียนคิดว่าทำไมจึงต้องมีการประเมินค่าหรือคัดเลือกสารสนเทศที่สืบค้นได้จากเว็บไซต์ ก่อนนำเนื้อหาไปเรียบเรียงเพื่อใช้ในโครงงานประวัติศาสตร์

- ก. สารสนเทศที่ค้นจากอินเทอร์เน็ตมีความละเอียดลึกซึ้ง
- ข. เนื้อหาข้อมูลอาจไม่สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการใช้
- ค. สารสนเทศนั้นอาจไม่มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย
- ง. สารสนเทศนั้นอาจไม่ได้รับการอนุญาตให้เผยแพร่

จากรูปต่อไปนี้ จงตอบคำถามในข้อที่ 17-18

The screenshot shows the official website of the Royal Thai Government. The header includes the Royal Thai Government logo and name in Thai and English. A search bar is located in the top right. The main navigation menu includes links for Home, About the Government, Government Structure, Public Services, and Contact Us. The current page is titled 'เกี่ยวกับรัฐบาล' (About the Government) and features a profile of the 1st Prime Minister, Phrayom Ni (Phrayom Niwitaya). The profile includes a portrait and a detailed biography. The page footer contains contact information for the website and a page number.

1: Logo of the Royal Thai Government

2: Search bar

3: Profile picture of the 1st Prime Minister, Phrayom Ni (Phrayom Niwitaya)

4: Biography of the 1st Prime Minister, Phrayom Ni (Phrayom Niwitaya)

5: Footer contact information

6: Page number

17. จากตัวเลือกต่อไปนี้ เมื่อนักเรียนเข้ามาสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ นักเรียนควรพิจารณาหมายเลขใดต่อไปนี้เป็นอย่างแรก

- ก. หมายเลข 1 : หน่วยงานที่ผลิตเว็บไซต์
- ข. หมายเลข 3 : ภาพประกอบเนื้อหาในเว็บไซต์
- ค. หมายเลข 4 : เนื้อหาข้อมูล
- ง. หมายเลข 5 : การติดต่อ / ที่อยู่ของผู้ผลิตเว็บไซต์

18. จากตัวเลือกต่อไปนี้ หมายเลขใดเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเลือกเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล

น้อยที่สุด

- ก. หมายเลข 2 : คำสั่งสืบค้นสารสนเทศภายในเว็บไซต์
- ข. หมายเลข 3 : ภาพประกอบเนื้อหาในเว็บไซต์
- ค. หมายเลข 5 : การติดต่อ / ที่อยู่ของผู้ผลิตเว็บไซต์
- ง. หมายเลข 6 : จำนวนคนเข้าชมเว็บไซต์

โปรดอ่านสารสนเทศจากเว็บไซต์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 19-20

ดร.พรานซิส บี.แฮร์ ได้เข้ามาเมื่อปี พ.ศ.2466 ทำหน้าที่เป็นผู้แทนรัฐบาลไทยเดินทางไปเจรจากับนานาประเทศ เพื่อขอแก้ไขสัญญาเป็นเวลาสองปี ประเทศที่ต่อต้านการแก้ไขสนธิสัญญามากที่สุดคือ อังกฤษ เนื่องจากมีผลประโยชน์ทางการค้าอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาก นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังแสดงท่าทีไม่ยินยอมมาแต่ต้น หลังจากที่ได้เดินทางไปทั่วทวีปยุโรปประมาณสองปีก็สามารถทำให้ประเทศในยุโรป 10 ประเทศยอมลงนามในสนธิสัญญาใหม่กับไทย

19. นักเรียนคิดว่าสารสนเทศที่สืบค้นได้ในเว็บไซต์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด

- ก. เพื่อโฆษณาบุคคล
- ค. แจงข้อมูลให้ทราบ
- ข. เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการ
- ง. เพื่อรายงานข่าวสารทางประวัติศาสตร์

20. สาระสำคัญของสารสนเทศในเว็บไซต์นี้ กล่าวถึงอะไร

- ก. นโยบายทางการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ
- ข. ประวัติการทำงานของดร.พรานซิส บี.แฮร์
- ค. ความพยายามของดร.พรานซิส บี.แฮร์
- ง. ความไม่เป็นธรรมของสนธิสัญญาเบาว์ริง

21. ข้อความต่อไปนี้ ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงอะไรมากที่สุด

“ปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ นี้กรุงเทพมหานครมรดกโลกมีอายุเจริญยืนยาวมาครบ ๒๐๐ ปี ประชาชนทั้งหลายต่างมีความปรารถนาที่อยากจะเห็นเมืองเป็นอิสระสามารถสืบมาได้ถึงสองศตวรรษและสามัคคีกันจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นทั่วราชอาณาจักร”

ก. การก่อสร้างกรุงรัตนโกสินทร์	ค. รายละเอียดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์
ข. ความรักและภาคภูมิใจในชาติไทย	ง. ความเจริญของบ้านเมืองของกรุงรัตนโกสินทร์

22. ข้อใดไม่ใช่หลักการตีความสรุปเนื้อหาสาระ

- อ่านข้อมูลคร่าวๆก่อนแล้วจึงอ่านพิจารณาเนื้อหาอย่างละเอียดอีกครั้ง
- คิดหาเหตุผลอย่างรอบคอบก่อนนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตน
- วิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องทีอ่านตามความรู้สึกและความคิดของตน
- การยกคำพูดของผู้เขียนมาประกอบเป็นการตีความสรุป

23. การวิเคราะห์ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีลักษณะอย่างไร

- สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าคืออะไร
- การเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามข้อมูลที่มีอยู่
- การจัดเรียงลำดับเวลาก่อนหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ดีความไว้อย่างมีเหตุผล

24. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายของผู้เขียนข้อความต่อไปนี้

“เรื่องการอนุรักษ์นี้ฮิตาดีเขาถนัดมากมีหน้าที่ที่เชี่ยวชาญและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจริงๆ ดังนั้นเมืองประวัติศาสตร์ของเขาซึ่งมีอยู่หลายเมือง จึงล้วนแล้วแต่เข้าไปเที่ยวชมทั้งสิ้น ไม่เหมือนกับบ้านเราถึงมีผู้รู้อยากอนุรักษ์ก็ทำไม่ได้ ถึงทำได้ก็เป็นไปอย่างทุลักทุเลเต็มประดา ของเก่าของใหม่ปนเปกันไปหมด”

- ก. ชื่นชมการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ที่ฮิตาดี
- ข. ตำหนิการไม่อนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ของไทย
- ค. กระตุ้นให้คนไทยรู้จักอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์อย่างถูกต้อง
- ง. เสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์ในฮิตาดี

จากตัวอย่างการอ้างอิงต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อที่ 25-27

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2553). พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://museum.thaigov.go.th/multimedia/ittirit/personal/surayuth.html>.
[20 ธันวาคม 2554]

25. จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการอ้างอิงสารสนเทศประเภทใด

- ก. บทความวารสาร
- ข. บทความออนไลน์
- ค. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ง. ข้อมูลจากเว็บไซต์

26. “พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์” หมายถึงอะไร

- ก. ผู้เขียนเนื้อหา
- ข. ผู้ให้สัมภาษณ์
- ค. ชื่อเรื่องบทความ
- ง. ชื่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่เขียนเนื้อหา

27. [20 ธันวาคม 2555] หมายถึงอะไร

- ก. วันที่เขียนบทความ
- ข. วันที่ได้รับอนุมัติให้เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต
- ค. วันที่ตีพิมพ์บทความ
- ง. วันที่เข้าสืบค้น

เกณฑ์ประเมินการทำงานของนักเรียนแบบรูปรีด

<p>ขั้นที่ 1 การกำหนด ประเด็นปัญหา รวม 7 คะแนน</p>	<p>การกำหนดประเด็นปัญหา 2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถกำหนดประเด็นปัญหาได้ชัดเจน 1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถกำหนดประเด็นปัญหาได้ แต่ไม่ชัดเจน</p> <p>การกำหนดคำสำคัญของเรื่อง 2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถกำหนดคำสำคัญได้ตรงประเด็น 1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถกำหนดคำสำคัญได้ตรงประเด็นแต่ไม่ตรงประเด็น</p> <p>การระบุแหล่งสารสนเทศ 3 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถเลือกแหล่งสารสนเทศได้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการ 2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถเลือกแหล่งสารสนเทศได้สอดคล้องกับความต้องการ 1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถเลือกแหล่งสารสนเทศได้ แต่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ</p>
<p>ขั้นที่ 2 การรวบรวม สารสนเทศ รวม 7 คะแนน</p>	<p>การรวบรวมสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ 2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจากสิ่งตีพิมพ์มากกว่า 2 ประเภท 1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจากสิ่งตีพิมพ์น้อยกว่า 2 ประเภท</p> <p>การรวบรวมสารสนเทศประเภทอิเล็กทรอนิกส์ 2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 2 ประเภท 1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่า 2 ประเภท</p> <p>การจัดเก็บสารสนเทศบนโซเชียลมีเดีย 3 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถจัดเก็บสารสนเทศได้ตรงประเภท ใส่ข้อมูลได้เหมาะสมและครบถ้วน 2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถจัดเก็บสารสนเทศได้ตรงประเภท ใส่ข้อมูลได้เหมาะสมแต่ไม่ครบถ้วน 1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถจัดเก็บสารสนเทศได้ตรงประเภท ใส่ข้อมูลไม่เหมาะสมและไม่ครบถ้วน</p>

<p>ชั้นที่ 3</p> <p>การประเมิน คุณค่า สารสนเทศ รวม 4 คะแนน</p>	<p>การเลือกสารสนเทศ</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถคัดเลือกสารสนเทศที่มีคุณภาพ</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถคัดเลือกสารสนเทศได้ แต่ยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร</p> <p>การประเมินสารสนเทศ</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถประเมินแหล่งข้อมูลและสารสนเทศได้ถูกต้องทั้งหมด</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถประเมินแหล่งข้อมูลและสารสนเทศได้ถูกต้องบางส่วน</p>
<p>ชั้นที่ 4</p> <p>การตีความ หลักฐาน รวม 4 คะแนน</p>	<p>การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถใช้กลวิธีการสรุป เปรียบเทียบ ถอดความได้ถูกต้องเหมาะสม</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถใช้กลวิธีการสรุป เปรียบเทียบ ถอดความได้ถูกต้องเหมาะสมเพียงบางส่วน</p> <p>การหาข้อสรุป</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถหาข้อสรุปและใช้หลักฐานประกอบได้ชัดเจน</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถหาข้อสรุปแต่ไม่ได้ใช้หลักฐานประกอบที่ชัดเจน</p>
<p>ชั้นที่ 5</p> <p>การนำเสนอ ผลงาน รวม 8 คะแนน</p>	<p>การนำเสนอผลงาน</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ ใช้เทคนิคการนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้ แต่ไม่ได้ใช้เทคนิคในการนำเสนอ</p> <p>การระบุแหล่งอ้างอิง</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้องและครบถ้วน</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถระบุแหล่งอ้างอิงได้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน</p> <p>การส่งงาน</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนสามารถส่งงานได้ตรงตามเวลาที่กำหนด</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนไม่สามารถส่งงานได้ตรงตามเวลาที่กำหนด</p> <p>การแสดงความคิดเห็น (รายบุคคล)</p> <p>2 คะแนน – เมื่อนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกลุ่มอื่นได้ตรงตามประเด็น และมีความเหมาะสม</p> <p>1 คะแนน – เมื่อนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกลุ่มอื่นไม่ตรงประเด็น หรือไม่เหมาะสม</p> <p>0 คะแนน – เมื่อนักเรียนไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกลุ่มอื่น</p>

แบบประเมินคุณค่าสารสนเทศจากการสืบค้น (ออนไลน์)

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูกลงในช่องสี่เหลี่ยมหรือกรอกข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริง

* Required

1. ประเภทสารสนเทศที่สืบค้นได้ *

- สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. ระบุชื่อแหล่งที่มาของสารสนเทศที่สืบค้นได้ *

*ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ให้ใส่ชื่อหนังสือที่สืบค้นมาได้ **ถ้าเป็นเว็บไซต์ให้ระบุ URL

3. ประเภทของหลักฐานจากสารสนเทศที่สืบค้น *

- หลักฐานขั้นต้น หลักฐานขั้นรอง

4. ลักษณะของหลักฐานจากสารสนเทศที่สืบค้น *

- หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

5. ประเภทของผู้เขียนสารสนเทศที่สืบค้นได้ *

- นักวิชาการ หน่วยงาน/องค์กร
 บุคคลทั่วไป อื่นๆ โปรดระบุ

6. ปีพุทธศักราชที่เผยแพร่ *

- ก่อน 2530 2530 - 2534 2535 - 2539
 2540 - 2544 2545 - 2549 2550 - ปัจจุบัน
 ไม่ระบุ

7. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล *

- เป็นปัจจุบัน ล้าสมัย ไม่แน่ใจ

8. ลักษณะของเนื้อหาที่ได้ *

- ตรงตามที่ต้องการมากที่สุด ตรงตามที่ต้องการบางส่วน
 ใกล้เคียงตามที่ต้องการเป็นบางส่วน ไม่แน่ใจว่าตรงตามที่ต้องการ

9. ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลสารสนเทศ *

- สมบูรณ์มากที่สุด ค่อนข้างสมบูรณ์ แน่ใจว่าสมบูรณ์

**แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน
โดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ
(สำหรับนักเรียน)**

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศ ซึ่งมีกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ และกิจกรรมการเรียนการสอนบนเว็บ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนต่อความเหมาะสมของขั้นตอนการพัฒนา
รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้
สารสนเทศ

ตอนที่ 3 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนต่อเว็บการเรียนรู้ที่เข้าร่วมกับรูปแบบฯ

2. การตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วตอบคำถามแต่ละข้อตามความเป็น
จริง

ตอนที่ 2 และ 3 ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วตอบคำถามแต่ละข้อตาม
ความเป็นจริงที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยให้ระดับความคิดเห็นดังนี้

5 หมายถึง	มีความเหมาะสม / สอดคล้อง / ชัดเจนมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเหมาะสม / สอดคล้อง / ชัดเจนมาก
3 หมายถึง	มีความเหมาะสม / สอดคล้อง / ชัดเจนปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเหมาะสม / สอดคล้อง / ชัดเจนน้อย
1 หมายถึง	มีความเหมาะสม / สอดคล้อง / ชัดเจนน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมคำตอบลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. เกรตเฉลี่ยวิชาประวัติศาสตร์ในเทอมต้น (ปีการศึกษา 2555)

3.5 – 4.0 3.0 – 3.49
 2.5 – 2.99 2.0 – 2.49
 1.5 – 1.99 1.0 – 1.49
 0 – 1.0

3. ในการใช้งานคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมายในแต่ละครั้ง (ครบทั้ง 5 ขั้นตอน) นักเรียนใช้เวลานานเท่าใดต่อสัปดาห์

น้อยกว่า 1 ชั่วโมง 1-2 ชั่วโมง 2-3 ชั่วโมง อื่นๆ โปรดระบุเวลา ... ชั่วโมง

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1) การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน					
1. การปฐมนิเทศ					
2. การทดสอบก่อนเรียน					
3. การสาธิตการใช้งานเครื่องมือต่างๆ					
2) การจัดกระบวนการเรียนการสอน					
4. ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นคำถาม					
5. ขั้นที่ 2 การรวบรวมสารสนเทศ					
6. ขั้นที่ 3 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ					
7. ขั้นที่ 4 การตีความหลักฐาน					
8. ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลงาน					

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
9. กิจกรรมการกำหนดประเด็นคำถาม ช่วยให้นักเรียน ได้สืบค้นข้อมูลตามความสนใจ					
10. โซเชียลบุ๊กมาร์ก (diigo) ในกิจกรรมการรวบรวมสารสนเทศ ช่วยให้นักเรียนจัดเก็บข้อมูลได้เป็นระบบ ตรงตามประเภทของข้อมูล					
11. โซเชียลบุ๊กมาร์ก (diigo) ในกิจกรรมการรวบรวมสารสนเทศ ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลาย และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
12. โซเชียลบุ๊กมาร์ก (diigo) ช่วยให้นักเรียนประเมินคุณค่าของ ข้อมูลสารสนเทศได้ในเบื้องต้น					
13. แบบประเมินคุณค่าสารสนเทศออนไลน์ ช่วยให้นักเรียน ประเมินคุณค่าของข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ					
14. กิจกรรมการทำงานร่วมกันบนเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document) ช่วยให้นักเรียนและเพื่อนในกลุ่มมีส่วนร่วมใน การสรุปข้อมูลสารสนเทศ					
15. กิจกรรมการทำงานร่วมกันบนเอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Google Document) ช่วยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ยอมรับข้อมูลตามลำดับความสำคัญจากสมาชิกในกลุ่ม					
16. กิจกรรมการนำเสนอผลงานออนไลน์(Google Presentation) ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการนำเสนอข้อมูล					
17. การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของเพื่อนกลุ่มอื่นใน Group Facebook ช่วยให้นักเรียนชื่นชมหรือวิพากษ์ผลงานของเพื่อนได้ อย่างสร้างสรรค์					

ตอนที่ 3 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนต่อเว็บการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับรูปแบบฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1) การออกแบบเว็บการเรียนรู้ (www.historym4.tk) ในภาพรวม					
1. ตัวอักษร					
1.1 ขนาดตัวอักษร					
1.2 รูปแบบตัวอักษร					
1.3 สีของตัวอักษร					
2. ภาพ					
2.1 การสื่อความหมายของภาพ					
2.2 ขนาดของภาพที่แสดงบนหน้าจอ					
3. สี					
3.1 ความแตกต่างของสีพื้นหน้าและพื้นหลัง					
3.2 ความสวยงาม ไม่ดูจืด สบายตา					
3.3 ความแตกต่างของสีข้อความ และข้อความหลายมิติ					
4. สัญลักษณ์และปุ่ม					
4.1 การสื่อความหมาย					
4.2 ขนาด					
4.3 ตำแหน่งการจัดวาง					
5. การเชื่อมโยง					
5.1 ความถูกต้องของการเชื่อมโยง					
5.2 การเชื่อมโยงไปสู่หน้าที่สัมพันธ์กัน					
2) ลักษณะทั่วไปของเว็บการเรียนรู้					
1. การใช้งานเว็บการเรียนรู้ง่ายและสะดวก					
2. รูปแบบของเว็บการเรียนรู้มีความเหมาะสมต่อการใช้งาน					

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3) วิดีโอคู่มือการใช้งาน					
1. วิดีโอการใช้งานมีเนื้อหาครอบคลุมการใช้งานสำหรับผู้ใช้					
2. ภาษาที่ใช้ในวิดีโอคู่มือฟังแล้วเข้าใจง่าย					
3. วิดีโอคู่มืออธิบายการใช้เครื่องมือได้อย่างมีลำดับขั้นตอน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักเรียนที่น่ารักทุกคนนะคะ

อ.รัตตมา รัตนวงศา

ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3

1. แบบประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบประเมินรับรองรูปแบบ (รอบสุดท้าย)

สำหรับการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและ วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย
DEVELOPMENT OF A BLENDED LEARNING MODEL USING SOCIAL BOOKMARK WITH HISTORICAL METHOD TO ENHANCE INFORMATION LITERACY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ
ผู้วิจัย นางสาวรัตตมา รัตนวงศา
นิสิตระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อผู้รับรองรูปแบบ

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

คำแนะนำการรับรองรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ

1. การรับรองรูปแบบ หมายถึง การรับรองรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลบุ๊กมาร์กและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แบบรับรองฉบับนี้มีข้อคำถามเพื่อการรับรองรูปแบบ จำนวน 6 ข้อคำถาม โปรดรับรองรูปแบบตามระดับที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความคำถาม	ระดับการรับรอง				
	เหมาะสม น้อยที่สุด	เหมาะสม น้อย	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม มาก	เหมาะสม มากที่สุด
	1	2	3	4	5
บทนำ					
1. หลักการและเหตุผล					
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ					
รูปแบบและคำอธิบาย					
3. แผนภาพแสดงรูปแบบ					
4. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ					
4.1 สื่อสนับสนุน					
4.2 ระบบจัดการเรียนรู้					
4.3 การติดต่อสื่อสาร					
4.4 แหล่งสารสนเทศ					
4.5 การวัดและประเมินผล					
5. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ					
5.1 การกำหนดประเด็นปัญหา					
5.2 การรวบรวมสารสนเทศ					
5.3 การประเมินคุณค่าสารสนเทศ					
5.4 การตีความข้อมูลหลักฐาน					
5.5 การนำเสนอผลงาน					
6. รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานฯ มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียน					
7. โดยภาพรวมของรูปแบบการเรียนแบบฯ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้					

8. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานการณ์จริง

.....

.....

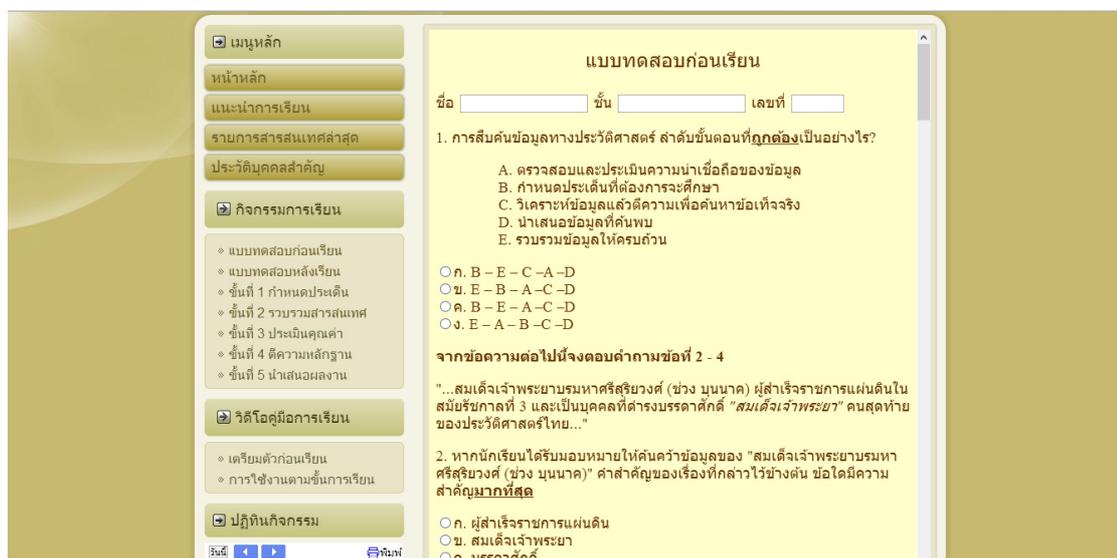
ขอขอบพระคุณอย่างสูง
นางสาวรัตมา รัตนวงศา

ภาคผนวก ค

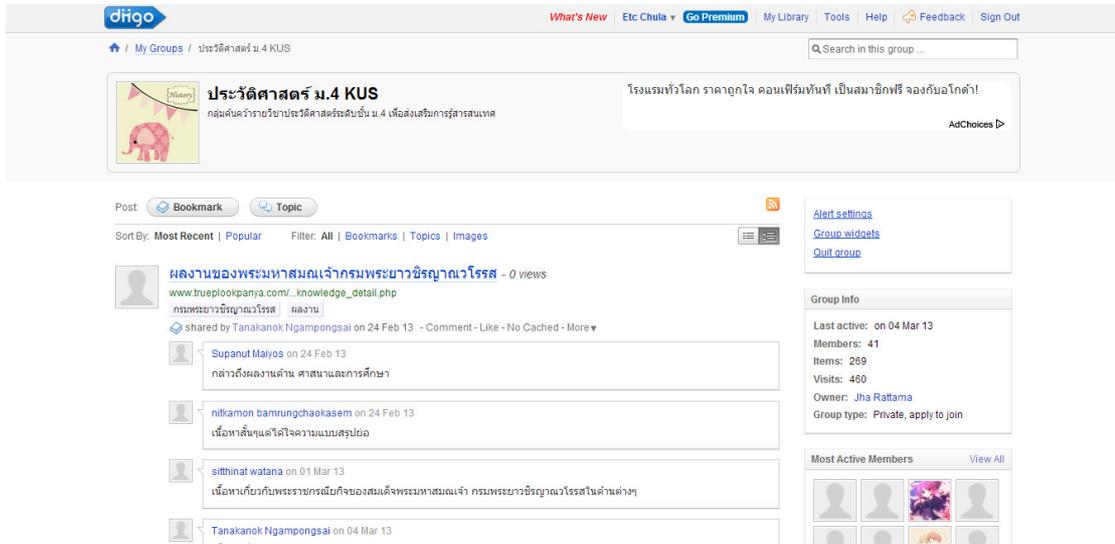
ตัวอย่างเว็บการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ภาพตัวอย่างหน้าจอบริบทการเรียน

ภาพตัวอย่างแบบทดสอบออนไลน์

ภาพตัวอย่างโซเชียลบุ๊กมาร์ก

ภาพตัวอย่างแบบประเมินคุณค่าสารสนเทศ

ระยะการดำเนินการรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและ
วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

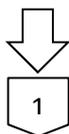
ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนการสอน

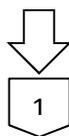
สัปดาห์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมของนักเรียน

- 1.1 ก่อนปฐมนิเทศ
- 1.2 ปฐมนิเทศ (เผชิญหน้า : อธิบาย, สาธิตในชั้นเรียน)
- 1.3 ทดสอบก่อนเรียน (เผชิญหน้า : แบบวัดออนไลน์)
- 1.4 มอบหมายงานครั้งที่ 1 (เรียนบนเว็บ : เว็บบอร์ด : 5 วัน)

สัปดาห์ที่ 2 การสาธิตกระบวนการเรียนรู้โดยครู

- ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยการระดมสมองในชั้นเรียน
- ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ โดยใช้โซเชียลมีเดียบนที่ก จัดการ และ
จัดหมวดหมู่ของแหล่งข้อมูล
- ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่า โดยใช้โซเชียลมีเดียประเมินคุณค่าของ
หลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และวิพากษ์ความน่าเชื่อถือของเว็บเพจที่
รวบรวมได้
- ขั้นที่ 4 ติความหลักฐาน โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ร่วมกัน
(Online Collaborative Document) เพื่อสรุปใจความสำคัญของที่ติความได้
- ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative
Presentation) เพื่อนำเสนอชิ้นงาน

ระยะที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน

สัปดาห์ที่ 3 เริ่มต้นบทเรียนเนื้อหาชุดที่ 1

ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยการระดมสมองในชั้นเรียน

ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ โดยใช้โซเชียลมีเดียกับบันทึก จัดการ และจัดหมวดหมู่ของแหล่งข้อมูล

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่า โดยใช้โซเชียลมีเดียประเมินคุณค่าของหลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และวิพากษ์ความน่าเชื่อถือของเว็บเพจที่รวบรวมได้

ขั้นที่ 4 ตีความหลักฐาน โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ร่วมกัน (Online Collaborative Document) เพื่อสรุปใจความสำคัญของตีความได้

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative Presentation) เพื่อนำเสนอชิ้นงาน จากนั้นครูคัดเลือกชิ้นงานที่มีคุณภาพจำนวน 2 ชิ้นเพื่อให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

หมายเหตุ เนื้อหาชุดที่ 2-5 ในสัปดาห์ที่ 4-7 จะใช้รูปแบบเช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 3

ระยะที่ 3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (สัปดาห์ที่ 8)

วัดและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้านการรู้สารสนเทศ

(เผชิญหน้า : ข้อสอบและแบบประเมินออนไลน์)

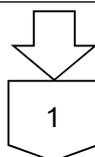
รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

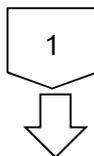
ระยะที่ 1 การเตรียมตัวก่อนการเรียนการสอน

สัปดาห์ที่ 1 : 1.1 ก่อนปฐมนิเทศ 1.2 ปฐมนิเทศ 1.3 ทดสอบก่อนเรียน
1.4 มอบหมายงานครั้งที่ 1

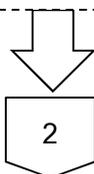
สัปดาห์ที่ 2 การสาธิตกระบวนการเรียนรู้โดยครู

- ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน โดยการระดมสมองในชั้นเรียน
- ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ โดยใช้โซเชียลมีเดียบนทีก จัดการและจัดหมวดหมู่ของแหล่งข้อมูล
- ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่า โดยใช้โซเชียลมีเดียประเมินคุณค่าของหลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และวิพากษ์ความน่าเชื่อถือของเว็บเพจที่รวบรวมได้
- ขั้นที่ 4 ตีความหลักฐาน โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ร่วมกัน
(Online Collaborative Document) เพื่อสรุปใจความสำคัญที่ตีความได้
- ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้ร่วมกันออนไลน์
(Online Collaborative Presentation)
เพื่อนำเสนอชิ้นงาน

ระยะที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน (สัปดาห์ที่ 2-7)

2

สัปดาห์ที่ 6 : เนื้อหาชุดที่ 4ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือ

ตั้งสมมติฐาน โดยการระดมสมองในชั้นเรียน

ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ

โดยใช้โซเชียลมีเดียที่นักเรียนใช้จัดการ และ

จัดหมวดหมู่ของแหล่งข้อมูล

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่า โดยใช้

โซเชียลมีเดียที่นักเรียนใช้ประเมินคุณค่าของหลักฐาน

จากแหล่งข้อมูลต่างๆ และวิพากษ์ความ

น่าเชื่อถือของเว็บเพจที่รวบรวมได้

ขั้นที่ 4 ตีความหลักฐาน

โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์

(Online Collaborative Document)

เพื่อสรุปใจความสำคัญที่ตีความได้

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้

ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative

Presentation) เพื่อนำเสนอชิ้นงาน

จากนั้นครูคัดเลือกชิ้นงานที่มีคุณภาพจำนวน

2 ชิ้นเพื่อให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

สัปดาห์ที่ 7 : เนื้อหาชุดที่ 5ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาหรือ

ตั้งสมมติฐาน โดยการระดมสมองในชั้นเรียน

ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ

โดยใช้โซเชียลมีเดียที่นักเรียนใช้จัดการ และ

จัดหมวดหมู่ของแหล่งข้อมูล

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบและประเมินคุณค่า โดยใช้

โซเชียลมีเดียที่นักเรียนใช้ประเมินคุณค่าของหลักฐาน

จากแหล่งข้อมูลต่างๆ และวิพากษ์ความ

น่าเชื่อถือของเว็บเพจที่รวบรวมได้

ขั้นที่ 4 ตีความหลักฐาน

โดยใช้เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์

(Online Collaborative Document)

เพื่อสรุปใจความสำคัญที่ตีความได้

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยใช้สื่อนำเสนอที่ใช้

ร่วมกันออนไลน์ (Online Collaborative

Presentation) เพื่อนำเสนอชิ้นงาน

จากนั้นครูคัดเลือกชิ้นงานที่มีคุณภาพจำนวน

2 ชิ้นเพื่อให้นักเรียนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ระยะที่ 3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (สัปดาห์ที่ 8)

วัดและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้านการรู้สารสนเทศ (เผชิญหน้า : ข้อสอบและแบบประเมินออนไลน์)

**รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ระยะที่ 1 การเตรียมตัวก่อนการเรียนการสอน **สัปดาห์ที่ 1** (ในชั้นเรียนปกติ 50 นาที – ห้องคอมพิวเตอร์)

ขั้นก่อนปฐมนิเทศ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- เตรียมความพร้อมของสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	-	-

ขั้นปฐมนิเทศ : ในชั้นเรียนปกติ (20 นาที)

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- แนะนำระบบจัดการเรียนรู้ วิธีการใช้งาน กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ และการส่งงาน - สาธิตการใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับกิจกรรม การเรียนการสอน ได้แก่ โซเชียลมีเดียและ เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ - ครูแนะนำวิดีโอบททวนบทเรียนขั้นตอนต่างๆ ในการใช้เครื่องมือบนเว็บการเรียนรู้	- ศึกษาระบบจัดการเรียนรู้ วิธีการใช้งาน กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ และการส่งงาน - ฟังคำแนะนำจากครู - ฝึกใช้งานโซเชียลมีเดียและ เอกสารที่ใช้ร่วมกันออนไลน์ - ศึกษาวิดีโอบททวนบทเรียน ใน / นอก ชั้นเรียน	- เว็บการเรียนรู้ - โซเชียลมีเดีย - Google Document

ขั้นทดสอบก่อนเรียน : ในชั้นเรียนปกติ (30 นาที)

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- เตรียมแบบวัดความรู้ก่อนเรียนแบบออนไลน์ - ให้คำแนะนำในการทำแบบวัดออนไลน์ - ควบคุมการสอบ ไม่ให้นักเรียนลอกหรือให้ ความช่วยเหลือกันขณะสอบ	- อ่านคำแนะนำในการทำแบบวัดความรู้ก่อน เรียน - ทำแบบวัดความรู้ก่อนเรียนแบบออนไลน์	- แบบวัดออนไลน์

งานครั้งที่ 1 : เรียนบนเว็บ (ภายในระยะเวลา 5 วัน)

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- คุมสอบหมายงานครั้งที่	- จับกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน แล้วแจ้งรายชื่อ สมาชิกในกลุ่มบนเว็บบอร์ด - ทำงานครั้งที่ 1 เพื่อทบทวนความเข้าใจในการ ใช้เครื่องมือต่างๆ	- เว็บการเรียนรู้

**รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ระยะที่ 1 การเตรียมตัวก่อนการเรียนการสอน สัปดาห์ที่ 2 (ในชั้นเรียนปกติ 50 นาที – ห้องคอมพิวเตอร์)

ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหา : ในชั้นเรียนปกติ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- ครูอธิบายของเขตของเนื้อหาซึ่งมีอยู่ในบทเรียน - ยกตัวอย่างประเด็นปัญหา / สมมติฐาน ของเนื้อหาชุดที่ 1	- ฟังคำอธิบายและยกตัวอย่าง	- ใบงานชุดที่ 1

ขั้นที่ 2 การรวบรวมหลักฐาน : ในชั้นเรียนปกติ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- ชี้แนะแนวทางในการสืบค้น แหล่งข้อมูลสำหรับการสืบค้น - สานักการเข้าถึงและรวบรวมแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือของเนื้อหาชุดที่ 1 รวมถึงการบันทึกเว็บเพจบนโซเชียลมีเดีย	- ฟังคำอธิบายและสาริตของครู - เรียนรู้วิธีสืบค้นสารสนเทศ	- โซเชียลมีเดีย

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน : ในชั้นเรียนปกติ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- ชี้แนะแนวทางในการตรวจสอบ / ประเมินความน่าเชื่อถือ - สานักการตรวจสอบและประเมินสารสนเทศ	- ฟังคำอธิบายและสาริตของครู - เรียนรู้วิธีประเมินสารสนเทศ	- โซเชียลมีเดีย

ขั้นที่ 4 การตีความหลักฐาน : ในชั้นเรียนปกติ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- ชี้แนะแนวทางในการตีความข้อมูลสารสนเทศ - สานักการตีความหลักฐานจากสารสนเทศ	- ฟังคำอธิบายและสาริตของครู - เรียนรู้วิธีในการตีความข้อมูล	- โซเชียลมีเดีย - Google Document

ขั้นที่ 5 การนำเสนอข้อมูล : ในชั้นเรียนปกติ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
- ชี้แนะแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่จะนำเสนอ และการเรียบเรียงข้อมูล - สานักการนำเสนอผลงานออนไลน์	- ฟังคำอธิบายของครูเกี่ยวกับกระบวนการนำเสนอข้อมูล - เรียนรู้วิธีในการนำเสนอข้อมูลออนไลน์	- Google Document

**รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ระยะที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน สัปดาห์ที่ 3 (ในชั้นเรียนปกติ 50 นาที)

เริ่มต้นเนื้อหาชุดที่ 1

ขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหา : ในชั้นเรียนปกติ 30 นาที

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
<ul style="list-style-type: none"> - ครูอธิบายของเขตของเนื้อหาซึ่งมีอยู่ในบทเรียน - ให้คำแนะนำให้นักเรียนได้เกิดข้อคิด นำไปสู่การกำหนดประเด็น / สมมติฐาน และช่วยสรุปประเด็นที่ได้จากนักเรียน - กระตุ้นให้นักเรียนวางแผนการสืบค้นสารสนเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระดมสมองกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อตั้งประเด็นปัญหา / สมมติฐาน - กำหนดขอบเขตและแนวทางของปัญหา รวมถึงวางแผนการสืบค้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบงานชุดที่ 2

ขั้นที่ 2 การรวบรวมหลักฐาน : เรียนบนเว็บ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แนะแนวทางในการสืบค้น แหล่งข้อมูลสำหรับการสืบค้น - อำนวยความสะดวกในการรวบรวมหลักฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกช่วยกันลงมือสืบค้นสารสนเทศ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากข้อมูลที่สมาชิกแต่ละคนไปสืบค้นมา - บันทึกร่องรอยการสืบค้น 	<ul style="list-style-type: none"> - โซเชียลมีเดีย

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ ประเมินคุณค่าหลักฐาน : เรียนบนเว็บ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แนะแนวทางในการตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ - ตรวจสอบร่องรอยการสืบค้น - อำนวยความสะดวกในการประเมินคุณค่าของหลักฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือก ตรวจสอบและประเมินคุณค่าสารสนเทศ - ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อคัดเลือกสารสนเทศตามที่ตั้งเป้าไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> - โซเชียลมีเดีย

(ต่อ) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในชั้นเรียนปกติ

เรียนบนเว็บ

ระยะที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน สัปดาห์ที่ 3 (ในชั้นเรียนปกติ 50 นาที)

ขั้นที่ 4 การตีความหลักฐาน : เรียนบนเว็บ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แนะแนวทางใจการตีความข้อมูลสารสนเทศ - อำนวยความสะดวกในการตีความหลักฐานสารสนเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตีความข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการสืบค้น โดยการพิจารณาสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปของความคิดรวบยอด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียบเรียงข้อมูลที่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - โซเชียลมีเดีย - Google Document

ขั้นที่ 5 การนำเสนอข้อมูล (เนื้อหาชุดที่ 2) : เรียนบนเว็บ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แนะแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่จะนำเสนอ - อำนวยความสะดวกในการนำเสนอข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกช่วยกันลงมือสร้างผลงานของกลุ่มบนออนไลน์ - วางแผนการนำเสนอข้อมูลในชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - Google Presentation

ขั้นที่ 5 การนำเสนอข้อมูล (เนื้อหาชุดที่ 2) : ในชั้นเรียนปกติของสัปดาห์ถัดไป 20 นาที

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ
<ul style="list-style-type: none"> - ครูคัดเลือกผลงานที่นักเรียนนำเสนอมา 2 กลุ่ม แล้วให้ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง - ครูช่วยอภิปรายสรุปประเด็นเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้ฟังที่ดีในการนำเสนอของเพื่อนทั้ง 2 กลุ่ม - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติม 	

หมายเหตุ เนื้อหาชุดที่ 2-5 ในสัปดาห์ที่ 4-7 จะใช้รูปแบบเช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 3

(ต่อ) รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โซเชียลมีเดียและวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในชั้นเรียนปกติ

เรียนบนเว็บ

ระยะที่ 3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียน สัปดาห์ที่ 8 (ในชั้นเรียนปกติ 50 นาที)

ขั้นการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน	เครื่องมือ	
<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมแบบทดสอบหลังเรียนแบบออนไลน์และแบบประเมินความคิดเห็นในการเรียนแบบออนไลน์ - ให้คำแนะนำในการทำแบบทดสอบและแบบประเมิน - แจ้งผลการประเมินให้ทราบภายหลังทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> - อ่านคำแนะนำในการทำแบบทดสอบหลังเรียนและแบบประเมิน - ทำแบบทดสอบหลังเรียนและแบบประเมิน - รับทราบผลการประเมินของตนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบวัดออนไลน์ - แบบประเมินออนไลน์ 	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรัตตมา รัตนวงศา เกิดเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2525 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) วิชาเอกสังคมศึกษา และ วิชาเอกจิตวิทยาการปรึกษาและแนะแนว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2549 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554